

XXIX.

SPRAWOZDANIE

MACIERZY SZKOLNEJ
KS. GIESZYŃSKIEGO

== ZA ROK 1914. ==

CIESZYN 1916.

NAKŁADEM ZARZĄDU GŁÓWNEGO MACIERZY SZKOLNEJ KSIĘSTWA CIESZYŃSKIEGO.
ODBITO CZCIONKAMI DRIKARNI „TOWARZYSRWA I OMU NARODOWEGO“ [P. MITRĘGI] W CIESZYNIE.

XXIX.

SPRAWOZDANIE

MACIERZY SZKOLNEJ
KS. CIESZYŃSKIEGO

==== ZA ROK 1914. ====

CIESZYN 1916.

NAKŁADEM ZARZĄDU GŁÓWNEGO MACIERZY SZKOLNEJ KSIĘSTWA CIESZYŃSKIEGO.
ODBITO CZCIONKAMI Drukarni „TOWARZYSTWA LOMU NARODOWEGO” (P. MITRĘGI) W CIESZYNIE

HOLCZAK WI TO
→CIESZYN←
CIEZAROWA - № - 16

Wyciąg ze statutu Macierzy Szkolnej.

§ 2. Celem Towarzystwa jest troska o rozwój szkolnictwa polskiego, tudzież szerzenie oświaty wogóle, wśród ludu polskiego w obrębie Księstwa Cieszyńskiego.

§ 10. Członkiem Towarzystwa może być osoba fizyczna nieposzlakowanej czci, jako też osoba prawna, którą przyjmie na członka Zarząd jednego z Kół miejscowych.

§ 11. Członkowie dzielą się na a) zwyczajnych (wkładka roczna przynajmniej 2 K), b) wspierających (wkładka roczna 25 K), c) założycieli (jednorazowa wkładka 100 K) i d) wieczystych (jednorazowa wkładka 50 K).

§ 12. Wkłádki roczne obowiązani są członkowie uiszczać w pierwszych trzech miesiącach każdego roku.

§ 4. i 17. Członkowie mogą tworzyć Koła miejscowe. Koło miejscowe może się zawiązać w każdej miejscowości na Śląsku, w której z gotowością założenia Koła oświadczy się przynajmniej 20 osób, jeżeli Zarząd Główny uzna potrzebę i możliwość założenia Koła. W tej samej miejscowości może powstać kilka Kół, o ile pierwsze liczy 50 członków. Członkom Towarzystwa służy prawo wyboru Koła, do którego chcą należeć. Członek zamieszkały na Śląsku, który nie oświadczy wyraźnie, do którego Koła chce należeć, będzie przydzielony do najbliższego Koła, członkowie zaś z poza Śląska do I. Koła w Cieszynie.

§ 13. Każdy członek ma prawo brać udział w zgromadzeniach Koła miejscowego, do którego należy, czynić na tych zgromadzeniach wnioski i głosować przy powzięciu wszelkich uchwał, jako też przy wyborach, być obecnym na Walnem Zgromadzeniu Towarzystwa jako słuchacz. Każdy członek jest wybieralny na wszystkie urzędy Towarzystwa.

§ 14. Osoby prawne wykonywują prawa członków za pośrednictwem jednej osoby fizycznej, pisemnie do tego upoważnionej, która musi być nadto członkiem Towarzystwa.

§ 15. Członek może każdego czasu wystąpić z Towarzystwa, atoli obowiązany jest zawiadomić o tem na piśmie Zarząd swego Koła miejscowego. Członek, zalegający z wkładką za dwa lata, może być za uchwałą Zarządu Głównego w porozumieniu z Zarządem Koła miejscowego, z listy członków Towarzystwa wykreślony, jeżeli mimo pisemnego upomnienia zaległości nie uiszczy lub jeżeli miejsce jego pobytu jest niewiadome. Zarząd Koła miejscowego obowiązany jest corocznie przedkładać Zarządowi Głównemu wykaz członków, zalegających z wkładkami.

§ 16. Zarząd Koła miejscowego może orzec wykluczenie członka, jeżeli ten działa na szkodę Towarzystwa, lub popełni czyn, czci obywatelskiej uwłaczający. Wykluczonemu przysługuje prawo odwołania się do Zarządu Głównego.

Adres Towarzystwa: Zarząd Główny Macierzy Szkolnej w Cieszynie — Dom Narodowy.

Pod dobrą wróżbą przystępował Zarząd Główny do podjęcia czynności w r. 1914, a XXIX istnienia Macierzy szkolnej.

Jeśli nasuwała się dotychczas niejednokrotnie troska o przyszłość, wywołana obawą, czy Macierz podoła ogromnym ciężarom, połączonym z utrzymaniem kosztownych, a tak ważnych zakładów, to początek roku 1914 — w którym po przesileniu roku poprzedniego zaznaczyła się tak wybitnie ofiarność na rzecz Macierzy — rozwiął chmury zwątpienia, budząc jaknajlepsze nadzieje na przyszłość. Miejsce dotychczasowych obaw zajęła silna wiara w trwałość instytucji, której losem całe społeczeństwo żywo się zajmuje i zajęcie to objawia nie słowami, ale ofiarnym czynem.

Ufna w pomoc społeczeństwa i nadal, postanowiła Macierz w roku ubiegłym przystąpić w miarę środków do spełnienia całego szeregu niezmiernie ważnych dla naszego rozwoju narodowego zadań, które dotychczas jedynie z braku funduszy odsuwano z roku na rok.

Na podstawie dokładnie rozpatrzonego i przygotowanego programu miano przystępować stopniowo do urzeczywistnienia uchwał, powziętych na Walnem Zgromadzeniu, które się odbyło dnia 21. maja.

Zaledwie jednak zdołano ukończyć czynności wstępne, gdy nastąpił wybuch wojny, który spowodował nieoczekiwane zmiany. Odrazu stało się rzeczą jasną, że nie może być już mowy o rozszerzaniu działalności i podejmowaniu nowych zadań, ale wszystkie wysiłki skierować należy jedynie ku utrzymaniu dorobku lat poprzednich.

Rozpoczęcie roku szkolnego 1914/15 napotkało na ogromne trudności.

Budynki szkolne w Cieszynie i Boguminie zajęto na cele wojskowe, bardzo poważną część nauczycieli powołano pod broń, ofiarność publiczna na cele Macierzy ustała prawie całkowicie.

Zarząd Główny, opierając się na budżecie uchwalonym na rok 1914, oraz licząc na otrzymywane dotąd subwencje, postanowił szkoły otworzyć i utrzymywać je tak długo, jak długo będzie można, przynajmniej zaś do końca roku 1914.

Dzięki życzliwemu stanowisku c. k. Rady szkolnej galicyjskiej, oraz obywatelskiej gotowości nauczycielstwa galicyjskiego, zdołał Zarząd Główny pozyskać najniezbędniejsze siły dla swoich zakładów, a przez wynajęcie lokali w budynkach obcych jakie takie dla szkół pomieszczenie, tak że nauka mogła się we wszystkich szkołach Macierzy rozpocząć niemal w terminie normalnym.

Ludność zaniepokojona początkowo wieścią, że Macierz z powodu trudności finansowych szkół nie otworzy, przyjęła zapowiedź rozpoczęcia roku szkolnego z wielką radością, szkoły nasze zapełniły się młodzieżą liczniej, niż zwykle, a znaczny procent stanowiły dzieci uchodźców z Galicji.

Przy najdalej posuniętej oszczędności, uciekając się nawet do znacznej redukcji płac nauczycielskich, zdołał Zarząd Główny utrzymać swoje zakłady do końca grudnia roku 1914. Kiedy jednak kierownictwom szkół i ochronek zapowiedziano, że od 1. stycznia 1915. Macierz zmuszona będzie szkoły i ochronki zamknąć, jeżeli ofiarność miejscowa nie dostarczy potrzebnych na ten cel środków, wówczas ludność miejscowa, dając wymowny dowód, jaką wagę przywiązuje do nauki w języku ojczystym, oświadczyła na całym szeregu zgromadzeń, że gotowa jest ponosić, pomimo ciężkich stosunków jaknajwiększe ofiary, byle tylko istnienie szkół i ochronek Macierzy umożliwić. Rodzice dzieci uczęszczających do zakładów Macierzy, nie wyłączając ochronek, zobowiązali się do uiszczania czesnego lub dobrowolnych datków, a pokaźna wysokość opłat świadczy dobitnie, jak gorąco pragnęli szkoły polskie utrzymać.

Zarząd Główny Macierzy Szkolnej mając takie dowody zrozumienia obowiązku narodowego wśród ludności polskiej na Śląsku, nie mógł żadną miarą dopuścić do upadku szkół już istniejących.

Z największym wysiłkiem zdołano utrzymać czynność tych zakładów nie tylko do końca r. 1914 ale i rok szkolny 1914/15 doprowadzono do końca, a osiągnięto dzięki wytężonej pracy nauczycielstwa pomyślne wyniki, czego dowodem najlepszym uznanie władz szkolnych rządowych, wyraźne gronem nauczycielskim przy sposobności odbytych wizytacji i przyznanie w dalszym ciągu prawa publiczności dla naszych zakładów.

Nie idzie jednak w parze z powodzeniem moralnem położenie finansowe Macierzy. Pozbawieni z powodu obecnego położenia poparcia z poza Śląska mogliśmy zaledwie pokryć bardzo zresztą zredukowane wydatki dotychczasowe. tem mniej zaś mogliśmy myśleć o pokryciu dalszych kosztów własnymi siłami. Ofiarność ćwierćmilionowej, prawie wyłącznie rolniczej i robotniczej ludności mimo najlepszych chęci nie może przekroczyć pewnej, niestety nie wystarczającej dla nas granicy, tem bardziej, że wyczerpana jest obecnie w bardzo wysokim stopniu składkami na cele inne. Dla przykładu nadmieniamy, że na Legiony złożyła ludność nasza przeszło 100 000 K, na rzecz zniszczonej przez wojnę ludności polskiej w Galicyi i Królestwie przeszło 50.000 K, nie licząc wydatnych składek na ogólne cele humanitarne-wojskowe. Sumy te złożone w znacznej mierze przez ludność najuboższą, świadczą wymownie, że ofiary dla Śląska przez społeczeństwo polskie ponoszone, nie poszły na marne. Użyźniły pracę, pogłębiły i rozszerzyły poczucie narodowe, a obecnie już bujnie zaczynają wydawać owoce.

Rozwinięcie szerszej działalności musieliśmy z konieczności odłożyć na czas późniejszy, do powrotu normalnych stosunków, umożliwiających zebranie potrzebnych na ten cel środków. Na razie zaś wyłożyliśmy wszystkie siły, ażeby przetrwać groźne przesilenie, ile możności nic nie uronić z dotychczasowego dorobku i w ciasnych ramach narzuconych przez wyjątkowe stosunki starać się choć w części spełniać statutowe zadania Macierzy.

Szczegółowe sprawozdanie, które niżej podajemy, okaże, o ile nam się udało cel ten osiągnąć.

Czynności Zarządu Głównego i Sekcji.

W skład Zarządu głównego wchodził w roku sprawozdawczym: 1. Hilary Filasiewicz, prezes (1915); 2. Wiktor Schmidt, I. wiceprezes (1917); 3. Ks. Franc. Michejda, II. wiceprezes (1916); 4. Ludwik Eckert, sekretarz (1916); 5. Ks. Eugeniusz Brzuska, zastępca sekretarza (1915); 6. Kazimierz Piątkowski, skarbnik (1916); 7. Józef Haydukiewicz, zastępca skarbnika (1915); 8. Ks. Henryk Dziekan (1917); 9. Bogusław Heczko (1917); 10. Józef Kiedroń (1916); 11. Karol Kokotek (1917); 12. Jan Kotas (1917); 13. Alojzy Machalica (1915); 14. Dr. Tadeusz Michejda (1915); 15. Józef Mucha (1916); 16. Stefan Natanson (1915); 17. Władysława Sykałowa (1916); 18. Jan Szuścik (1917).

W ciągu roku złożył mandat p. Józef Mucha; w jego miejsce nie powołano zastępcy.

Skład Wydziału Ścisłego był w roku sprawozdawczym następujący: Hilary Filasiewicz, przewodniczący; Wiktor Schmidt, zastępca przewodniczącego; Ks. Eugeniusz Brzuska, Ludwik Eckert, Józef Haydukiewicz, Bogusław Heczko, Alojzy Machalica, Kazimierz Piątkowski, Jan Szuścik.

Z urzędu uczestniczyli stale w obradach Zarządu jakoteż Wydziału ścisłego pp. Stanisław Marcinek, jako kierownik biura Macierzy, i Franciszek Popiołek, jako wizytator szkół i ochronek Macierzy (zrezygnował od 1. października 1914).

Z wybuchem wojny zostali powołani pod broń następujący członkowie Zarządu Głównego wzgl. Wydziału Ścisłego: Ludwik Eckert, Bogusław Heczko, Karol Kokotek, Alojzy Machalica, Stanisław Marcinek, Dr. Tadeusz Michejda, Józef Mucha, Kazimierz Piątkowski, Jan Szuścik.

W skład Komisji kontrolującej Towarzystwa wchodził pp: Antoni Kasprzak, jako przewodniczący, Jan Gibiec, Wiktor Holczak, Dr. Jan Kotas, Władysław Wajdowicz, jako ławnicy.

Zarząd Główny odbył w roku sprawozdawczym 11 posiedzeń, Wydział Ścisły 10 posiedzeń.

W pracach Zarządu Głównego uwidoczniają się w roku sprawozdawczym wyraźnie dwa okresy, ograniczone wybuchem wojny. W pierwszym okresie zaczęła znów praca, po przebytem szczęśliwie przesileniu w latach poprzednich, wchodzić na tory normalne, a uwaga Zarządu Głównego skierowana była nie tylko ku utrzymaniu i podniesieniu zakładów już istniejących ale zastanawiano się także nad rozszerzeniem działalności Macierzy tak w dziedzinie szkolnictwa przez organizowanie nowych zakładów w miej-

scowościach, posiadających odpowiednie warunki, jak też i na polu oświaty w ogólności, przez tworzenie nowych Kół, zakładanie bibliotek, urządzenie kursów i t. d.

Wyrazem tych usiłowań było: przeprowadzenie układu z gminą Toszonowice Górne w sprawie ugminienia tamtejszej szkoły Macierzy, dalsze staranie o przejęcie przez gminę szkoły polskiej w Dzieńmorowicach, podjęcie starań celem otwarcia polskiej szkoły wydziałowej w Niemieckiej Lutyni, uporządkowanie sprawy ochronki w Skrzeczoniu, powzięcie na podstawie wniosków komitetu bursowego uchwał, zmierzających do przyspieszenia budowy bursy w Cieszynie, wreszcie rozpatrzenie na podstawie odpowiedniego referatu potrzeb ludności polskiej na Śląsku i ułożenie programu co do działalności Macierzy na przyszłość.

Dążenie do rozszerzenia i pogłębienia pracy oświatowej zaznaczyło się w urzędzeniu kursu oświatowego, który zgromadził 51 uczestników z różnych okolic Śląska, oraz w rozdzieleniu przeszło 6000 książek między już istniejące i nowo założone czytelnie i biblioteki Kół i zakładów Macierzy.

Szczegółowo i dokładnie rozpatrywano budżet Macierzy zdążając do obmyślenia sposobów, któreby mimo niestałości i niepewności dochodów, zabezpieczyły Macierzy normalny rozwój i działalność.

Korzystając z przyjazdu do Krakowa Czcigodnego Mecenasa Antoniego Osuchowskiego, wielkiego i tak bardzo zasłużonego Przyjaciela i Orędownika Macierzy i sprawy polskiej na Śląsku, wyraził Mu Zarząd Główny przez osobną delegację gorące podziękowanie za stałą i skuteczną opiekę i pomoc, jakiej od niego Macierz od szeregu lat doznaje, oraz za akcję, podjętą na rzecz Macierzy w krytycznym dla niej roku 1913, uwieńczoną tak znakomitą wynikiem. Mecenas Osuchowski zaszczylił swoją obecnością posiedzenie Zarządu Głównego odbyte w dzień przed Walnem Zgromadzeniem (20 maja) a nazajutrz także i Walne Zgromadzenie.

Po Walnem Zgromadzeniu dokonano organizacji Zarządu i Sekcji.

Normalny bieg spraw przerwał wybuch wojny, sprowadzając odrazu położenie niezwykle trudne, zwłaszcza wobec mającego się rozpocząć nowego roku szkolnego, w którym Zarząd Główny, w wykonaniu wniosków przekazanych przez Walne Zgromadzenie, przystąpić miał do rozszerzenia, względnie pomnożenia zakładów Macierzy. Z powodu wywołanej przez wojnę zmiany stosunków nie tylko nie mogło już być mowy o podejmowaniu nowych zadań, ale nawet i utrzymania dotychczasowego stanu przedstawiało prawie nieprzezwyciężone trudności, które trzeba było pokonywać mimo dotkliwego braku niekiedy najkonieczniejszych środków pieniężnych i sił nauczycielskich.

Mimo wszystko jednak zdołał Zarząd Główny, spełniwszy wszelkie przez ustawę wymagane warunki, przystąpić do otwarcia w roku szkolnym 1914/15 pierwszej klasy polskiej szkoły wydziałowej w Niemieckiej Lutyni.

Utrzymanie w ruchu innych zakładów naukowych Macierzy stało się główną troską Zarządu i cel ten starano się osiągnąć wszelkimi sposobami. A nie było to rzeczą łatwą.

Już podczas wakacji zajęto na cele wojskowe budynek szkolny w Cieszynie, a od 1. października także w Boguminie-Dworcu, wskutek czego okazała się potrzeba pomieszczenia szkoły cieszyńskiej w lokalach bursy, bogumińskiej zaś w budynku wynajętym, który trzeba było poprzednio odpowiednio przygotować. Nadto wszyscy nauczyciele szkół Macierzy z wy-

jątkiem dwóch, pośpieszyli w szeregi wojskowe, częścią w armii austriackiej, częścią w Legionach i tylko z niemałym trudem powiodło się Zarządowi Głównemu pozyskać na ich miejsce odpowiednie siły nauczycielskie z posród nauczycieli uchodźców z Galicyi, którzy jakkolwiek z ochotą ofiarowali swą pomoc zakładom Macierzy, jednak często pod wpływem różnych okoliczności, zmuszeni byli do opuszczenia zajętej posady nieraz po niedługim czasie.

Największym jednak niepokojem napełniał Zarząd Główny brak funduszków na utrzymanie zakładów, zwłaszcza że nie było widoków, ażeby ofiarność publiczna, mająca ujście w wyłaniających się coraz nowych, w danej chwili bardziej aktualnych potrzebach, mogła przyjąć z wydatną pomocą Macierzy.

Pod wpływem tych obaw poczynił Zarząd Główny szereg zarządzeń, zmierzających do jak największej oszczędności w użyciu zebranych funduszków, ostatecznie jednak zmuszony warunkami, powziął uchwałę, mocą której z końcem grudnia 1914. roku zamknięte być miały wszystkie zakłady Macierzy, chyba, że czynniki miejscowe zapewnią jej środki na dalsze utrzymanie danego zakładu.

Stanowisko, jakie po ogłoszeniu tej uchwały zajęło nauczycielstwo zakładów Macierzy i ludność polska, świadczy o wysokiem poczuciu obywatelskiem oraz wyrobionej świadomości co do znaczenia szkoły polskiej dla naszego bytu narodowego. Oto w odpowiedzi na powyższą uchwałę otrzymał Zarząd Główny za pośrednictwem kierownictw wszystkich szkół zapewnienie, że czynniki miejscowe nie cofną się przed żadną ofiarą, byle tylko zakłady Macierzy Szkolnej utrzymać i nie pozwolić im upaść.

Przyrzeczenia wszędzie dotrzymano. W ten sposób dzięki dobrej woli nauczycielstwa i wydatnej ofiarności ludności, głównie zaś rodziców dzieci, wszystkie zakłady Macierzy zdołały nie tylko przetrwać rok 1914, ale z pokrzepieniem i otuchą wkroczyły w cięższy jeszcze rok następny.

Wydział ścisły załatwiał ostatecznie sprawy bieżące niezasadniczej natury lub przekazane mu do załatwienia przez Zarząd Główny i Sekcye oraz przygotował sprawy zasadnicze dla Zarządu Głównego do rozstrzygnięcia.

Od chwili wybuchu wojny, kiedy częstsze zbieranie się Zarządu Głównego a nawet Wydziału ścisłego było z różnych względów bardzo utrudnione, załatwiała sprawy Macierzy na mocy upoważnienia Zarządu Głównego Prezydium.

W roku 1914. ofiarował Macierzy Szkolnej p. Stanisław Lenc, znany artysta-malarz w Warszawie, utwór swojego pędzla a mianowicie portret ś. p. Dra Stanisława Hassewicza, wielkiego przyjaciela i dobroczyńcy Macierzy.

Za ten nader cenny z powodu wysokiej wartości artystycznej, a za razem tak nam drogi i miły dar składamy Szanownemu Ofiarodawcy i tu wyrazy serdecznej wdzięczności i gorącego podziękowania.

Oddawna odczuwanej potrzebie uzupełniania oraz zasilenia bibliotek i czytelni Kół Macierzy Szkolnej pozwolił uczynić zadość wspaniałomyślny dar księgarni wydawniczej p. M. Arcta w Warszawie, która ofiarowała Macierzy 6000 tomów wydawnictwa „Książki dla wszystkich“.

Na ten cel ofiarował również p. Radwański 150 dzieł.

Za ten dowód zyczliwości i pamięci składa Zarząd Główny Szanownym Ofiarodawcom najserdeczniejsze podziękowanie.

W pracach Zarządu Głównego brali niejednokrotnie udział z całą gotowością J. Wielmożni posłowie Ks. Józef Londzin i Dr. Jan Michejda, którzy zawsze, gdy tylko potrzeba wymagała, służyli Zarządowi swą cenną radą i pomocą.

Z równą zyczliwością wspomagał Zarząd w jego czynnościach J. W. Pan rejent Dr. Antoni Dybowski, który tak, jak i poseł Dr. Jan Michejda, załatwiał bezinteresownie sprawy prawne Macierzy.

Zarząd Główny Macierzy Szkolnej poczuwa się do obowiązku złożenia im na tem miejscu wyrazów serdecznej wdzięczności za oddane Towarzystwu liczne usługi.

Przegląd czynności Sekcyi.

W roku sprawozdawczym istniały przy Zarządzie Głównym, tak, jak i w latach poprzednich, 3 Sekcye, a mianowicie: organizacyjna, skarbowa i szkolna.

Sekcya organizacyjna.

W roku sprawozdawczym starano się wykonać program pracy zakreślony w roku poprzednim. Część zaledwie zdołano urzeczywistnić, wybuch wojny nie pozwolił wykonać pracy w całym zakresie. Dokonano jednak według założonego planu podziału sekcyi na dwa oddziały: dla przemysłowego Zagłębia w Dąbrowie i części rolniczej Śląska w Cieszynie, a obydwa zajęły się rozważaniem warunków pracy na swoich terenach, wnioski zaś praktyczne stąd płynące zdołano w części wprowadzić w czyn. Wskutek doboru nowych lustratorów i dogodniejszego podziału na okręgi lustracyjne jak również i znacznego skupienia świeżych sił, okazało się wkrótce znaczne ożywienie w pracy oświatowej, ruchu odczytowym i ilości urządzanych na cele Macierzy przedstawień teatralnych, jakoteż lepsze wyniki zbiórki na dar 3-Maja, „dni kwiatka“ i obchodów narodowych, z których jeden w Orłowej objął całe Zagłębie Karwińskie na wiecu oświatowym, pochodzie i przedstawieniu przy kilkutysięcznym udziale polskiej publiczności (3. Maja), drugi podobny w Zagłębiu Ostrawskim, równie okazały — przyniosły nader dodatnie rezultaty.

Znaczne ożywienie w pracy Macierzy należy skonstatować w okręgu nad Łucyną i Suszanką, gdzie obok żywego ruchu odczytowego, zwiększonej ilości wieczorków i zebrań, powstały trzy nowe Koła Macierzy a przygotowano grunt dla powstania trzech innych. W okręgu wiejskim okazały się dodatnie skutki gorliwego zajęcia się lustratorów jakoteż współdziałania towarzystw polskich na polu pracy narodowej, szczególnie, co podkreślić należy, dodatnie początki realnej pracy naro-

dowej we wschodniej części Śląska Cieszyńskiego, gdzie i odczytowy ruch jakoteż sprawy szkolne pomyślny w ciągu kilku miesięcy przybrały obrót. Wybuch wojny udaremnił jednakże gorętsze zajęcie się pracą na pograniczu galicyjskiem.

Lustracye Kół odbywały się dość żywo a stwierdzonemu oddawna brakowi żywszego ruchu czytelnianego z powodu niedostatku książek w bibliotekach, zaradzono po części przez uzupełnienie nowemi książkami z daru p. Arcta z Warszawy, który ofiarował Macierzy 6 tysięcy tomów swoich wydawnictw. Książkami temi zasilono 61 Kół, 5449 tomami i założono w 7 miejscowościach, gdzie odtąd Kół nie było, biblioteki a resztą obdarowano biblioteki szkół Macierzy.

Odbyło się również kilka posiedzeń rad okręgowych, które pociągnęły za sobą żywsze zajęcie się pracą oświatową i narodową tak w Zagłębiu jak również i w oklicach rolniczych Śląska wspomnianych wyżej.

W celu ożywienia i pogłębienia pracy oświatowej jak również zapoznania pracowników Macierzy z właściwemi zadaniami Kół miejscowych i metodami pracy oświatowej urządzono w dniach 8. i 9. czerwca w Cieszynie kurs oświatowy z programem: 1) Cele i zadania Macierzy. 2) Jakiem powinno być Koło Macierzy. 3) Co to jest czytelnia i jakie są jej zadania. 4) Organizacya odczytów, obchodów narodowych, zbiórek i t. d. 5) Wzorowy odczyt treści historycznej z obraz. świetl. W kursie wzięło udział 51 osób, oprócz dawnych pracowników znaczna ilość młodzieży.

Posiedzeń sekcji odbyło się 7, w tem dwa wspólne z sekcją skarb.

W skład sekcji wchodzili pp: Gustaw Szura, przewodniczący, Jan Szuścik, zast. przew., Franciszek Kuczerą, sekretarz, Jan Badura, Paweł Bobek, Ks. Eugeniusz Brzuska, Janusz Chlebus, Piotr Feliks, Józef Haydukiewicz, Paweł Heczko, Alojzy Hess, Franciszek Kałuża, Zofia Kiedroniowa, Paweł Kajzar, Karol Kokotek, Mieczysław Konopek, Andrzej Kozieł, Jan Kunz, Jan Łysek, Stanisław Maluty, Stanisław Marcinek, Alojzy Milata, Józef Mucha, Franciszek Obrzut, Jan Ofiok, Józef Pawlas, Władysław Petrykiewicz, Władysława Sykałowa, Franciszek Ścieszka, Józef Świżewski, Paweł Terlik, Władysław Zabawski.

Sekcja skarbowa.

Regulowanie finansowej gospodarki Towarzystwa, starania o zyskanie funduszów na zaspokojenie najważniejszych potrzeb narodowych na polu szkolnictwa i pracy oświatowej pozaszkolnej, to główne zadania sekcji skarbowej. Zadania ciężkie, bo potrzeby narodowe wobec intensywniej, przeciw naszemu narodowi skierowanej akcji zaborczej bardzo wielkie, znacznie większe od ofiarności społeczeństwa polskiego na

cele Macierzy. Należało więc wyteńczyć wszystkie siły, ażeby wzmódc ofiarność na Śląsku i poza Śląskiem, a z drugiej strony czuwać, by brać na swoje barki ciężary tylko takie, jakim można podolać. Trzeba było wybierać z pomiędzy niezbędnych potrzeb najniezbędniejsze.

„Dni Macierzy“, które po kilkoletnich zabiegach zdobyły sobie niejako prawo obywatelstwa w szeregu miast w Galicyi, miały się odbyć i w roku sprawozdawczym. Uzyskano pozwolenie na urządzenie ich w miesiącach lipcu i sierpniu w kilku miejscowościach klimatycznych, również przygotowano podobną akcyę na jesień we wszystkich większych miastach w Galicyi, z niektórych nadeszły już pomyślnie odpowiedzi. Wszystko przerwała wojna, odbyły się jedynie „dni Macierzy“ w Krakowie, Krynicy i Rabce. — Z chwilą wybuchu wojny, skoro uwaga i ofiarność społeczeństwa zostały skierowane w innym kierunku, sekcyja przystosowując się do istniejących warunków starała się wspólnie z sekcyą organizacyjną prowadzić akcyę zbiorczą na cele Macierzy na samym Śląsku.

W skład sekcyi wchodził pp: Józef Haydukiewicz, przewodniczący, Józef Kiedroń, zast. przew., Roman Pollak, sekretarz, Ignacy Domagalski, Karolina Domagalska, Feliks Droński, Feliks Hajduk, Zofia Kiedroniowa, Mieczysław Konopek, Jan Kotas, Józef Król, Stanisław Marcinek, dr. Tadeusz Michejda, Stefan Natanson, Kazimierz Piątkowski, Julian Sykała, Władysława Sykałowa, Julian Waga, Jerzy Wojnar, Władysław Zabawski, inż. Zawadzki.

Sekcyja odbyła 5 posiedzeń.

Sekcyja Szkolna.

Sekcyja szkolna odbyła w ciągu roku sprawozdawczego 10 posiedzeń, na których zajmowano się szczegółowo sprawami przedewszystkiem pedagogiczno-dydaktycznymi szkół, ochronek i kursów naukowych Macierzy. Obszerną dyskusyę przeprowadzono nad potrzebami szkolno-oświatowymi Śląska w poszczególnych jego powiatach i przedstawiono Zarządowi Głównemu plan systematycznej akcyi szkolno-oświatowej na najbliższą przyszłość.

W skład Sekcyi wchodził pp: Bogusław Heczko, przewodniczący, Ks. Eugeniusz Brzuska, zastępca przewodniczącego, Ludwik Eckert, sekretarz, Paweł Bobek, Karol Buzek, ks. Henryk Dziekan, Feliks Hajduk, Józef Haydukiewicz, Rudolf Halfar, Józef Król, Jerzy Kubisz, Stanisław Marcinek, Klemens Matusiak, Józef Piasecki, Franciszek Popiołek, Hieronim Przepiliński, Wiktor Schmidt, Ks. Jan Stonawski i Rudolf Zubek.

Po wybuchu wojny ustąpili z powodu powołania do służby wojskowej pp: Bogusław Heczko, Ludwik Eckert, Feliks Hajduk, Rudolf Halfar, Stanisław Marcinek, Klemens Matusiak, Hieronim Przepiliński; nadto p. Józef Piasecki, z powodu opuszczenia na dłuższy przeciąg czasu miejsca stałego pobytu.

Biuro centralne Macierzy Szkolnej.

Biuro centralne jest organem wykonawczym. Wykonywa polecenia i uchwały Zarządu Głównego, Wydziału Ścisłego i Sekcyi, pozatem jednak załatwiało stosownie do organizacyi pewne sprawy we własnym zakresie działania, oraz starało się w miarę sił i możliwości o podejmowanie inicjatywy tak w sprawach oświatowych, jak i w zdobywaniu środków finansowych dla Macierzy.

Protokół czynności wykazuje w roku sprawozdawczym 2248 spraw, a ekspedyt 7630 numerów.

W skład personelu biura wchodził pp: Stanisław Marcinek, sekretarz i kierownik (od wybuchu wojny w służbie wojskowej), Feliks Droński, rachmistrz, Jan Tomala, urzędnik ewidencyjny i Helena Babilonówna, manipulantka.

Szkoły.

Gimnazjum realne im. Juliusza Słowackiego w Orłowej,

Gimnazjum realne w Orłowej utrzymuje Macierz Szkolna wraz z Towarzystwem Szkoły Ludowej. Rozwój jego pomyślny od samego początku, jak również stan jego obecny przedstawiony w datach niżej podanych świadczą wymownie o jego potrzebie w Zagłębiu węglowym Śląska jak również o jego znaczeniu dla tej części Polski. Że ludność miejscowa uznaje potrzebę zakładu i pojmuje jego znaczenie dla przyszłości narodu, świadczy o tem najlepiej rok szkolny 1914/15. W roku tym z powodu wypadków wojennych znalazły się obydwie Towarzystwa, utrzymujące dotychczas zakład, w takim położeniu finansowem, że chcąc zakład nadal utrzymać, musiały zażądać od wszystkich uczniów opłaty szkolnej w wysokości 30 K na półrocze. Tylko najbiedniejszym udzielono zniżki, względnie uwolniono w całości. Z całą gotowością płacili rodzice chesne, a były wypadki, że płacili nawet więcej, jak się należało. Wszyscy rodzice zrozumieli, że tej szkoły, z takim trudem zdobytej, która ich dzieciom pozwoli uzyskać w przyszłości lepszy kawałek chleba, należy wszelkimi sposobami bronić i nie dopuścić do jej upadku.

W roku szk. 1914/15 wpłacili uczniowie tytułem opłaty szkolnej 12.750 K, a cyfra ta uwydatni się tem jaskrawiej, jeżeli się zważy, że we wszystkich 8 rządowych gimnazyach na Śląsku wpłacili uczniowie łącznie 42.220 K czyli nie wiele więcej jak trzy razy tyle co w gimnazjum naszym, przy czem pamiętać należy o tem, że do tych rządowych gimnazyów, przeważnie niemieckich, uczęszczają synowie ludzi, zajmujących najwyższe stanowisko społeczne na Śląsku, podczas gdy 98% rodziców naszych uczniów to ciężko pracujący górnicy. Ta ofiarność rodziców na gimnazjum w roku tak ciężkim pod względem ekonomicznym będzie zawsze jedną z najjaśniejszych kart w historii naszego zakładu.

Mimo opłaty szkolnej frekwencja się nie obniżyła. Do szkoły zgłosiło się tylu uczniów, że musiano otworzyć paralelki w klasach II. i III. Zakład posiadający w r. szk. 1914/15. 6 klas liczy młodzieży więcej niż wszystkie pojedyncze o pełnej liczbie klas zakł. średnie na Śląsku austr.

Rezultaty naukowe wychowanków dzięki wydatnej pracy grona nauczycielskiego są bardzo pomyślne, co każdego roku stwierdza przy wizytacyi zakładu także c. k. Inspektor krajowy z Opawy. Na 317 uczniów klasyfikowanych w r. szk. 1913/14 uznano za nieuzdolnionych do klasy wyższej 8'20% — zaś za chlubnie uzdolnionych aż 23'33%, co stanowi prawie $\frac{1}{4}$ całej frekwencyi.

Celem umożliwienia wszechstronnego rozwoju intelektualnego i fizycznego naszej młodzieży tak jak w poprzednich latach, tak i w r. szk. 1913/14 udzielało się nauki śpiewu, nauki stolarstwa, introligatorstwa i muzyki. Pięknie rozwinęła się w ciągu ubiegłego roku szkolnego drużyna skautowa, dzięki oddaniu się jej całą duszą prof. Pollaka. Pod jego opieką odbyła drużyna kilka mniejszych wycieczek i jedną większą przez Babią Górę, Tatry na Spiż, w której wzięło udział także dwóch innych profesorów. Dobrze też rozwijała się czytelnia uczniów i kółko historyczno-literackie. Uczniowie zbierali się co tydzień i czytali wspólnie pisma i wygłaszali referaty. Podobnie jak w inne lata urządziła młodzież i w ciągu ubiegłego roku szk. 2 wieczorki, jeden ku uczczeniu rocznicy powstania styczniowego, drugi ku uczczeniu Trzech Wieszców.

W roku tym zaszczycił nasz zakład Swą obecnością JWPan Mecenase Antoni Osuchowski. Dla uczczenia tak Dostojnego Gościa zebrała się młodzież odświętnie ubrana wraz z gronem profesorów w uroczystości przystrojonej sali gimnastycznej, gdzie po powitaniu go przemową Dyrektora zakładu i jednego ucznia, chór odśpiewał na Jego cześć kantatę a orkiestra gimnazjalna odegrała kilka utworów. Następnie odwiedzał Pan Mecenase pojedyncze klasy i przysłuchiwał się lekcjom. Po dwugodzinnych odwiedzinach opuścił Dostojny Gość zakład, żegnany przez młodzież ustawioną rzędami na podwórzu gimnazjalnem serdecznymi okrzykami, wnoszonymi na Jego cześć, wynosząc jak najlepsze wrażenia z odwiedzin zakładu.

Grono nauczycielskie w r. szk. 1913/14 składało się z dyrektora i 12 nauczycieli (w tem 2 katechetów) z pełnemi kwalifikacyami, oraz 2 nauczycieli pomocniczych z miejscowych szkół ludowych.

Osobisty skład grona nauczycielskiego na końcu roku szk. 1913/14:

Dyrektor: p. Kazimierz Piątkowski; profesorowie pp: ks. Eugeniusz Brzuska, Teodor Dąbrowski, Piotr Feliks, Karol Grycz, Aleksander Gryglewski, Józef Haydukiewicz, dr. Józef Korzeniowski, ks. Karol Kotula, Stanisław Maluty, Roman Pollak, Gustaw Szura, Julian Waga. Nauczyciele pomocniczy pp: Rudolf Halfar i Jan Kisza.

Rok szkolny 1914/15 rozpoczął się pod znakiem wojny. Zaraz z początkiem mobilizacyi powołano pod broń dyrektora zakładu p. Kazimierza Piątkowskiego i 4 profesorów, pp. Karola Grycza, dra Józefa

Korzeniowskiego, Romana Pollaka i Juliana Wągę, obu nauczycieli pomocniczych pp: Rudolfa Halfara i Jana Kiszę. Pozostali profesorzy, ks. Eugeniusz Brzuska, Teodor Dąbrowski, Piotr Feliks, Aleksander Gryglewski, Józef Haydukiewicz, ks. Karol Kotula, Stanisław Maluty, Gustaw Szura, nowo zaangażowany p. Stanisław Mendrala i bawiący przypadkowo w Orłowej z powodu ewakuacji Krakowa profesor gimnazjum św. Anny p. Stanisław Zakrocki, rozpoczęli dnia 25. września naukę szkolną. Obowiązki kierownika zakładu objął prof. Piotr Feliks.

By przy tak szczupłym gronie sił nauczycielskich umożliwić prowadzenie w 6 klasach głównych i 3 paralelkach, musiano znieść równorzędny oddział klasy IV. i w porozumieniu z władzami szkolnymi zredukować liczbę godzin nauki tygodniowej w niektórych przedmiotach. Mimo tej redukcji i mimo ściągnięcia klasy uczyli profesorzy po 26, 27 i 28 godzin tygodniowo.

W takich warunkach odbywała się nauka w zakładzie aż do 26. listopada 1914. W dniu tym odbył się pobór, przy którym 4 profesorów uznano za zdolnych do broni, a piątego powołano jako wojskowego kapelana. Zostało więc 5 sił nauczycielskich do prowadzenia nauki. W kilka dni po poborze nadszedł rozkaz od władz wojskowych, by zakład opróżnić na szpital. Wszelka nadzieja prowadzenia nauki w tym roku znikła. Tymczasem szczęśliwym zbiegiem okoliczności odwołano już za parę dni polecenie co do urządzenia szpitala w naszym zakładzie, a niedługo potem zwolniono od służby wojskowej 2 profesorów. Ku wielkiej radości uczniów i ich rodziców po dwutygodniowej przerwie podjęto naukę na nowo. Poczyniono odpowiednie kroki, by w miejsce powołanych pod broń profesorów pozyskać nowych. Z całą gotowością podjęli się pracy w zakładzie i to bezinteresownie przebywający w Orłowej na ewakuacji profesor szkoły realnej w Tarnowie, p. Józef Szczudło, i p. Andrzej Grasela, profesor gimnazjum w Stryju. Nadto zaangażowano ks. Józefa Folwartschnego, miejscowego pastora, do nauczania religii ewangelickiej. Dwie pozostałe parallelki ściągnięto, liczbę godzin tygodniowej nauki jeszcze nieco zredukowano i tak podjęto pracę na nowo. Naturalnie warunki prowadzenia nauki stały się teraz jeszcze trudniejsze, bo klasy się powiększyły (klasa III. liczyła 75 uczniów, klasa II. 72) a liczba godzin tyg. nauki zmalała, mimo że profesorzy uczyli po 26 i 27 godzin tygodniowo. Tylko przy takiej ofiarnej i bezinteresownej pracy grona można było wtedy myśleć o uratowaniu roku szkolnego dla młodzieży naszego zakładu.

Skład grona z końcem grudnia 1914 przedstawiał się następująco: Kierownik zakładu: p. prof. Piotr Feliks, profesorowie pp: ks. Eugeniusz Brzuska, Teodor Dąbrowski, ks. Józef Folwartschny, Andrzej Grasela,

Aleksander Gryglewski, Józef Haydukiewicz, Józef Szczudło i Gustaw Szura.

WPP. Prof. Józefowi Szczudle i Andrzejowi Graseli, którzy bezinteresownie oddali swą pracę owocną zakładowi, jak również WPanu Prof. Stanisławowi Zakrockiemu, który od początku roku szkolnego aż po 26. list. 1914 także bezinteresownie w zakładzie udzielał nauki, Zarząd Główny Macierzy składa serdeczne słowa podziękowania.

Szkoły ludowe.

Szkoła ludowa pospolita i wydziałowa im. Stan. Hassewicza z prawem publiczności w Cieszynie.

Obie wymienione szkoły pozostawały w r. 1913/14 pod kierownictwem dyrektora szkoły wydz. Hieronima Przepilińskiego, w roku szk. 1914/15 pod kierunkiem jego zast., naucz. szk. wydz. Wojciecha Marka.

Frekwencja szkoły wydziałowej, utworzonej w r. 1909, rosnąca statecznie z roku na rok, dosięgła w r. 1913/14 ogólnej cyfry 107, stwierdzając temsamem dowodnie jej potrzebę. Liczba ogólna dziatwy, wpisanej w r. szk. 1913/14 do szkoły ludowej (267), wykazuje nieznaczny ubytek w stosunku do r. szk. 1912/13 (było uczn. 271), większy w porównaniu z r. 1911/12 (298). Ubytek ten tłumaczy się koniecznem ograniczeniem przyływu dziatwy ze względu na szczupłość pomieszczenia. Przyjmowano w ostatnich latach do szkoły ludowej tylko te dzieci, które przyjąć bezwarunkowo należało.

W szkole pracowano rzetelnie nad wykształceniem i rozwojem umysłowym dziatwy.

Pomyślny stan szkoły i wydatność wyników pracy nad dziatwą stwierdziły słowa uznania ze strony c. k. Inspektora okręgowego, p. Dostała, na podstawie odbytej lustracyi, oraz korzystne sprawozdanie ówczesnego wizytatora szkół Macierzy, prof. Popiołka.

Niem mało troski poświęcano także zadaniu wychowczemu szkoły.

Szkoła święciła rocznice narodowe (rocznice powstania listopadowego i styczniowego, oraz Konstytucyi 3. Maja) uroczystymi porankami. Osobny wieczorek przygotowano z uczniami szkoły wydziałowej ku uczczeniu rocznicy przysięgi Kościuszki. W program tego wieczoru, który się odbył w sali Domu Narodowego w Cieszynie dnia 8. marca, weszły obok pięknego przemówienia dyrektora szkoły, bardzo starannie przygotowane i udatnie wykonane pod kierunkiem p. W. Marka produkcyje wokalne-muzyczne, oraz oddany z odczuciem i przejęciem obra-

zek sceniczny na tle rocznicy Kosciuszki „Dla ojczyzny“. Ten podniosły wieczór zostawił trwałe wspomnienie u licznie zebranej publiczności. Czysty dochód w kwocie 169 K 75 h przeznaczono w głównej części na cele urządzenia wycieczki z uczniami szkoły wydziałowej do Krakowa i Wieliczki.

Zamierzona wycieczka przyszła do skutku w dn. 13 — 15 czerwca. Młodzież szkoły wydziałowej pod kierunkiem swoich nauczycieli odwiedziła pomniki krakowskie, oraz żupy wielickie. W d. 13. czerwca powtórzono w Krakowie wieczorek Kościuszkowski na dochód Macierzy. Wynik kasowy tej powtórnej produkcji nie odpowiedział niestety oczekiwaniom.

Dnia 20. maja 1914 szkoła witała w progach swoich uroczyscie Dostojnego Gościa, w osobie tyle zasłużonego dla szkolnictwa polskiego na Śląsku p. Mecenasa Antoniego Osuchowskiego. Gorące słowa otuchy i zachęty do pracy, zwrócone przez Czcigodnego Gościa w podzięcie za zgotowaną owacę do młodzieży zakładu, rozrzewniły do głębi obecnych.

I w tym roku szkolnym w miesiącu grudniu odbyła się uroczystość gwiazdkowa, podczas której dziatwa szkolna odegrała „Jasełka“, po czem nastąpiło rozdanie podarków między biedną dziatwę. Trudu zebrania potrzebnych funduszków, przygotowanie i rozdzielanie podarków podjął się Komitet Pań.

Szkolna Kasa oszczędności, założona w Zakładzie w roku 1910, rozwijała się i w roku sprawozdawczym bardzo pomyślnie pod kierownictwem oddanego z prawdziwem poświęceniem tej sprawie, naucz. szkoły wydz. Bohaczka, wykazując stały wzrost składek i liczby składających.

Do wyrobienia sprawności fizycznej, bystrości spostrzegawczej, oraz podniesienia poziomu etycznego u młodzieży przyczyniała się w niemałym stopniu kierowana pieczołowicie przez nauczycieli organizacja skautowa. Obok „Drużyny skautowej im. Tad. Kościuszki“, zorganizowanej wśród młodzieży męskiej, istniała także drużyna dziewcząt.

Rok szkolny zakończono 15. lipca 1914.

W skład grona nauczycielskiego wchodzili z końcem roku szkolnego pp: Hieronim Przepiliński, dyrektor szkoły, ks. Jan Szurowacki, naucz. rel. rz.-kat., ks. Paweł Sikora, naucz. rel. ewang., nauczyciele wydziałowi pp: Tadeusz Bohaczek, Wojciech Marek, Andrzej Kozieł, nadto jako naucz. szkoły lud. pp: Jan Badura, Karol Biel, Marya Falkensteinówna, Jan Lasota, Marya Majówna i Jerzy Pszczółka (razem 12 osób).

W trudnych niezmiennie warunkach wkroczyła szkoła w rok szk. 1914/15. Już od sierpnia 1914 lokal szkolny oddano na usługi wojskowo-

ści, 3 członków grona (naucz. Bohaczka, Badurę i Pszczółkę) powołano pod broń a dyr. Przepiliński, objąwszy komendę nad uformowanym w Cieszynie Legionem śląskim, podążył we wrześniu z oddziałem na plac boju.

Mimo tych trudności postanowiono otworzyć szkołę, choćby w najniegodniejszych warunkach, a krok ten powitała z radością ludność miejscowa i liczne rzesze uchodźców z Galicyi, które znalazły dla swych dzieci przytułek w szkole Macierzy.

Otwarcia szkoły dokonano prawie w normalnym terminie, zajmując na razie obydwa lokale bursy Macierzy, nie zajętej jeszcze wówczas przez uczniów gimnazjum.

Brakowi sił nauczycielskich zaradzono przez rozdzielenie godzin między pozostałych członków grona, oraz przybranie kilku nowych sił nauczycielskich.

Niebawem jednak wynurzyły się nowe trudności. Brak funduszków zmusił Zarząd Macierzy do ograniczenia liczby sił nauczycielskich i zwolnienia prowizorycznie zaangażowanych nauczycieli. Z tego samego powodu musiano począwszy od października 1914 uszczuplić pobory nauczycielskie a równocześnie ogłosić nauczycielstwu, że istnienie szkół Macierzy zapewnione jest jedynie do końca 1914, odtąd zaś zależeć będzie od dobrej woli nauczycielstwa i ofiarności miejscowych czynników.

W tej krytycznej chwili szkoła znalazła nieoczekiwaną pomoc ze strony osiadłych w Cieszynie nauczycieli z Galicyi, którzy z ochotą podjęli się bezinteresownie pracy w szkole. Już w listopadzie 1914 pozyskano w ten sposób dla szkoły szereg sił nauczycielskich, który wzrósł jeszcze z początkiem r. 1915.

W grudniu 1914 przygotowano mimo niezwykle ciężkich warunków, w jakich odbywała się praca w szkole, dzięki przedewszystkiem niestrudzonej gorliwości dyr. szkoły, p. Marka, nader udatne przedstawienie „Jasełek“. Czysty dochód z przedstawienia wyniósł 246 K 23 h.

Losy szkoły od pocz. r. 1915, istniejącej odtąd prawie wyłącznie ofiarnością rodziców, którzy dobrowolnie przyjęli na siebie obowiązek opłacania chesnego dla utrzymania szkoły, i dobrą wolą nauczycielstwa galicyjskiego, tudzież dzięki nader życzliwej opiece ze strony Wysokiej Rady Szkolnej krajowej galicyjskiej, będą przedmiotem następnego sprawozdania.

Szkoła ludowa 4-klasowa z prawem publiczności w Boguminie-Dworcu.

Szkoła ta mieści się w budynku własnym Macierzy Szkolnej i liczyła w roku szkolnym 1913/14 4 klasy.

Prawo publiczności uzyskała reskryptem c. k. Ministerstwa wyznań i oświaty z dnia 10. listopada 1909 l. 43.569.

Grono nauczycielskie stanowili pp: Jan Andruszewski, kierownik, i Wanda Molówna, nauczycielka. Religii katolickiej udzielał ks. Stanisław Kukla, wikary miejscowy.

Podobnie jak cieszyńska znalazła się i bogumińska szkoła w warunkach bardzo trudnych, szczególnie co do pomieszczenia. Budynek szkolny zabrano bowiem w połowie października 1914 na szpital wojskowy, a że wyszukanie innego lokalu nie było łatwe, szkole groziło zamknięcie. Wreszcie dzięki usilnym zabiegom Komitetu rodzicielskiego i życzliwej pomocy p. Drowej Kłuszyńskiej wynajęto odpowiedni lokal, który po dokonaniu pewnych adaptacji uzyskał aprobatę władz szkolnych. Z powodu braku nauczycieli musiał plan naukowy ulegć pewnej zmianie, ponieważ zamiast 4, zajęte były tylko 2 siły nauczycielskie. Dzięki jednak ich wytrwałej i sumiennej pracy oraz wysokiemu poczuciu ważności przyjętych obowiązków szkoła rozwijała się dobrze i osiągnęła rezultaty pomyślne, jak to stwierdziły dokonane wizytacje.

Do szkoły tej uczęszczało w r. szk. 1913/14 223 dzieci, na rok szk. 1914/15 zapisało się 241, w czym z miejsca siedziby szkoły 126, o 32 więcej niż w roku poprzednim.

Publiczna szkoła ludowa 3-klasowa w Dzieńmorowicach.

mieści się w dwóch budynkach własnych Macierzy.

Szkoła ta założona przez Macierz w r. 1905, od dnia 1. kwietnia 1913 przeszła jako szkoła publiczna na etat kraju. Ponieważ jednak gmina wzbraniała się jeszcze przejąć na siebie ciężary, jakie stąd na nią według ustawy spadały, pokrywała Macierz w roku 1914 w dalszym ciągu wydatki rzeczowe szkoły.

W skład grona nauczycielskiego w roku 1914 wchodził pp: Antoni Popiołek, kierownik, Jan Barteczek i Adolf Prochasek, nauczyciele. Po ich zaś powołaniu do służby wojskowej przydzieliła Rada szkolna powiatowa na r. szk. 1914/15 do tej szkoły pp: Józefa Mokrysz, jako kierownika i Wiktora Dadoka jako nauczyciela.

Szkoła ludowa 3-klasowa w Kończycach Małych.

Szkoła ta istnieje od r. 1909 i jest pomieszczona w budynku własnym Macierzy.

Podjęte przez Zarząd Główny pierwsze kroki w sprawie ugminienia tej szkoły przerwały wypadki wojenne, z niemałą szkodą dla funduszków Macierzy, szkoła ta bowiem ma już ustaloną frekwencję, świadczącą najlepiej o jej potrzebie.

Na rok szk. 1914/15 wpisało się 109 uczniów i uczenic.

Kierownikiem był p. Józef Świżewski, nauczycielami pp. Adolf i Antonina Zarzyccy.

Religii katolickiej uczyli zastępczo nauczyciele.

Szkoła wydziałowa w Niemieckiej Lutyni.

Spełniając gorące życzenie ludności polskiej w Niemieckiej Lutyni i gmin sąsiednich, oraz chcąc przyjąć z pomocą jej szczerym usiłowaniom co do pozyskania dla tej okolicy szkoły wyżej zorganizowanej, któraby umożliwiła młodzieży tak konieczne w naszych warunkach dalsze kształcenie się, postanowił Zarząd Główny Macierzy przystąpić do założenia polskiej szkoły wydziałowej w roku szkolnym 1914/15. Jakkolwiek już wcześniej poczyniono potrzebne do otwarcia tej szkoły przygotowania, wyłaniały się coraz nowe przeszkody, zwłaszcza po wybuchu wojny i powołaniu pod broń sił nauczycielskich. Po zwalczeniu rozlicznych przeszkód, po zadość uczynieniu wszelkim warunkom, wymaganym przez ustawy i władze, uzyskano reskryptem śląskiej c. k. Rady szkolnej krajowej z dnia 6. października 1914, l. III-778-3 pozwolenie na otwarcie szkoły.

Szkoła mieści się w budynku wynajętym, odpowiednio do celów szkolnych przerobionym, obok którego znajduje się obszerne boisko dla młodzieży. Do otwartej w 1914/15 klasy I. wpisało się 32 uczniów i 5 uczenic, co do przyjęcia których otrzymano osobne zezwolenie.

Obowiązki dyrektora objął p. Antoni Mohr, profesor sem. naucz. z Sambora, który w tym czasie przebywał na Śląsku jako uchodźca wojenny. W skład grona nauczycielskiego wchodził Ks. Paździora oraz pp: Emil Niebroj, Stanisława Klimondówna i Jan Górniak.

Po ustąpieniu prof. Mohra z powodu wyjazdu ze Śląska kierował zakładem p. Emil Niebroj do końca stycznia 1915.

Szkoła ludowa I-klasowa w Ostrawie Polskiej na Głodniowie.

Do szkoły tej uczęszczają wyłącznie dzieci rodziców pochodzących z Galicyi, osiadłych w bardziej oddalonych od centrum częściach Ostrawy oraz w Muglinowie. Ma ona zatem bardzo ważne zadanie do spełnienia i byłoby pożądanem przekształcenie jej na 2-klasową.

W roku szkolnym 1914/15 uczęszczało do niej 82 uczniów i uczenic. Kierownikiem był p. August Ojak, który udzielał również nauki religii; nauki robót ręcznych udzielała do końca roku szk. 1913/14 p. Marta Knappikówna, mistrzyni ochronki.

Szkoła ludowa 1-klasowa w Toszonowicach Górnych.

Szkoła ta obejmuje 2 oddziały, z których jeden pobiera naukę rano, drugi po południu.

W r. szk. 1914/15 wpisało się 42 dzieci, a zatem stosunkowo znacznie mniej, niż w roku poprzednim, w którym było dzieci 72. Na stan frekwencji wpłynęło niekorzystnie późniejsze rozpoczęcie nauki z powodu braku siły nauczycielskiej. Daleko posunięte starania o utworzenie w tej gminie publicznej szkoły polskiej zostały przerwane wybuchem wojny.

Kierownikiem był do 15. lipca p. Michał Maj, od 22. września do końca grudnia p. Wiktor Brzeziński, którzy zarazem udzielali zastępczo

nauki religii katolickiej; religii ewangelickiej udzielał p. Jan Kubisz, em. kierownik szkoły w Gnojniku, nauki robót ręcznych udzielała p. Helena Staszkówna.

Ochronki.

Ochronka w Boguminie-Dworcu połączona z miejscową szkołą ludową pospolitą Macierzy dzieliła losy szkoły. Po zajęciu budynku na szpital wojskowy mieściła się w lokalu wynajętym obok lokalu szkoły.

Obowiązki mistrzyni pełniła p. Stanisława Molówna.

Liczba dzieci na początku roku szkolnego 1914/15 44, na początku poprzedniego 41.

Ochronka w Cieszynie na Górnym przedmieściu zał. w r. 1913 była utrzymywana w r. bież. przez miejscowe Koło Macierzy. Komitet Macierzy w Nowym Sączu, który w roku poprzednim przyczyniał się do pokrywania kosztów, nie mógł w tym roku rozwinąć działalności w tym kierunku. Ochronka ta zostaje pod kierownictwem dyrekcyi miejscowej szkoły Macierzy a obowiązki mistrzyni pełniła p. Wilhelmina Świbówna.

Na początku roku szkolnego 1914/15 wpisało się 41 dzieci, w roku poprzednim 20.

Ochronka w Cieszynie na Brandysie pozostaje pod kierownictwem dyrektora miejscowej szkoły Macierzy. Obowiązki mistrzyni pełni p. Anna Budnikówna.

Liczba dzieci na początku r. szk. 1914/15 57, w roku poprzednim 31.

Ochronka w Gruszowie połączona z miejscową publiczną szkołą polską pozostaje pod kierownictwem kierownika tej szkoły p. Teofila Wojtyły. Obowiązki mistrzyni pełniła do końca września p. Jadwiga Petrykiewiczowa, od października p. Julia Masztalerzówna.

Na początku roku szkolnego 1914/15 było wpisanych 38 dzieci, w roku poprzednim 70.

Ochronka w Kończycach Małych połączona z miejscową szkołą Macierzy pozostaje pod kierownictwem kierownika tej szkoły.

Mistrzynią jest p. Amalia Hardtówna.

Na początku roku szkolnego 1914/15 wpisało się 32 dzieci, w roku poprzednim 32.

Ochronka w Lutyni Niemieckiej połączona z miejscową publiczną szkołą utrakwistyczną pozostaje pod kierownictwem nauczyciela tej szkoły p. Karola Lachety.

Obowiązki mistrzyni pełniła do końca roku szkolnego 1913/14 p. Zofia Witkowicka, do końca roku szkolnego 1914 p. Janina Hardtówna.

Znaczną część kosztów utrzymania tej ochronki pokrywa II. Koło Macierzy Szkolnej w Lutyni Niemieckiej, tudzież miejscowy proboszcz Przewielebny Ks. Henryk Dziekan, za co Zarząd Główny Macierzy składa mu na tem miejscu serdeczne podziękowanie.

Ochronka w Michałkowicach, połączona z miejscową szkołą publiczną pozostaje pod kierownictwem kierownika tej szkoły p. Jerzego Kaszpra.

Ochronka ta obejmowała do 1. listopada dwa oddz., które złączono.

Obowiązki mistrzyni pełniły do 1. listopada pp. Zofia Czajówna i M. Masztalerzówna, od 1. listopada 1914 p. Masztalerzówna M.

Liczba dzieci na początku r. szk. 1914/15 70, w r. poprzednim 105.

Ochronka w Ostrawie Polskiej na Głodniowie połączona z miejscową szkołą Macierzy pozostaje pod kierownictwem kierownika tej szkoły p. Augusta Ojaka.

Obowiązki mistrzyni pełniła w zastępstwie p. Marty Knappikówny, która zaskoczona przez inwazyę ros. nie mogła przybyć z Galicyi. p. Marya Hellsteinówna.

Liczba dzieci na początku roku szkolnego 1914/15 wynosiła 38, w roku poprzednim 41.

Ochronka w Ostrawie Polskiej na Zarubku połączona z miejscową szkołą publiczną pozostaje pod kierownictwem kierownika tej szkoły p. Bolesława Włodka.

Mistrzynią była do końca września p. Wanda Molówna, od 1. października do końca stycznia 1915 pełniła obowiązki bezintersownie p. W. Lisztwanówna, za co jej Zarząd Główny składa na tem miejscu serdeczne podziękowanie.

Liczba dzieci w r. szk. 1914/15 wynosiła 58, w roku poprzednim 64.

Ochronka w Orłowej założona w r. szk. 1913/14 przez miejscowe Koło I. Macierzy i staraniem tego Koła, oraz Towarzystwa pomocy naukowej i Koła Pań utrzymywana.

Kierownikiem ochronki jest nauczyciel miejscowej publicznej szkoły polskiej p. Jan Sikora, a obowiązki mistrzyni pełni p. Natalia Kozusznikówna.

Ochronka w Skrzeczoniu, powstała z początkiem r. szk. 1913/14 staraniem miejscowego Koła Macierzy Szkolnej. Połączona jest z miejscową publiczną szkołą polską, obowiązki kierownika pełni nauczyciel tej szkoły p. Wal. Teichmann, obowiązki zaś mistrzyni p. Marwa Rokowska.

Do ochronki uczęszcza 51 dzieci.

Ochronka w Porebie powstała na początku roku szkolnego 1912/13 dzięki pomocy Komitetu Macierzy w Nowym Sączu, tudzież ze strony gminy, która dostarczyła bezinteresownie lokalu, urządziła go własnym kosztem i przyczynia się do pokrywania płacy mistrzyni; resztę wydatków pokrywa Koło miejscowe Macierzy Szkolnej.

Ochronka połączona jest z miejscową publiczną szkołą polską i zostaje pod kierownictwem kierownika tej szkoły p. Rudolfa Halfara. Obowiązki mistrzyni pełni p. Anna Janotówna. Liczba dzieci na początku r. szk. 1914/15 wynosiła 43, w roku poprzednim 45.

Szkoły przemysłowe uzupełniające.

Ostatnie lata stanowią ważny okres w historii polskiego szkolnictwa na Śląsku, powstają pierwsze szkoły i kursa zawodowe, przygotowujące młodzież i starszych do życia praktycznego. Powstają szkoły przemysłowe uzupełniające, a przy nich kursa kroju i szycia dla dziewcząt, kursa handlowe i pierwsze kilkutygodniowe kursa dla mistrzów i czeladników, jako kurs samorodnego spajania metali, krawiecki i t. p. Szczególnie wielką żywotność okazują szkoły przemysłowe uzupełniające, a ilość ich, z każdym rokiem szybko wzrastająca, świadczy wymownie o ich znaczeniu i potrzebie. W roku szk. 1911-12 było ich na Śląsku zaledwie 4, w roku szk. 1912-13 — 8, w roku szk. 1913-14 — 10. Jest zasługą po części nauczycielstwa polskiego, zorganizowanego w Towarzystwie nauczycieli szkół przemysłowych uzupełniających z siedzibą w Dąbrowie, po części Macierzy, która bądź to przez Zarząd Główny, bądź za pośrednictwem Kół miejscowych stwarzała dla nich materialną podstawę, biorąc na siebie obowiązek ich utrzymywania lub udzielając w miarę możliwości stałych zapomóg. Rok 1914 miał stanowić ważny krok naprzód, w jesieni tego roku miały powstać trzy nowe szkoły, lecz wybuch wojny przerwał tę akcję podobnie jak uniemożliwił normalne prowadzenie nauki nawet w niektórych szkołach dawniej istniejących.

1. Szkoła przemysłowa uzupełniająca w Cieszynie.

Istnieje od roku 1910; zyskała prawo równorzędności ze szkołami publicznymi tej kategorii w r. 1911.

Frekwencja szkoły rośnie systematycznie, stwierdzając rację jej bytu. W roku szk. 1910-11 liczyła uczniów 40, w r. 1911-12 — 55, 1912-13 — 72, a w roku szk. 1913-14 uczniów 74.

Obok I. i II. klasy istnieje klasa przygotowawcza dla uczniów, którzy nie ukończyli prawidłowo szkoły ludowej.

Plan nauki szkoły odpowiada planom, obowiązującym w szkołach niemieckich, odbiega od nich jedynie o tyle, że we wszystkich klasach wprowadzono obok jęz. ojczystego po 2 godz. tyg. nauki języka niemie-

ckiego, by zapewnić młodzieży niezbędną znajomość drugiego języka krajowego.

Nauka była bezpłatną; wszyscy uczniowie otrzymywali nadto potrzebne podręczniki i przybory do nauki bezpłatnie.

Poprawne zachowanie się młodzieży, stwierdzone stale przez uczących i przy sposobności lustracyi szkoły, w niemałej mierze zawdzięczać należy istniejącemu przy szkole „Ognisku terminatorów,” które wypełniając młodzieży czas wolny od pracy śpiewem, muzyką, gimnastyką, słuchaniem pouczających wykładów lub, jak często w lecie, wycieczkami w oklice i zabawą na świeżem powietrzu pod kierunkiem nauczycieli, wpływa nader korzystnie na uobyczajenie młodzieży, pogłębienie poczucia estetycznego i wyrobienie zmysłu obywatelskiego.

Dzięki wpływowi nauczycieli znaczna część wychowanków (41) składała zaoszczędzony grosz na książeczki. Szkolna Kasa oszczędności wykazuje z końcem roku 1913-14 105 K złożonych przez uczniów. Do budzenia i pielęgnowania zmysłu oszczędności u uczniów przyczynia się przyjęty w szkole zwyczaj nagradzania najlepszych uczniów książeczkami oszczędności. W tej formie rozdano z końcem r. 1913-14 — 34 uczniom nagrody w kwocie 99 K.

W skład grona nauczycielskiego w roku szkolnym 1913-14 wchodzili p: Hieronim Przepiliński, dyrektor szkoły lud. i wydz. jako kierownik, nadto jako nauczyciele pp: Wojciech Marek, Tadeusz Bohaczek, Andrzej Kozieł, Jan Badura, Karol Biel i Jan Lasota.

Przy szkole istniał od marca 1914 kurs buchalteryi, rachunkowości i korespondencyi przemysłowej dla rękodzielników. Wykładów na Kursie, którego kierownictwo spoczywało w ręku dyr. Przepilińskiego, podjęli się bezinteresownie PP. Dr. Adamecki, dyr. Cicimirski, J. Cieniała, dyr. Domagański, rachm. Macierzy F. Droński, c. k. Kom. skarb. A. Pawlita, dyr. Przepiliński, A. Śliwka i kierownik szkoły przemysłowej z Orłowej p. Władysław Wójcik. Na Kurs uczęszczało 20 osób.

Nader trudne dla szkolnictwa warunki, jakie nastały z wybuchem wojny nie pozwoliły na podjęcie nauki w roku szkolnym 1914-15.

2. Szkoła przemysłowa uzupełniająca w Łazach.

Założona w roku 1913, utrzymywana przez miejscowe Koła Macierzy Szkolnej I. i II. Zrazu musiała zwalczać wielkie trudności zwłaszcza z powodu wrogiego stanowiska czeskiego Wydziału gminnego, który nie zezwolił na pomieszczenie szkoły w budynku miejscowej szkoły polskiej, wobec czego musiała szukać pomieszczenia — rzecz wielce charakterystyczna — w gospodzie! W roku szk. 1913-14 była otwarta klasa I., którą ukończyło z pomyślnym postępem 18 uczniów. W skład grona nauczycielskiego wchodzili pp: Rudolf Budnik, Jan Kuś, Jerzy Szczepański i Jan Szuścik.

Na początku roku szkolnego 1914-15 otwarto także klasę II. Do klasy I. zapisało się uczniów 14, do klasy II. — 17 razem 31. W skład grona nauczycielskiego wchodzili pp: Jerzy Szczepański i A. Kocyan.

3. Szkoła przemysłowa uzupełniająca w Michałkowicach.

Założona w roku 1914., utrzymywana przez miejscowe Koło Macierzy Szkolnej. W roku szk. 1913-14 była otwarta klasa I., którą ukończyło z pomyślnym wynikiem 52 uczniów i uczenic. W skład grona nauczycielskiego wchodził pp: Jerzy Kaszper, kierownik, Jan Wojnar i Józef Płonka. Z powodu powołania do służby wojskowej sił nauczycielskich w roku szk. 1914-15 nie można było rozpocząć nauki szkolnej.

4. Szkoła przemysłowa uzupełniająca w Orłowej.

Założona w roku 1908, utrzymywana przez Zarząd Główny Macierzy Szkolnej. W roku szk. 1913-14 otwarte były 3 klasy, a dla zawodowego kształcenia uczenic szkoły udzielano osobno dla nich nauki kroju i szycia bielizny i nauki kroju damskiego. Na końcu roku szk. zapisanych było uczniów i uczenic w klasie I. — 44, w klasie II. — 30, w klasie III. — 16, razem 90. Rok szkolny zakończono wystawą prac uczniów, które podziwiane przez ludzi fachowo wykształconych najwymowniej świadczyły o ważności szkoły dla uczniów i społeczeństwa.

Przy szkole otwarty był drugi jednoroczny kurs handlowy, który ukończyło 43 uczestników różnych zawodów (w tem 8 pań), a stale wzrastająca liczba uczestników, pochodzących z różnych okolic Śląska, bo nawet z powiatu bielskiego, jest dowodem jego wielkiego znaczenia.

„Ognisko terminatorów“ rozwijało się pomyślnie licząc 68 uczestników. Wybuch wojny odbił się dotkliwie na szkole. Z powodu zamknięcia pewnej ilości warsztatów a ograniczenia sił roboczych w innych, zapisało się do szkoły na początku roku szk. 1914-15 — 56 uczniów i uczenic. Otwarto klasy I. i II., nauka odbywała się w miesiącu październiku i listopadzie. Następnie z powodu powołania prawie wszystkich nauczycieli do służby wojskowej szkołę zamknięto, a sale szkolne zostały przeznaczone na szpital wojskowy.

Dnia 2. grudnia 1914 r. zorganizowany został pod kierownictwem p. Stanisława Palucha trzeci kurs handlowy, który trwał do 30. maja 1915. Kurs został zatwierdzony przez c. k. Rząd krajowy. Naukę na kursie ukończyło 22 uczestników.

W skład grona nauczycielskiego szkoły w roku szk. 1914-15 wchodził pp: Stanisław Paluch, zast. kierownika, Franciszek Kotas, Fryderyka Kożusznikówna, Paweł Pszczółka i Karol Siwy.

5. Szkoła przemysłowa uzupełniająca w Ostrawie Polskiej.

Założona w r. 1912., utrzymywana przez miejscowe Koło Macierzy Szkolnej. Rok szk. 1913/14 ukończyło z pomyślnym wynikiem w klasie I. 10, w klasie II. 28, razem 38 uczniów i uczenic. Rok ten zakończono wystawą prac szkolnych, zwiedzaną licznie przez miejscową ludność. Uczniom i uczenicom rozdano nagrody.

Rok szk. 1914/15 mimo trudnych warunków wywołanych wojną rozpoczęto normalnie. Do szkoły zapisało się 30 uczniów i uczenic

W skład grona nauczycielskiego wchodził pp: Józef Chobot, zast. kierownika, i Andrzej Słowik.

6. Szkoła przemysłowa w Suchej Średniej.

Założona w roku 1911, utrzymywana przez miejscowe Koło Macierzy, a właściwie zwłaszcza z początku wobec braku funduszy przez grono nauczycielskie, które swą pracę ofiarowało bezinteresownie. W roku szk. 1913/14 były otwarte dwie klasy, klasę I. ukończyło 20, klasę II. 23, razem 43 uczniów. W skład grona nauczycielskiego wchodził pp: Jerzy Kaleta, kierownik, August Fukała, Robert Kożusznik, Jan Rymorż i Rudolf Zubek.

Z powodu powołania do służby wojskowej przeważnej części sił nauczycielskich w roku szk. 1914/15 nauki nie udzielano.

Prócz wymienionych szkół utrzymywanych przez Zarząd Główny względnie Koło Macierzy przyczyniał się Zarząd Główny do utrzymania szkoły przemysłowej uzupełniającej w Rychwałdzie, a poszczególne szkoły doznawały materialnego poparcia ze strony Koła Macierzy w Bładowicach, Koła I. w Orłowej i Koła I. w Rychwałdzie.

Inne instytucje wychowawcze.

Kursa uzupełniające dla dziewcząt w Cieszynie.

Instytucja ta od szeregu lat spełnia ważne zadanie, uzupełniając ogólne wykształcenie dziewcząt, oraz sposobiąc je do zajmowania posad w charakterze nauczycielek robót ręcznych i mistrzyń ochronek.

W roku szk. 1913/14 zapisało się na I. kurs uczennic 27, na II. 21, razem 48 uczennic, zatem o 2 mniej, niż w poprzednim roku szkolnym. W ciągu roku z różnych przyczyn ustąpiło 15 uczennic. Z 33 uczennic, klasyfikowanych z końcem roku, tylko 2 uczennice nie wykazały dostatecznych wyników nauki.

Po ukończeniu kursów złożyło 13 uczennic z pomyślnym wynikiem egzamin na nauczycielki robót ręcznych (z tych 2 dla szkół lud. i wydziałowych), 5 uzyskało patent na mistrzynię ochronek; między niemi 2 z odznaczeniem.

Według stanu rodziców było z początkiem roku córek nauczycieli i urzędników 16, rolników 20, robotników 1, rzemieślników 5, innych 6. Według wyznania było uczennic religii katolickiej 24, ewangelickiej 24. Według miejsca zamieszkania rodziców pochodziło z Cieszyna 4, z pow. cieszyńskiego 27, z frysztackiego 11, z bielskiego 4, z Moraw 1, z Galicji 1.

Biblioteka Kursów, wzrosła do 266 tomów. Ucenice, korzystając z niej pilnie, przeczytały w ciągu roku razem 637 dzieł w 787 tomach.

Staraniem uczenic odbył się dnia 21. lutego 1914 w sali Domu Narod. wieczorek muzykalno-wokalny. Z czystego doch. w kwocie 202 K 63 h wpłynęło do kasy Macierzy 137 K 63 h (50 K przeznaczono na zakupno podręczników dla kursów, 15 K ofiarowano na cele „Tow. miłośników sceny“ w Cieszynie).

Dnia 30. maja 1914 urządzono z uczenicami wspólną wycieczkę w góry.

W skład grona nauczycielskiego wchodzili pp: Dr. Jan Galicz, prof. gimn. jako kierownik (ucz. j. pol. i hist.), Biel Karol, naucz. szk. lud. (rachunków) Falkensteinówna Marya, nauczycielka szkoły lud. (rob. ręcz.), Jodłowska Anna (gosp. dom.), Kozieł Andrzej, naucz. szk. wydz. (rys.), Król Józef, prof. gimn. (hist.), Przepiliński Hieronim, dyr. szk. wydz. (pedagog. i hyg.), Marek Wojciech, naucz. szk. wydz. (hist. nat. i chemii, rach. i śpiewu), Słonka Karol, prof. gimn. (jęz. polsk.), Świbówna Wilhelmina, mistrzyni ochr. (prowadziła kurs freblowski).

Nauka przedmiotów obowiązkow. była bezpłatną; uczenice opłacały tylko wpisowe w kwocie 5 K; natomiast pobierano chesne w kwocie 25 K od uczęszczających na kurs robót ręcznych, 30 K od uczęszczających na kurs freblowski.

W roku szk. 1914/15 musiano zaniechać otwarcia Kursów z powodu braku lokalu (lokal szkoły ludowej i wydziałowej Macierzy, w którym dawniej odbywały się lekcye Kursów, oddano na cele wojskowe), nadto z powodu trudności komunikacyjnych i braku sił nauczycielskich.

Bursa w Cieszynie.

Założona w roku 1905 celem ułatwienia kształcenia się najbiedniejszej, a zdolnej młodzieży polskiej, uczęszczającej do zakładów naukowych w Cieszynie. Bursa mieści się w dwóch budynkach przy ulicy Dworkowej, własnym pod l. 17 i wynajętym pod l. 2. Oba budynki przeznaczone pierwotnie na mieszkania prywatne, jakkolwiek mają pokoje dość obszerne, jasne i słoneczne, nie odpowiadają jednak pod każdym względem celom bursy. Toteż budowa nowego gmachu stanowi jedno z pierwszych i głównych zadań Zarządu Głównego, zwłaszcza, że Macierz posiada na ten cel obszerny plac, w pięknym i dogodnym położeniu, oraz dość znaczny fundusz. I tu jednak wybuch wojny uniemożliwił dalsze prace przygotowawcze i budowę już postanowioną.

Ponieważ rok szkolny 1914/15 nie rozpoczął się w zakładach, z których bursa ma wychowanków, w zwyczajnym terminie, lecz w szkole wydziałowej 21. września, w seminarium nauczycielskiem 1. października, a w gimnazjum dopiero 21. października, w różnym przeto czasie przybywali uczniowie do zakładu, co niekorzystnie wpływało na uregulowanie gospodarki już i tak utrudnionej położeniem ogólnem. Zajęcie budynku szkoły polskiej na cele wojskowe zmusiło Macierz do pomieszczenia jej w lokalach bursy. Z początku

zajęła szkoła oba budynki, a po otwarciu szkół średnich i bursy ograniczyła się do 7 pokoi w budynku filii. Wskutek tego liczba wychowanków bursy musiała ulegć ograniczeniu.

Z początkiem r. szk. 1914/15 mieszkało w bursie 40 uczniów gimnazjum, 17 seminarium i 4 szkoły wydziałowej. Nadto osobno (obok mieszkania kierownika) umieszczono 4 uczennice szkoły wydziałowej. Razem 65 czyli o 20 mniej, niż w roku poprzednim.

Pomiędzy nimi było: synów rolników 24, górników 9, robotników 5, rzemieślników 2, kupców 4, urzędników 3, profesorów 2. Całą opłatę 36 K miesięcznie (od 1. grudnia 1914 — 40 K) składało 36 uczniów, po 32 K płaciło 12, po 30 K — 10, niżej 30 K 3 uczniów. Z dziewcząt 3 płaciły po 44 K, jedna 40 K.

Wikt pobierało w bursie 30 uczniów i 1 uczennica szkoły wydziałowej; z pośród nich 9 uczniów przychodziło tylko na obiady. Z nich całą opłatę 24 K (od 1. grudnia 28 K) uiszczało 18 uczniów, od 20 — 27 K płaciło 8, 4 mniej niż połowę opłaty, a 1 uczeń otrzymywał obiady bezpłatnie.

Zarząd bursy, który sprawowali pp: prof. gimn. Franciszek Popiołek w zakładzie głównym i prof. semin naucz. Ludwik Eckert we filii, nie szczędził starań, ażeby zwalczyć przeszkody wynikające z niezwykle trudnych warunków tegorocznych i poprowadzić zakład prawidłowo, tak pod względem fizycznym jak i naukowym. Cel ten udało się osiągnąć prawie w zupełności.

Bursa Polska gimnazjum realnego w Orłowej.

Bursa polska w Orłowej mieści się w nowym odpowiednio na ten cel budowanym domu. Budynek ten, własność Macierzy, składający się z 12 dużych, słonecznych pokoi, z kuchni, mieszkania dla służby, osobnych 2 umywalni, łaźni i dużej garderoby, rozszerzyło w roku 1914 „Towarzystwo wspierające utrzymanie Polskiej Bursy gimnazjum realnego w Orłowej“ kosztem 14.000 K o jedno skrzydło, w którym mieszczą się na parterze 2 obszerne sypialnie a na piętrze jedna duża sala przeznaczona na uczelnię. W kwotę tę wliczono także kosztą wprowadzenia wodociągu miejskiego, co również w tym roku uskutecznilo. Dziś budynek Bursy w Orłowej odpowiada w zupełności swojemu celowi; posiada bowiem urządzenie wewnętrzne oparte na zasadach higieny, a pomieścić może 75 uczniów.

W roku szkolnym 1914/15 znalazło pomieszczenie w Bursie 57 uczniów. Są to synowie górników (29), rolników (7), rzemieślników (7), kupców (4), nauczycieli (3), urzędników (7). Pod względem wyznania była 48 katolików i 9 ewangelików. Do końca grudnia 1914 r. płacili wychowankowie miesięcznie po 30 K, 25 K, 20 K, 15 K, 10 K, 5 K; całkiem darmo mieszkało 4 uczniów. Przeciętna opłata miesięczna wynosiła 20 K.

Wychowankowie spędzają czas według regulaminu obowiązującego w bursie. Rano wstają o godzinie 5½ latem, o godz. 6 zimą, kładą się spać o godzinie 9. Na przygotowanie się z lekcyi na następny dzień poświęcają 3 do 4 godzin starsi, 2 do 3 godzin młodszy. W wolnym czasie oddają się wychowankowie czytaniu książek, muzyce lub godziwym zabawom na obszernym boisku bursy, czasem urządzają przechadzki, w zimie ślizgają się i saneczkują.

Bursą opiekuje się stale „Towarzystwo wspierające utrzymanie polskiej Bursy gimn. real. w Orłowej“, które dodaje na miesięczne utrzymanie wychowanków.

Zdrowiem wychowanków zajmuje się od samego założenia Bursy WPan Dr. Jan Buzek, który często odwiedza wychowanków, bada ich zdrowie im udziela bezinteresownie wszelkiej pomocy lekarskiej. Po powołaniu WP. Dra Buzka do wojska zdrowiem wychowanków Bursy zajmuje się także bezinteresownie WPan Dr. Wacław Olszak, lekarz z Karwiny i WPan Dr. Ludwik Król, lekarz z Poręby.

Zarząd Główny Macierzy poczuwa się do miłego obowiązku złożenia Im na tem miejscu serdecznego podziękowania.

Również serdecznie dziękuje Zarząd Główny Macierzy „Towarzystwu Bursy“ za udzieloną pomoc Instytucyi, a także wszystkim łaskawym Ofiarodawcom, którzy datkami w gotówce czy darami w naturze Bursę wspomagali. W szczególności zaś dziękuje Szanownemu Kołu Macierzy Szkolnej w Wiśle, które z tytułu, że wypłata wsparcia z funduszu imienia ś. p. Klementyny z Kossowskich Iwańskiej dorocznie udzielanego za pośrednictwem Wpani Maryi Dynowskiej z Warszawy skutkiem wojny została uniemożliwiona, z własnych funduszy prześlało na cele Bursy 200 K.

Kierownictwo i część administracyjna Bursy spoczywała w rękach profesora Piotra Feliksa, który równocześnie kierował gimnazjum, nadzór nad uczniami w Bursie sprawował profesor Teodor Dąbrowski.

Stypendya.

Suma udzielonych w roku sprawozdawczych uczniom stypendyów wynosi 5.202 K 43 h. Z tego wypłacono w gotówce 842'43 K, mianowicie jednemu słuchaczowi uniwersytetu stypendyum im. Adama Sikory w wysokości 580 K, a 262'43 K uczniom gimnazjum realnego w Orłowej. Resztę t. j. 4.360 K wypłacono uczniom gimnazjum polskiego w Cieszynie i polskiego seminarium nauczycielskiego w Bobrku w formie zniżek z opłat za utrzymanie w bursie cieszyńskiej.

Zniżki przyznane uczniom, mieszkającym w bursie w Orłowej, pokryło Towarzystwo wspierające utrzymanie bursy w Orłowej.

Park im. Adama Sikory.

W roku 1914 powierzono opiekę i starania nad urządzeniem i upiększeniem parku osobnemu „Towarzystwu parku im. A. Sikory,” założonemu z inicjatywy Zarządu Głównego. Zarządzenie to miało na celu zapewnienie parkowi troskliwej opieki i wzbudzenie żywszej inicjatywy wśród przyjaciół tego jedyne go w Cieszynie miejsca zabaw i ćwiczeń dla młodzieży polskiej. Odrębny statut Towarzystwa zabezpiecza jednak pełne prawa własności Macierzy i zapewnia Zarządowi Głównemu znaczny wpływ na działalność Towarzystwa, zarówno przez prawo mianowania znacznej części wydziału Towarzystwa, jak i przez prawo zatwierdzania uchwał Wydziału.

Wobec tragicznych wypadków zamilkły w tym roku koncerty i festyny w parku, zamarły nawet zabawy młodzieży zmuszonej odbywać naukę w nadzwyczajnych, trudnych warunkach. Ale czas wojenny wybił i na parku swe piętno. W połowie sierpnia obrano park za miejsce zbiorcze i obóz dla ochotniczych śląskich drużyn sokolich, wstępujących do Legionów Polskich. Bliskość miasta, obszerne i suche boisko, woda w stawie i Olzie, zalecało to miejsce na obóz. Od połowy sierpnia do 22. września obozowały w parku 2 kompanie w sile około 400 ludzi. Na boisku stanęły rzędami namioty, na mniejszem boisku zadymiły kuchnie polowe, kręgielnia zamieniła się w zbrojownię, pawilon muzyczny objęły ofiarne Panie, dostarczające znużonym herbaty, limoniady i t. p. Życie prawdziwie obozowe zahartowało na przyszłe trudy młodych ochotników, a choć park nie zapewnił im wielkich wygod, z przyjemnością i tęsknotą o nim wspominali później, „nie tak teraz, jak było w parku Sikory.“

Skierowanie ofiarności publiczności na inne cele, nie pozwoliło Towarzystwu rozwinąć szerszej pracy nad uzupełnieniem urządzeń parkowych.

W skład Wydziału Towarzystwa parku im. A. Sikory wchodzili pp: Ferdynand Dyrna, przewodniczący, Andrzej Macura, zast. przewodn., Holczak Wiktor, gospodarz, Bogocz Dominik, sekretarz, Cieniała Jerzy, Eckert Ludwik, Macura Jerzy, Hajduk Feliks, Szotkowski Rudolf, Marek Wojciech.

Statystyka uczniów gimnazjum realnego w Orłowej w r. 1914.

	W klasie									Razem
	I	I b	II a	II b	III a	III b	IV	V	VI	
1. Liczba uczniów w r. szk. 1913/14.										
Na początku roku szkolnego przyjęto	46 ²	49	46	47 ¹	32 ¹	30 ²	43 ¹	42	—	335 ⁷
W ciągu roku opuściło	5 ²	5	1	4	1	2	—	—	—	18
Na końcu roku szk. 1913/14 było	41	44	45	43 ¹	31 ¹	28 ²	43 ²	42	—	317
2. Wynik klasyfikacji uczniów za r. szk. 1913/14.										
Chlubnie uzdolnionych	9	13	12	10	5	5	8	12	—	74
Uzdolnionych	25	25	23	26 ¹	23 ¹	21 ²	31 ¹	27	—	201 ⁵
Na ogół uzdolnionych	4	2	3	3	1	2	1	—	—	16
Nieuzdolnionych	3	4	7	4	2	—	3	3	—	26
	41	44	45	43 ¹	31 ¹	28 ²	43 ¹	42	—	317 ⁵
3. Liczba uczniów na początku r. szk. 1914/15.										
Przyjęto świeżo na podstawie egzaminu wstępnego	46 ¹	—	—	—	—	—	2	—	—	48 ¹
Przyjęto ponownie z klasy niższej	—	—	37	36 ¹	36	36 ¹	57 ²	25	35	262 ⁴
Przyjęto powtarzających klasę	1	—	3	—	—	—	2	1	—	7
Ogólna liczba przyjętych	47 ¹	—	40	36 ¹	36	36 ¹	61 ²	26	35	317 ⁵
4. Według miejsca urodzenia jest:										
Ze Śląska austr.	42	—	38	30	35	30 ¹	53 ²	23	34	285 ³
Z Moraw	1	—	2	1	—	2	2	—	1	9
Z Galicyi	4	—	—	3 ¹	—	4	6	3	—	20 ¹
Z Innych krajów koronnych	—	—	—	1	1	—	—	—	—	2
Z poza granic Austrii	0 ¹	—	—	1	—	—	—	—	—	1 ¹
	47 ¹	—	40	36 ¹	36	36 ¹	61 ²	26	35	317 ⁵
5. Według miejsca pobytu rodziców jest:										
Z Orłowej	3	—	5	—	9	—	9	3	8	37
Z powiatu frysztackiego	31	—	28	35	23	32 ¹	41 ²	17	22	229
Z powiatu frydeckiego	8	—	3	—	—	2	3	4	4	24
Z powiatu cieszyńskiego	—	—	2	—	4	—	—	—	—	6
Z powiatu bielskiego	4	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Z innych powiatów Śląska	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Z Moraw	—	—	—	1	—	1	2	—	1	5
Z Galicyi	1 ¹	—	—	0 ¹	—	1	6	1	—	9 ²
Z innych krajów koronnych	—	—	2	—	—	—	—	—	—	2
Z poza granic Austrii	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	47 ¹	—	40	36 ¹	36	36 ¹	61 ²	26	35	317 ⁵
6. Według stanu rodziców jest:										
Synów urzędników, nauczycieli, lekarzy itp.	7 ¹	—	10	9 ¹	7	5 ¹	13 ¹	7	5	63 ⁴
Synów rolników	5	—	1	3	1	2	2	3	1	18
Synów rękodzielników i przemysł.	9	—	9	4	2	7	8 ¹	1	5	45 ¹
Synów robotników	26	—	20	20	26	22	38	15	24	191
./.	47 ¹	—	40	36 ¹	36	36 ¹	61 ²	26	35	317 ⁵

	W k l a s i e									Razem
	I a	I b	II a	II b	III a	III b	IV	V	VI	
7. Według języka ojczystego jest:										
Polaków	47 ¹	—	40	36 ¹	36	36 ¹	61 ²	26	35	317 ⁵
Niemców	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Czechów	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
47 ¹ — 40 36 ¹ 36 36 ¹ 61 ² 26 35 317 ⁵										
8. Według wyznania religii jest:										
Katolików (obrz. rz.-k.)	38 ¹	—	28	36 ¹	17	36 ¹	44 ²	17	25	241 ⁵
Ewangelików (wyzn. augsb.)	9	—	12	—	19	—	16	9	16	75
Izraelitów	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
47 ¹ — 40 36 ¹ 36 36 ¹ 61 ² 26 35 317 ⁵										
9. Wiek uczniów:										
10 lat miało	5	—	—	—	—	—	—	—	—	5
11 lat miało	13	—	9	6 ¹	—	—	—	—	—	28 ¹
12 lat miało	18 ¹	—	16	20	6	4 ¹	12 ¹	—	—	76 ³
13 lat miało	7	—	11	7	11	16	20	—	—	72
14 lat miało	2	—	4	3	14	11	26 ¹	5	—	59 ¹
15 lat miało	2	—	—	—	5	2	7	8	3	27
16 lat miało	—	—	—	—	—	1	2	6	10	19
17 lat miało	—	—	—	—	—	2	—	4	9	15
18 lat miało	—	—	—	—	—	—	—	3	11	14
19 lat miało	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2
10. Na przedmioty nadobowięzkowe uczęszcza:										
Na śpiew	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Na muzykę	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Na slöjd	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11. Stypendya:										
Liczba stypendystów	—	—	—	—	—	—	3	1	3	7
Ogólna liczba stypendyów	—	—	—	—	—	—	600	200	600	1400

Statystyka szkół Macierzy Szkolnej w r. 1914.

Liczba porz.	Siedziba szkoły.	Typ szkoły	Czynna od r.	Liczba klas		Liczba sił nauczyc.		Liczba dzieci			Liczba dzieci od początku roku szkolnego 1914/15.														
				1913/14	1914/15	1913/14	1914/15	na pocz. r. szk. 1913/14	na końcu r. szk. 1913/14	na pocz. r. szk. 1914/15	według wyznania		według zamiesz. rodziców		według pochodzenia rodziców			według stanu rodziców							
											rz.-kat.	ewang.	z m. śle- dzib szk.	z innych gmin	Śląsk	Galicya	Inne kraje	urzęd. i naucz.	rolnik	rzem.	robotn.	Innych zawod.			
1	Cieszyn (pow. Cieszyn)	Wydz. męś. im. St. Hassewicza z praw. publ. pol. z 5 kl. miesz. szkołą lud.	1909	3	3	6	3	107	96	106	70	35	22	84	88	18	—	18	28	11	29	20			
2	Bogumin-Dworzec (pow. Frysztat)	4-kl. z prawem publiczności im. T. Kościuszki	1906	4	4	2	2	223	222	241	233	17	126	11	185	56	—	11	6	41	173	10			
3	Cieszyn (pow. Cieszyn)	5-klasowa mieszana im. St. Hassewicza z prawem publ. pol. z szk. wydz. męską	1900	5	5	7	7	267	238	305	246	653	189	116	201	104	—	102	24	46	76	57			
4	Dziemrówice (pow. Frysztat)	3-klasowa	1905	Przejęta przez gminę.																					
5	Kończyce Małe (pow. Frydek)	3-klasowa im. Jul. Słowackiego	1909	3	2	3	2	117	100	109	106	3	109	—	45	64	—	—	—	—	100	9			
6	Ostrawa Polska II. (pow. Frydek)	1-klasowa	1910	1	1	1	1	71	71	82	82	—	69	13	1	81	—	1	—	5	73	3			
7	Toszonowice G. (pow. Cieszyn)	1-klasowa	1909	1	1	1	1	72	57	42	19	23	15	27	42	—	—	—	42	—	—	—			
8	Łutynia Niemiecka (pow. Frysztat)	wydziałowa męska	1913	1	2		5	25	25	37			14	23	36	1	—	1	4	6	22	4			

Statystyka ochronek Macierzy Szkolnej w r. 1914.

Liczba porz.	Siedziba ochronki	Czynna od roku	Liczba dzieci			Liczba dzieci na początku r. szk. 1914/15												
			Na pocz. r. szkolnego 1913/14	Na końcu roku szkol. 1913/14	Na pocz. r. szkolnego 1914/15	według wyzn.			wedł. p. rodz.			wedł zam.rodz.		według stanu rodziców				
						rz.-kat.	ewang.	Innych	Śląsk	Galicja	Inne kr.	z siedziby ochronki	z innych gmin	urzęd. i naucz.	rolników	rzemieśl.	robotn.	innych zawodów
1	Bogumin-Dworzec (pow. Frysztat)	1908	52	62	44	44	—	—	32	12	—	40	4	2	—	2	39	1
2	Cieszyn I (pow. Cieszyn)	1908	32	42	57	43	14	—	42	15	—	48	9	4	4	7	30	12
3	Cieszyn II (pow. Cieszyn)	1913	20	27	41	35	5	1	12	29	—	31	10	3	4	8	27	3
4	Gruszów (pow. Frydek)	1909	95	70	38	38	—	—	—	38	—	38	—	1	—	8	29	—
5	Kończyce Małe (pow. Frydek)	1910	35	32	32	32	—	—	8	24	—	32	—	—	—	—	32	—
6	Lutynia Niemiecka (pow. Frysztat)	1910	30	30	30	30	—	—	30	—	—	30	—	—	3	—	27	—
7	Michałkowice (pow. Frysztat)	1904	93	105	70	68	—	2	62	8	—	61	9	2	—	2	64	2
8	Orłowa (pow. Frysztat)	1913	36	43	43	34	8	1	34	9	—	37	6	1	—	10	31	1
9	Ostrawa Pol. Hładnów (pow. Frydek)	1908	41	41	38	38	—	—	—	38	—	31	7	—	—	4	34	—
10	Ostrawa Pol. Zarubek (pow. Frydek)	1907	80	64	58	58	—	—	1	57	—	58	—	3	—	—	55	—
11	Poręba (pow. Frysztat)	1912	28	45	43	31	7	5	38	5	—	43	—	3	—	—	31	9
12	Skrzeczoń (pow. Frysztat)	1913	45	50	51	47	4	—	18	31	2	51	—	7	11	3	20	10
13	Pietwałd (pow. Frysztat)	1913	48	50	50	43	7	—	24	26	—	50	—	1	—	—	49	—
14	Sucha Średnia (pow. Frysztat)	1913	62	58	58	38	17	3	50	8	—	50	8	—	4	2	49	3

Działalność Kół Macierzy Szkolnej.

Rozpatrując działalność Kół Macierzy w roku sprawozdawczym i porównując obok umieszczoną statystykę ze statystyką roku 1913, należy mieć na uwadze, że działalność swoją mogły rozwijać Koła tylko przez pół roku, t. j. mniej więcej do połowy lipca 1914 r., dopóki naprężenie i oczekiwanie mających nadejść wypadków nie zatamowały a wybuch wojny nie uniemożliwił tej pracy oświatowo-społecznej Macierzy prawie zupełnie. Stąd też pod tym kątem widzenia należy patrzeć i na dodatnie strony, które rozwój Kół niewątpliwie wykazuje i na braki, jakie ze sprawozdania wynikają.

Braki te widoczne w tabeli statystycznej wynikły właśnie z podanych powodów. Znaczną część członków zarządów Kół miejscowych, sprawujących najważniejsze funkcje przewodniczących, sekretarzów, skarbników a wśród nich najczynniejszych, nauczycieli, powołano z wybuchem wojny pod broń a każde następne, szybko po sobie następujące powołanie umniejszało liczbę członków i zarządu Koła tak, że 31 Kół nie mogło nadesłać lub nadesłało sprawozdania z działalności lub finansowe niezupełne, gdyż nie miał ich kto sporządzić a mimo usilnych starań ani pozostali członkowie komisji organizacyjnej nie zdołali reszty sprawozdań wydobyć a sporządzić je na miejscu przez delegata udało się tylko w kilku wypadkach. Z tej liczby 31 Kół, które sprawozdań nie nadesłały odliczyć należy 5 Kół nieczynnych, z których 4 przypada na powiat cieszyński, a 1 na frydecki.

Mimo ten niezupełny obraz, jaki z konieczności daje tabela statystyczna, rok sprawozdawczy a raczej jego połowa nie należał do ujemnych, owszem na niejednym polu zaznaczył się postęp.

Z końcem roku 1913 było 64 Kół Macierzy; w ciągu roku sprawozdawczego przybyło Kół 7, istniało więc z końcem roku 1914 Kół 71. Z nowopowstałych Kół przypada na powiaty: bielski 1, frydecki 1, cieszyński 2, frysztacki 3. Rozmieszczone zaś były w następujący sposób:

w powiecie bielskim znajduje się ich 7 w 6 gminach, cieszyńskim 21 w 21 gminach, fryszackim 36 w 29 gminach i frydeckim 7 w 7 gminach. Nieobjętych zaś pracą oświatową Macierzy jest gmin: w powiecie bielskim 66, cieszyńskim 71, fryszackim 28, frydeckim 8 gmin z pokaźną cyfrą ludności polskiej.

Temu rozmieszczeniu Kół odpowiadał rozwój pracy Macierzy w poszczególnych okolicach, silniejszy i wydatniejszy w Zagłębiu, gdzie poważne niebezpieczeństwa, konieczność walki na dwóch frontach rodzą potrzebę powstawania nowych Kół, stałego zwiększenia się ich liczby, jako też powstawania nowych zakładów i instytucji Macierzy lub przez nią popieranych — słabszy w okolicach rolniczych Śląska, na które w tym roku szczególnie zwrócono uwagę. (Patrz sprawozdanie sekcji organizacyjnej). Uwidocznia się ten stan rzeczy i w liczbie wygłoszonych odczytów, urządzonych zebrań, obchodów narodowych, przedstawień, jak również w silniejszym ruchu bibliotecznym i obfitszych księżnicach Zagłębia, słabszy zaś w rolniczej części Śląska. Jednak i tutaj zaznaczył się wzmożony ruch w Kołach Macierzy istniejących i nowopowstałych szczególnie w okolicach należących do okręgów ludzacyjnych błędowskiego, suszańskiego, zebrzydowskiego, w okolicach wschodnich Śląska, najsłabiej zaś na południe od Cieszyna.

Rozumie się, że działalność Kół Macierzy nie wyczerpuje działalności oświatowo-społecznej i narodowej na Śląsku, że podobnie jak Macierz a skutecznie pracują obok siebie i w miejscowościach, gdzie Kół Macierzy niema, Towarzystwo inne o pokrewnych celach, szeroko rozgałęzione Towarzystwo rolnicze, Związki młodzieży katolickie i ewangelickie, czytelnie i biblioteki gminne, Kółka rolnicze i i.

Podnieść należy, że rok sprawozdawczy różni się dodatnio od roku 1913 pod tym względem, że starania o zaradzenie niskiemu stanowi bibliotek i czytelnictwa zaczęły przybierać pomyślny obrót, bo ilość książek w bibliotekach podniosła się na 16505 tomów wobec 12191 tomów w r. 1913, a ilość czytelników z 1483 (1913) na 1548, liczba zaś wypożyczonych książek z 15602 (1913) na 17721 (1914), co tem większą posiada wartość, że praca w Kołach trwała właściwie pół roku a jak wykazuje dołączona tabela, postęp ten odnosi się do 41 Kół, które cyfry czytelników i wypożyczonych książek podały, 22 Kola zaś (odliczając 5 Kół nieczynnych) odnośnych cyfr nie podały lub podać nie mogły z wymienionych na wstępie powodów. — Przyszedł Macierzy w pomoc dar p. Arcta z Warszawy, któremu należy się na tem miejscu jak najgorętsze podziękowanie, a który ofiarował Macierzy 6 tysięcy tomów ze swoich cennych wydawnictw. Książkami temi zasilono biblioteki Kół, biblioteki szkół instytucji utrzymywanych lub wspieranych przez Ma-

cierz a nadto przesłano jako zawiązki bibliotek po 70 — 100 książek do 7 miejscowości takich, gdzie planowano założenie Koła lub zasilono bibliotekę innego towarzystwa.

Natomiast niejedną rozpoczętą pracę, programowo zakreśloną, zapowiadającą się pomyślnie, prowadzoną przez ludzi oddanych Macierzy, szczególnie z pośród nauczycielstwa naszego, przerwała wojna.

Jednakże rozwój pracy w Kołach przez te sześć miesięcy normalnych roku sprawozdawczego wykazuje znaczne postępy, zwłaszcza jeżeli zważymy, że największy ruch w Kołach odbywa się jesienią i zimą, tak pod względem ilości urządzanych odczytów, przedstawień, obchodów i wieczorków, jak również i największe ożywienie w ruchu czytelnianym na te właśnie przypada miesiące, ta zaś normalna praca siłą wypadków została uniemożliwiona.

Nie zanikła jednakże, przybrała tylko inny pokrewny, z narodowego swego charakteru płynący kierunek. Koła Macierzy stanęły na usługach akcji legionowej, stały się obok gniazd sokolich naturalnymi ośrodkami, gdzie skupiła się młodzież śląskiego oddziału Legionów, dopomagały ofiarnie, pracowały wspólnie z innymi czynnikami dla celu i myśli, która w tym czasie ożywiała społeczeństwo polskie austriackiego zaboru. Ci legioniści ślascy, to wychowankowie Macierzy, jej urobieni pracą długoletnią, wychowani w zakładach i instytucjach pod jej zostających opieką.

A gdy potem napływać zaczęła fala uchodźców polskich na Śląsk i gdy Cieszyński Komitet Pomocy dla Polaków dotkniętych wojną rozpoczął swoją działalność na Śląsku, Koła Macierzy, powiązane z sobą przez okręgi lustracyjne i rady okręgowe w organizację, mimo szczerb wojennych znaczną wykazującą sprawność — stały się podstawą jego działalności wydatnej, świadczącej o wielkiej ofiarności i silnem poczuciu narodowej łączności ludu polskiego na Śląsku z resztą ziem polskich.

Praca w Kołach nie zanikła, trwa przystosowując się do warunków i zadań, jakie nakłada obowiązek narodowy i każdy dzień przynoszący jej nowe cele do osiągnięcia.

Cyfrowo daje się ująć wyniki pracy Kół Macierzy w następnym sposób:

Cyfrowo da się przedstawić rozwój Kół Macierzy w następujący sposób:

(uwzględnić należy okoliczność, że Koła rozwijać się mogły normalnie tylko przez pół roku sprawozdawczego).

	Rok 1913	Rok 1914
Liczba kół	64	71
„ czytelni i bibliotek	62	68
„ dzieł w bibliotekach	12191	16494
„ czytelników	1483	1552
„ wypożyczonych książek	15602	17791
„ odczytów i zgromadzeń	219	107
„ przedstawień obchodów i t. d.	208	110
„ członków	4668	*)2339

Obrót kasowy Kół w roku 1914 był następujący:

a). Pozostałości kasowe z r. 1913.	22.438 K 69 h
b). Dochody w r. 1914.	21.491 K 93 h
Razem	43.930 K 62 h
Suma wydatków Kół w r. 1914 wynosiła	24.595 K 23 h
Pozostałość kasowa na r. 1915.	19.335 K 39 h

Stan czynny majątku Kół wynosił z końcem r. 1914.:

a). Pozostałość kasowa na r. 1915.	19.335 K 39 h
b). Wartość ruchomości i inne	19.208 K 77 h
Razem	38.544 K 16 h

Stan bierny:

Wierzyciele i inne	1.076 K 68 h
Czysty majątek Kół z końcem roku 1914 wynosił:	37.467 K 48 h.

Czysty majątek Kół wynosił z końcem r. 1913 32.460 K 82 h, w roku zaś sprawozdawczym 37.467 K 48 h, zwiększył się zatem o 5.006 K 66 h. — Jest to przyrost względny, gdyż w tym roku w przeciwieństwie do praktykowanego dotąd sposobu, nie doliczono do stanu biernego Kół należności statowej, którą Koła winne są Zarz. Głównemu, wyszczególniono natomiast tę pozycję w ogólnym bilansie majątku Macierzy, którego częścią jest majątek poszczególnych Kół.

*) Cyfra ta odnosi się tylko do 43 Kół, które sprawozdania nadesłały, nadto: liczba członków Koła w Cieszynie, która w r. 1913 wynosiła 1379, w r. 1914 wynosi 157, gdyż członków Macierzy z poza Śląska, dotąd zapisywanych w tem Kole uwzględniono w r. 1914. w ogólnej liczbie członków Macierzy na końcu niniejszego sprawozdania.

Zaległe należitości statutowe Kół w r. 1913 wynosiły 8749 K 08 h, w r. 1914 zaś 9404 K 22 h, wzrósł więc dług Kół w Zarz. Głównym o kwotę 655 K 84 h. Wydatki Kół w roku sprawozdawczym przenosiły 03094 K 30 h sumę ich dochodów w r. 1914 (odliczając pozostałość kasową z r. 1913.). Fakty te objaśnić się dadzą ogólnemi przyczynami, które utrudniały działalność Kół od chwili wybuchu wojny, jak również i tem, że niektóre Koła zaczęły od września 1914 r. zaspokajać potrzeby w części lub utrzymywać w zupełności miejscowe ochronki, na których utrzymanie do tej chwiliłożył Zarząd Główny.

Liczba członków Macierzy, wynosząca z końcem 1913 r. 10 członków honorowych, 469 założycieli, 47 wieczystych, 96 wspierających i 4668 członków zwyczajnych, wynosiła na końcu 1914 roku 14 członków honorowych, 492 założycieli, 59 wieczystych, 107 wspierających i 5144 członków zwyczajnych.

Przybyło więc w ciągu roku sprawozdawczego 4 członków honorowych, 23 założycieli, 12 wieczystych, 11 wspierających i 476 członków zwyczajnych.

Szczegóły odnoszące się do działalności Kół Macierzy Szkolnej znajdują się w dołączonej obok tabeli statystycznej.

Statystyka Kół Macierzy Szkolnej Ks. Cieszyńskiego za r. 1914.

Liczba bieżąca	Siedziba Koła	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
		Liczba czyteln i księżnic	Liczba dzieł w księżnicy	Liczba czytelników	Liczba wypoży- czonych książek	Liczba przedłożonych zgrom. i odczytów	Liczba przedsta- wień, wieczorków i zebrań towarzyskich	Liczba członków z końcem r. 1913	Liczba członków z końcem r. 1914	Dochody Koła		Wydatki Koła			Koło wpłaci- ło do kasy Zarz. Główn.	Zaległość Koła w Z. Gł. z koń. r. 1914
										K	h	K	h			
1	Będowice	2	412	43	192	4	2	34	40	374 64	273 47	—	—	Wspiera szkołę przemysłową. ✓		
2	Będowice Dolne	1	125	56	82	3	—	—	22	—	—	—	10	Koło założone przed wybuchem wojny.		
3	Bobrek	1	189	6	42	1	2	61	48	190 27	139 89	—	165 58	—		
4	Boconowice	1	162	—	—	—	—	—	—	109 70	—	35	—	Brak sprawozdania.		
5	Bogumin-Dworzec	1	583	65	200	3	5	120	60	860 99	977 60	—	1860 95	Wspiera młodzież szkolną.		
6	Bukowiec	1	241	—	—	—	—	—	—	77 69	—	—	157 56	Koło było nieczynne.		
7	Bystrzyca	1	65	—	—	—	—	—	—	129 25	—	—	133 59	Koło było nieczynne.		
8	Cieszyn	1	1392	159	7536	7	5	130	157	3699 93	2911 08	50 59	337 92	Koło opiekuje się młodzieżą szkół Macierzy.		
9	Czechowice I.	—	—	—	—	—	—	—	—	345 —	—	21 70	95 54	Brak sprawozdania.		
10	Czechowice II.	1	127	73	126	2	4	69	73	967 59	769 02	100	282 72	—		
11	Darków	1	187	—	—	—	—	—	—	19 74	—	—	—	Brak sprawozdania.		
12	Datynie Dolne	1	191	—	—	1	1	20	20	103 23	—	—	69 95	Koło urządziło 4 miesięczny kurs dla młodzieży.		
13	Dąbrowa	1	542	135	478	1	4	76	77	692 42	443 09	98	54	Koło opiekuje się młodzieżą szkolną.		
14	Dziemmorówce	1	120	—	—	—	2	41	41	145 04	20 —	—	39 48	—		
15	Frysztat	1	803	22	823	—	3	51	54	426 90	354 33	165 28	284 48	—		
16	Gnojnik	1	83	16	70	—	—	7	13	47 70	43 12	—	12	—		
17	Gruszów	1	199	37	635	4	5	87	58	687 32	639 08	150	1554 99	Opiekuje się młodzieżą, udziela zapomóg, kupuje książki, urządził gwiazdkę.		
18	Istebna	1	373	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Koło było nieczynne.		
19	Jasienica	1	141	20	64	4	—	29	29	16 80	—	—	22 76	Członkowie w większej części na wojnie brak spra- wowania kasowego.		
20	Kaczyce	1	96	—	—	—	—	—	—	53 57	—	—	38 49	Wszyscy członkowie wydziału na wojnie.		
21	Karwina-Solec	1	114	13	77	3	3	28	45	328 67	201 80	—	53 90	—		
22	Karwina-Sowiniec	1	253	—	—	—	—	—	—	61 39	—	174 84	—	Brak sprawozdania.		
23	Końska	1	126	—	—	—	—	—	—	216 53	—	19 86	1 64	" "		
24	Kończycy Małe (koło Ostrawy)	1	123	34	123	5	5	30	42	971 07	838 20	—	25 09	Koło wspiera młodzież szkolną.		
25	Ligota koło Bielska	1	72	20	125	1	1	36	36	196 56	183 15	—	67 30	Brak sprawozdania.		
26	Lutynia Niemiecka I.	1	292	—	—	—	—	—	—	17 22	—	—	—	—		
27	Lutynia Niemiecka II.	—	—	—	—	1	2	50	42	664 15	464 37	—	—	Koło obraca dochody na potrzeby ochronki mlej- sowej.		

Ciąg dalszy: Statystyka Kół Macierzy Szkolnej.

Liczba bieżąca	Siedziba Koła	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	U w a g i
		Liczba czyteln i książnic	Liczba dzieł w księżnicy	Liczba czytelników	Liczba wypoży- czonych książek	Liczba urzędzonych odczytów i zgrom.	Liczba wycieczek wie- czorków, obchodów narod. przedstawień	Liczba członków z końcem r. 1913	Liczba członków z końcem r. 1914	Docho- dy Koła	Wydatki Koła	Koło wpłaci- ło do kasy Zarz. Główn.	Zaległość Koła w Z. Oł. z koń. r. 1914.	
		K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	
28	Lutynia Polska	1	118							27 66		6 —	5 34	Członkowie wydziału na wojnie.
29	Łąki	1	144							60 64		— —	70 84	Brak sprawozdania.
30	Łazy	1	350	120	670	2	3	97	85	791 11	791 11	3 50	— 6	Utrzymuje szkołę uzup. przemysłową i wspiera młodzież szkolną.
31	Łazy II.	1												Wspiera młodzież szkolną.
32	Markłowice	1	153			2	5	78	71	876 97	829 77	— —	— —	Cały zarząd koła na wojnie.
33	Michałkowice	1	199	17	116	—	2	97	89	427 61		17 —	99 65	Koło utrzymuje uzup. szkołę przemysłową i wspiera miejscową ochronkę.
										825 71	753 43	— —	337 33	
34	Milików	1	160							80 91		— —	59 81	Brak sprawozdania.
35	Mosty koło Jabłonkowa	1	228					20	20	31 48	— —	— —	24 77	Koło było nieczynne.
36	Nawsie	1	74							46 20	— —	50 —	76 64	Członkowie wydziału w większości na wojnie.
37	Ochaby	1	67									— —	— —	Koło powstało tuż przed wybuchem wojny.
38	Olbrachcice	1	59	15	188	2	1		20	109 75	109 61	— —	45 05	Koło powstało w roku sprawozdawczym.
39	Orłowa I.	1	779	76	2564	3	5	135	118	3936 82	2389 59	9 43	771 51	Założyło i utrzymuje ochronkę, wspiera młodzież rzemieślniczą, wysyła prelegentów okolicz. Kołom.
40	Orłowa II.	1	117			1	1	36	36	139 04		— —	93 79	Brak sprawozdania kasowego.
41	Ostrawa Polska	1	289	8	427	4	3	61	61	1748 48	1661 86	— —	— —	Utrzymuje chwilowo ochronkę.
42	Pietwałd	1	104	9	92	3	2	102	68	824 45	570 64	— —	341 56	Koło wspiera miejscową ochronkę.
43	Pogwizdów	1	129							35 67		43 74	118 82	Brak sprawozdania.
44	Poreba	1	277	45	440	1	4	75	66	698 96	232 99	— —	228 63	Utrzymuje ochronkę.
45	Pudłów	1	191							127 61		46 71	— —	Cały wydział koła na wojnie.
46	Radwanice	1	64									— —	— —	Koło było nieczynne.
47	Ropica	1	371	15	112	—	—	21	21			— —	21 64	Z koła pozostało 6 członków reszta na wojnie.
48	Rychwałd I. koło kościoła	1	210	34	94	1	4	76	79	619 76	552 20	261 07	155 92	Koło wspiera miejscową szkołę przemysłową.
49	Rychwałd II. Podlesie	1	174	42	123	1	1	52	42	420 26	268 28	— —	220 52	
50	Skrzeczoń	1	304							1311 27	1232 25	— —	— —	Brak sprawozdania z działalności Koła.
51	Smiłowice	1	252					35	35	79 79	5 —	— —	32 —	Większa część wydziału na wojnie.
52	Stare Miasto	1	155	22	102	1	1	05	44	828 97	718 57	160 —	29 30	Koło powstało w roku sprawozdawczym.
53	Stonawa	1	422							50 95		— —	— —	Brak sprawozdania.

ciąg dalszy: Statystyka Kół Macierzy Szkolnej.

Liczba bieżąca	Siedziba Koła	1	2	3	4	5	6	7	8	9		10		11		12		13
		Liczba czyteln i księżnic	Liczba dzieł w księżnicy	Liczba czytelników	Liczba wypoży- czonych książek	Liczba urządzonych odczytów i zgrom.	Liczba wycieczek, wie- czor. obchodów nar. przedst. i zebrań tow.	Liczba członków z końcem r. 1913	Liczba członków z końcem r. 1914	Dochody Koła		Wydatki Koła		Koło wpłaci- ło do kasy Zarz. Główn.		Zaległość Koła w Z. Gł. z koń. r. 1914		
										K	h	K	h	K	h	K	h	
54	Sucha Dolna	1	313	40	150	2	5	33	52	732	31	715	35	74	15	51	96	Wspiera ochronkę w Suchej średniej.
55	" Górna	1	263	—	—	1	4	124	139	2109	58	2016	48	79	78	206	49	Wspiera młodzież szkolną kupuje przybory szkolne
56	" " II.	1	154	40	106	5	1	44	48	196	64	136	73	—	—	69	20	Wspiera ochronkę w Suchej Średniej.
57	" Średnia I.	1	215	20	560	3	2	56	63	129	45	81	18	5	50	94	10	Wspiera miejscową ochronkę i młodzież szkolną.
58	" " II.	1	230	35	150	4	2	74	55	479	14	394	07	255	32	13	60	Utrzymuje ochronkę.
59	" " III.	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	—	Koło powstało tuż przed wybuchem wojny.
60	Szonów	1	104	—	—	—	—	—	—	—	—	30	33	—	—	31	38	Brak sprawozdania.
61	Szumbark	1	160	24	76	4	3	32	35	466	39	368	25	166	32	84	70	Wspiera działalność szkolną i jednego ucznia gimn. Orłowskiego.
62	Toszonowice Górne	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	40	Koło powstało tuż przed wybuchem wojny.
63	Wierzbica	1	180	5	39	3	7	25	25	533	93	613	14	—	—	153	97	Brak sprawozdania kasowego z powodu wyjazdu większej części wydziału na wojnę.
64	Wierzniewice	1	249	45	60	2	1	50	50	15	30	—	—	49	02	—	—	Utrzymuje zakład zupełny dla dzieci szkolnych, daje stypendya młodzieży szkolnej.
65	Wisła	1	1368	200	952	10	—	53	56	12982	—	1363	87	—	—	34	—	Brak sprawozdania.
66	Wędrynia	1	41	—	—	—	—	—	—	58	—	—	—	—	—	11	73	Wszyscy członkowie wydziału na wojnie.
67	Zabłocie koło Bogumina	1	150	20	31	3	4	33	34	190	60	160	—	—	—	390	72	Wszyscy członkowie wydziału na wojnie.
68	Zabrzeg	1	147	—	—	—	—	—	—	40	42	—	—	45	—	19	48	Wszyscy członkowie wydziału na wojnie.
69	Zebrzydowice	1	196	21	175	5	4	88	70	470	72	337	33	—	—	81	38	Wszyscy członkowie wydziału na wojnie.
70	Żuków Dolny	1	250	—	—	—	—	—	—	21	71	—	—	127	31	—	—	Koło powstało tuż przed wybuchem wojny.
71	Żywocice	1	76	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	80	
	Razem	68	16494	1552	17791	107	110	2411	2339	43930	62	24595	23	2307	07	9404	22	

Bilans i Zamknięcie rachunków

Macierzy Szkolnej Księstwa Cieszyńskiego za r. 1914.

a) Bilans surowy po 31. grudnia 1914.

		K	h	K	h
Rki. Stanu czynnego:		Winien		Ma	
Rk.	Lokacyi bieżących (tablica I.)	48.411	39	31.898	34
„	Lokacyi Funduszków (tablica II.)	321.278	65	88.715	09
„	Lokacyi Kapitałów przezn. (tabl. III.)	106.199	05	—	—
„	Lokacyi różnych i Legatów (tabl. IV.)	33.913	50	1.100	—
„	Dłużników niehipotecznych (bil. maj.)	42.917	79	9.641	56
„	Dłużników hipotecznych (bil. maj.)	37.000	—	—	—
„	Personalu M. Szk. (Zaliczki) (bil. maj.)	4.754	19	699	14
„	Nieruchomości (tablica V.)	486.001	03	—	—
„	Ruchomości (tablica VI.)	75.336	44	35.504	88
„	Majątków Kół Macierzy Szk. tabl. VII.)	48.856	69	9.818	27
„	Nal. statutowych Kół M. Szk. (bil. maj.)	11.682	59	2.217	29
„	Przenośny (bil. maj.)	10.301	16	7.821	57
Suma		1,226.652	48	187.416	14

Rki. Stanu biernego:

Rk.	Wierzycieli niehipotecznych (bil. maj.)	11.857	94	24.806	50
„	Wierzycieli hip. i fundusz. (bil. maj.)	41 805	48	585.702	89
„	Stanu bier. majątku Kół M. Szk. (b. m.)	6.715	32	7.792	—
„	Należytości statutowych (bil. maj.)	24	—	127	31
Suma		60.402	74	618.428	70

Rki. Majątku czystego:

Rk.	Funduszków (tabl. II.)	8.203	77	266.032	03
„	Kapitałów przeznaczonych (tabl. III.)	—	—	106.199	05
„	Przyrostu wart. nier. (kupno) (tabl. IV.)	—	—	17.700	—
„	Majątków czystych K. M. Szk. (t. VII.)	9.791	35	47.753	09
„	Nal. statutowych Kół M. Szk. (bil. maj.)	5	—	9.366	99
„	Oddłużenia Stanu czynnego (bil. maj.)	6.553	68	47.440	02
Suma		24.553	80	494.491	18

Zestawienie rków. majątkowych:

1.	Rki Stanu czynnego	1,226.652	48	187 416	14
2.	Rki Stanu biernego	60.402	74	618.428	70
3.	Rki Majątku czystego	24.553	80	494.491	18
Rki majątkowe razem		1,311.609	02	1,300.336	02
Saldo nadwyżki rków. doch. nad wydatki				11.273	—
		1,311.609	02	1,311.609	02

(Ciąg dalszy) **Bilans surowy po 31. grudnia 1914.**

	K	h	K	h
Rki. Dochodowe:	Winien		Ma	
Rk. Wkładek Członków zwyczaj. i wspieraj.	—	—	1.991	64
„ Darów i składek	2.780	01	80.618	48
„ Subwencji otrzymanych i czesnego .	100	—	72.342	07
„ Daru 3. Maja	75	—	3.450	46
„ Dni Macierzy	—	—	6.957	12
„ Należności stat. Kół M. Szk. za r. 1914	—	—	3.497	56
„ Darów deklarowanych i okoliczność.	—	—	2.670	58
„ Przedsiębiorstw, Śląsk	53	70	372	45
„ Przedsiębiorstw, Galicya	—	—	2.129	50
„ Odsetek od funduszków	—	—	11.289	90
„ Odsetek od zwłoki	402	01	1.034	48
„ Skonto	—	—	50	61
„ Administracja nieruchomości własn.	4.323	62	17.007	42
„ Szkoły Lutynia Niemiecka	—	—	111	47
Suma .	7.734	34	203.523	74

Rki. Wydatkowe:				
Rk. Utrzymania szkół wydziałowych i lud.	91.152	60	—	—
„ Utrzymania szkół uzupełniających .	6.706	80	—	—
„ Utrzymania ochronek	19.161	29	—	—
„ Świadczeń M. Szk. i różnych wyd.	23.356	34	114	83
„ Kosztów uzyskania dochodów	3.828	54	610	03
„ Odsetek od pożyczek na hipoteki . .	10.709	54	457	40
„ Odsetek od pożyczek na fundusze . .	7.876	25	—	—
„ Personalu M. Szk.	14.092	04	10.680	42
„ Amortyzacji ruchomości	7.129	80	—	—
„ Administracja M. Szk.	11.555	65	1.218	70
„ Zarządu Głównego M. Szk.	2.028	93	—	—
Suma .	197.597	78	13.091	38

Zestawienie rków. wynikowych:

1. Rki Dochodowe	7.734	34	203.523	74
2. Rki Wydatkowe:	197.597	78	13.081	38
Rki wynikowe razem	205.332	12	216.605	12
Saldo nadwyżki rków dochod. nad wydatk.	11.273	—		
	216.605	12	216.605	12

Kolaudacja bilansu surowego:

A) Sumy rków. majątkowych	1,311.609	02	1,300.336	02
B) Sumy rków. wynikowych	205.332	12	216.605	12
	1,516.941	14	1,516.941	14

Feliks Droński m. p. rachmistrz.

Bilans majątku Macierzy Szkolnej Ks. Cieszyńskiego w Cieszynie za rok 1914.

Stan czynny:	K	h	K	h	K	h	Stan bierny:	K	h	K	h	h	h
I. Lokacje bieżące: (rki. żyrowe i i.) <i>(Tablica I)</i>					16.513	05	I. Wierzyciele:					556.845	97
II. Lokacje:					371.576	11	a) Niehipoteczni:			12.948	56		
a) Funduszów <i>(Tablica II)</i>			232.563	56			1) Dostawcy Zarządu Gł. M. Szkol.	252	66				
b) Kapitałów przeznacz. <i>(Tabl. III)</i>			106.199	05			2) Różni Wierzyciele	12.695	90				
c) Różne i Legaty. <i>(Tablica IV)</i>			32.813	50			b) Hipoteczni i Funduszowi			543.897	41		
III. Dłużnicy:					74.331	28	1) Różne Banki	505.163	41				
a) Niehipoteczni:			33.276	23			2) Różni Wierzyciele	38.734					
1.) T. S. L., Kraków rk. bież (nadpłata przez M. Szk. na utrzymanie gimn. r. w Orłowej z lat poprzed.)	19.995	08					II. Stan bierny majątku					1.076	68
2) Towarzystwo parku im. A. Sikory w Cieszynie	3.911	15					Kół Macierzy Szkolnej <i>(Tabl. VII)</i>						
3) Różni	9.370	—					III. Należitości statutowe:					103	31
b) Hipoteczni:							Kół Macierzy szkol. (nadpłata)					558.025	96
T. S. L., Kraków zahipotekowana cena odstąpienia budynku gimnaz. w Orłowej			37.000	—			Razem						
c) Personal (stan wypłat zaliczek)			4.055	05								481.210	38
IV. Nieruchomości:							Majątek czysty: (części składowe)						
wartość budyn. i parcel <i>(Tabl. V)</i>					486.001	03	I. Fundusze <i>(Tablica II)</i>			257.828	26		
V. Ruchomości:							II. Kapitały przeznacz. <i>(Tabl. III)</i>			106.199	05		
wartość bilansowa <i>(Tablica VI)</i>					39.831	56	III. Przyrost wartości nieruchom.			17.700	—		
VI. Stan Czynny majątku							1.) w r. 1913.	4.900	—				
Kół M. Szkolnej <i>(Tablica VII)</i>					39.038	42	2.) w r. 1914. <i>(Tablica IV)</i>	12.800	—				
a) salda kasowe z 31/XII 1914.			19.829	65			IV. Majątek czysty Kół M. Szkol. za rok 1914. <i>(Tablica VII)</i>			37.961	74		
b) nieruchomości, ruchomości i inne			19.208	77			V. Należitości statutowe Kół M. Szkolnej (zaległości netto)			9.361	99		
VII. Należitości statutowe Kół M. Szkolnej (zaległe)					9.465	30	VI. Oddłużenie stanu czynnego:			52.159	34		
VIII. Pozycje przenośne (saldo)					2.479	59	1.) w r. 1913.	27.099	86				
							2.) w ciągu roku 1914.	13.786	48				
							3.) przeniesienie nadwyżki doch.	11.273	—				
					1.039.236	34						1.039.236	34

Feliks Droński m. p.
rachmistrz

Hilary Filasiewicz m. p.
prezes

Komisja kontrolująca:

Antoni Kasprzak m. p. przewodniczący, Jan Gibiec m. p., Wiktor Holczak m. p., Wład. Wajdowicz m. p.

Tabl. I. **Rk. Lokacyi bieżących** (rków żyrowych i in.)

Rodzaj lokacyi bieżącej:	Stan czynny 31. XII. 1913.		Wpłynęło		Podjęto do obrotu		Stan czynny 31. XII. 1914.	
<i>I. Tow. Oszcz. i Zal. Cieszyn rk. Lokacyi:</i>								
4 0/0 rk. żyrowy w zastępstwie kasy	43.670	—	205.566	32	239.535	68	9.700	64
<i>II. Pocztowa Kasa Oszczędności Wiedeń:</i>								
rk. żyrowy (czekowy)	502	99	31.497	57	31.898	34	102	22
<i>III. Towarzystwo Oszcz. i Zal. Cieszyn:</i>								
1 książeczka oszcz. l. 435.			392	19	—	—	392	19
<i>IV. Efekta:</i>								
3 obligacye 4 1/2 0/0 galic. poż. kraj. z r. 1914 á K 2.400— á 87'75			6.318	—	—	—	6.318	—
	44.172	99	243.774	08	271.434	02	16.513	05

Tabl. II. Zestawienie Rków. Fundszów i Rków. Lokacyi Funduszów.

Nazwa Funduszków i sposób lokacyi		Maj. czysty		Stan czynny		Dopisano		Wpłacono i zwrócono		Podjęto do obrotu i na zakup. wal. w r. 1914.		Stan czynny		Pożyczka do zwrotu		Maj. czysty		
		Fundusze 31. XII. 1913		Lokacye 31. XII. 1913		odsetki za r. 1914.		w r. 1914		w r. 1914.		Lokacye 31. XII. 1914.				Fundusze 31. XII. 1914.		
1	1. Lokacya funduszu stypend. stałego :	46.161	62														47.383	05
2	2 listy zast. Banku Krajowego Lwów			2 000	—							2.000	—					
3	1 obligacya 4 % renty majo- wej			20.000	—							20.000	—					
4	21 akcyi Banku Ziemskiego Poznań			24.000	—			1.200	—			25.200	—					
5	1 oblig. pożyczki miasta Lwo- wa z r. 1911							100	—			100	—					
6	1 książeczka oszcz. T. O. i Z. Cieszyn l. 3262.			161	62	3	94			82	51	83	05					
7	II. Lokacya funduszu im. A. Mickiewicza :	1.000	—														1.213	11
8	3 oblig. pożyczki miasta Lwo- wa z r. 1911							1.200	—			1.200	—					
9	1 książeczka oszcz. T. O. i Z. Cieszyn, l. 1035.			1.000	—	3	11			990	—	13	11					
10	III. Lokacya fund. styp. im Wróblewskich :	2.021	44														2.448	61
11	4 oblig. pożyczki miasta Lwo- wa z r. 1911.							2.400	—			2.400	—					
12	1 książeczka oszcz. T. O. i Z. Cieszyn l. 2604.			2.021	44	7	17			1.980	—	48	61					
13	IV. Lokacya fund. styp. im. J. Glajcara :	1.892	07														2.285	44
14	3 oblig. pożyczki miasta Lwo- wa z r. 1911.							2.200	—			2.200	—					
Do przeniesienia		51.075	13	49.183	06	14	22	7.100	—	3.052	51	53.244	77				53.330	21

Ciąg dalszy Tabl. II.

	Nazwa funduszu i sposób lokacyi	Maj. czysty		Stan czynny		Dopisano		Wypłacono i zwrócono		Podjęto do obrotu i na zakup. wal.		Stan czynny		Pożyczka do zwrotu		Maj. czysty	
		Fundusze 31. XII. 1913.		Lokacye 31. XII. 1913.		odsetki za r. 1914.		w r. 1914.		w r. 1914.		Lokacye 31. XII. 1914.				Fundusze 31. XII. 1914.	
	<i>Z przeniesienia</i>	51.075	13	49.183	06	14	22	7.100	—	3.052	51	53.244	77			53.330	21
11	1 książeczka oszcz. T. O. i Z. Cieszyn l. 72.			1.892	07	8	37			1.815	—	85	44				
	<i>V. Lokacya funduszu styp. im. H. Krótkiego :</i>	979	76													1.185	91
12	2 oblig. pożyczki miasta Lwo- wa z r. 1911.							1.100	—			1.100	—				
13	1 książeczka oszcz. T. O. i Z. Cieszyn l. 3234.			979	76	9	25			903	10	85	91				
	<i>VI. Lokacya funduszu styp. im. M. Głajcarowej :</i>	439	55													441	32
14	2 listy zast. Tow. Kred. Ziemi. Lwów;			400	—							400	—				
15	1 książeczka oszcz. T. O. i Z. Cieszyn, l. 272.			39	45	1	77					41	22				
	reszta z lat poprzed. do zwrotu													—	10		
	<i>VII. Lokacya funduszu Dra T. Ł. Wolniewicza :</i>	652	88													781	29
16	7 oblig. pożyczki miasta Lwo- wa z r. 1911.							700	—			700	—				
17	1 książeczka oszcz. T. O. i Z. Cieszyn l. 3255.			652	88	5	91			577	50	81	29				
	<i>VIII. Lokacya funduszu styp. im. Szybińskiego :</i>	526	08													638	15
18	3 oblig. pożyczki miasta Lwo- wa z r. 1911.							600	—			600	—				
19	1 książeczka oszcz. T. O. i Z. Cieszyn l. 3336.			526	08	4	67			492	60	38	15				
	<i>IX. Lokacya funduszu styp. im. A. Sikory :</i>	4.503	76													5.970	37
20	7 oblig. pożyczki miasta Lwo- wa z r. 1911.							5.400	—			5.400					
	<i>Do przeniesienia</i>	58.177	16	53.673	30	44	29	14.900	—	6.840	71	61.776	68	—	10	62.347	25

Ciąg dalszy Tabl. II.

	Nazwa funduszu i sposób lokacyi	Maj. czysty		Stan czynny		Dopisano		Wpłacono i zwrócono		Podjęto do obrotu i na zakup. wal. w r. 1914.		Stan czynny		Pożyczka do zwrotu		Maj. czysty	
		Fundusze 31. XII. 1913.		Lokacje 31. XII. 1913.		odsetki za r. 1914.		w r. 1914.		w r. 1914.		Lokacje 31. XII. 1914.				Fundusze 31. XII. 1914.	
	<i>Z przeniesienia</i>	58.177	16	53.673	30	44	29	14.900	—	6.840	71	61.776	68	—	10	62.347	25
21	1 książeczka oszcz. T. O. i Z. Cieszyn l. 3417.			4.503	76	521	61			4.455	—	570	37				
	<i>X. Lokacja funduszu styp. im. M. Holczakowej:</i>															127	56
22	1 książeczka oszcz. T. O. i Z. Cieszyn l. 192.					2	56	125	—			127	56				
	<i>XI. Lokacja funduszu styp. im. ś. p. R. Plewkiewicza:</i> (pożyczka wewnętrzna w r. 1912.)	25.264	60											25.264	60	25.264	60
	<i>XII. Lokacja funduszu Grun- waldzkiego:</i>	62.180	56													63.328	13
23	1 książeczka oszcz. T. O. i Z. Cieszyn l. 3437			62.180	56	2.836	31	1.147	57	2.836	31	63.328	13			56.760	72
	<i>XIII. Lokacja fund. Żelaznego:</i>	50.201	62														
24	13 akcji Bku. Złemsk. Poznań			15.600	—							15.600	—				
25	20 udziałów Sanatorium Dr. Dłuskiego, Zakopane			20.000	—							20.000	—				
26	2 losy Tow. „Czerw. Krzyża“			40	—							40	—				
27	1 oblig. 4 % renty marcowej			100	—							100	—				
28	1 udział Tow. wyr. i sprzed. szat liturg., Krosno			200	—							200	—				
29	oblig. pożyczki miasta Lwo- wa z r. 1911							20.500	—			20.500	—				
30	1 książeczka oszcz. T. O. i Z. Cieszyn l. 2195			14.261	62	113	22	2.878	92	16.933	04	320	72				
	<i>XIV. Lokacja fund. zapaso- wego:</i>	50.000	—													50.000	—
31	21 oblig. 4½% pożyczki galic. kraj. z r. 1914							49.440	—			49.440	—				
32	1 książeczka oszcz. T. O. i Z. Cieszyn l. 435			50.000	—	952	19			50.392	19	560	—				
	Obrót i stan Rków Fund. i Rków Lokacyi Fund. Razem	245.823	94	220.559	24	4.470	08	88.991	43	81.457	25	232.563	56	25.264	70	257.828	26

Tabl. III. Zestawienie Rków, Kapitałów przeznaczonych i Rków. i ich Lokacyi.

Nazwa Kapitału i Rodzaj Lokacyi:	Maj. czysty stan 31. XII. 1913.		Stan czynny dn. 31. XII. 1913.		Wpłynęło w r. 1914.		Dopisano 0/0 w r. 1914.		Stan czynny dn. 31. XII. 1914.		Maj. czysty stan 31. XII. 1914.	
<i>I. Kapitał budowy bursy w Cieszynie:</i>	101.052	16									105.701	78
1 książeczka T. O. i Z. Cieszyn l. 1.925.			45.955	73	6	—	2.091	43	48.053	16		
1 „ „ „ „ „ „ „ 2.290.			55.096	43	44	—	2.508	19	57.648	62		
<i>II. Kapitał pomieszczenia biblioteki im. J. I. Kraszewskiego.</i>											407	40
1 książeczka T. O. i Z. Cieszyn l. 994.	—	—	—	—	398	23	9	17	407	40		
<i>III. Składka na tablicę pamiątkową ś. p. Dra St. Hassewicza:</i>	85	99									89	87
1 książeczka T. O. i Z. Cieszyn l. 69.			85	99	—	—	3	88	89	87		
	101.138	15	101.138	15	448	23	4.612	67	106.199	05	106.199	05

Tabl. IV. **Rk. Różnych Lokacyi i Legatów.**

Nazwa i rodzaj Lokacyi i Legatu	Stan czyn. dnia 31. XII 1913		Wpłynęło lub %		Podjęto do obrotu		Stan czyn. dnia 31. XII 1914	
I. <i>Udziały w instytucjach finansowych</i>								
1 udział w T. O. i Z., Cieszyn	1.000	—	45	—	—	—	1.045	—
udziały w Syndykacie Roln., Kraków	1.100	—	—	—	1.100	—	—	—
II. <i>Legat śp. Andrzejewskiego</i>								
wartość majątkowa Mk. 25.000.—	29.250	—	—	—	—	—	29.250	—
III. <i>Cesya śp. Adama Sikory</i>								
wierzyt. rkowa. u Recmanika, Warszawa	2.500	—	—	—	—	—	2.500	—
IV. <i>Losy</i>								
1 los serbski	18	50	—	—	—	—	18	50
Razem	33.868	50	45	—	1.100	—	32.813	50

Tablica V. **Zestawienie Rków. Nieruchomości.**

Rodzaj nieruchomości	L. p.	Stan czyn. dnia 31 XII 1913		Przybyło w r. 1914		Stan czyn. dnia 31. XII 1914	
Budynek szkolny w Boguminie I	1	55.852	04	—	—	55.852	04
Budynek szkolny w Cieszynie	2	80.715	40	120	—	80.835	40
Budynek bursy w Cieszynie	3	39.951	—	—	—	39.951	—
Willa w Cieszynie	4	21.208	—	372	62	21.580	62
Plac budowlany w Cieszynie	5	41.071	28	—	—	41.071	28
Budynek szkolny I w Dzieńmorowicach	6	21.374	93	—	—	21.374	93
Budynek szkolny II w Dzieńmorowicach	7	25.453	39	—	—	25.453	39
Budynek szkol. w Kończycach Małych	8	28.888	74	—	—	28.888	74
Parcela w Lutyni Niemieckiej	9	4.900	—	—	—	4.900	—
Budynek ochronki w Michałowicach	10	18.998	11	—	—	18.998	11
Budynek bursy w Orłowej	11	64.022	—	673	40	64.695	40
Parcele w Orłowej	12	19.016	68	—	—	19.016	68
Budynek szk. gospod. dom. w Orłowej	13	—	—	19.205	—	19.205	—
Park im. śp. A. Sikory w Cieszynie	14	34.978	44	—	—	34.978	44
Budynek ochronki w Skrzeczoni	15	—	—	9.200	—	9.200	—
Razem		456.430	01	29.571	02	486.001	03

Tabl VI.

Zestawienie Rków. Ruchomości

	Ruchomości w szkołach	Stan 31. XII. 1913		Dokupiono w r. 1914		Stan brutto 31. XII. 1914	
		K	h	K	h	K	h
1	Bogumin I	3.577	69	—	—	3.577	69
2	Cieszyn szkoła wydź. i lud.	17.180	79	295	46	17.476	25
3	„ „ uzup. przem.	725	58	—	—	725	58
4	Dziećmorowice	2.252	13	321	—	2.573	13
5	Kończyce małe	1.021	40	46	—	1.067	40
6	Cieszyn kursa uzup. dla dziewcz.	566	57	—	—	566	57
7	Lutynia Niemiecka szkoła wydź.	—	—	8	10	8	10
8	Orłowa gimnazjum realne	18.825	72	3001	15	21.826	87
9	„ „ szkoła przemysł. uzup.	3 041	33	218	90	3.260	23
10	Ostrawa Polska I.	5.464	20	—	—	5.464	20
11	„ „ II.	950	—	—	—	950	—
12	Piętwałd	1.222	24	—	—	1.222	24
13	Toszonowice Górne	806	76	—	—	806	76
	Razem	55.634	41	3890	61	59.525	02
	Ruchomości w Ochronkach	K	h	K	h	K	h
14	Bogumin I	683	55	—	—	683	55
15	Cieszyn (Brandys)	467	67	—	—	467	67
16	Gruszów	262	51	—	—	262	51
17	Kończyce Małe	205	20	—	—	205	20
18	Lutynia Niemiecka	57	10	—	—	57	10
19	Michałkowice	453	99	—	—	453	99
20	Ostrawa Polska I	161	41	—	—	161	41
21	„ „ II	254	40	—	—	254	40
	Razem	2.545	83	—	—	2.545	83
	Ruchomości inne, reszta	K	h	K	h	K	h
22	Cieszyn bursa	9.255	30	—	—	9.255	30
23	Sibica, park im. Ad. Sikory	182	70	—	—	182	70
24	Cieszyn, Zarz. Główny M. Szk.	3.654	47	147	72	3.802	19
25	Cieszyn, willa	25	40	—	—	25	40
	Razem	13.117	87	147	72	13.265	59
	ZESTAWIENIE:	K	h	K	h	K	h
I	Ruchomości w szkołach	55 634	41	3890	61	59.525	02
II	Ruchomości w Ochronkach	2.545	83	—	—	2.545	83
III	Ruchomości inne, reszta	13.117	87	147	72	13.265	59
	Razem	71.298	11	4038	33	75.336	44
	Zamortyzowano od r. 1907-1913 (wł)						
	Ruchomości w szkołach K 22.184-.						
	„ „ ochronkach „ 1 078 60						
	„ „ inne, reszta „ 5.112-48						
	od r. 1907 — 1913. razem K 28.375-08						
	za r. 1914 zamortyzowano 10 ₀ ⁰						
	w szkołach od K 55.634-41 K 5.563-44						
	„ „ „ 2.545-83 „ 254 58						
	inne ruchom. „ „ 13.117-87 „ 1.311-78					35.504	88
	Bilansowa wartość ruchomości					39.831	56

Tablica VII. Bilans i zamknięcie Rków. Kół M. Sz. za r. 1914.

L. P.	Siedziba Koła	Obrót kasowy		B i l a n s										
				Stan czynny				Stan bier.		Majątek czysty				
				Przychód		Rozchód		Saldo Kasy						Ruchom. i dłuż.
		K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	
1	Błędowice Dolne	374	64	273	47	101	17	475	—	—	—	—	576	17
2	Błędowice Średnie	—	—	—	—	—	—	51	—	—	—	—	51	—
3	Bobrek	190	27	139	89	50	38	—	—	—	—	—	50	38
4	Boconowice	109	70	—	—	109	70	186	—	—	—	—	295	70
5	Bogumin I.	861	99	861	99	—	—	320	—	—	—	—	320	—
6	Bukowiec	77	69	—	—	77	69	67	12	—	—	—	144	81
7	Bystrzyca	129	25	—	—	129	25	—	—	—	—	—	129	25
8	Cieszyn	3699	93	2911	08	788	85	1789	—	—	—	—	2577	85
9	Czechowice I.	345	—	—	—	345	—	—	—	—	—	—	345	—
10	Czechowice II.	967	59	769	02	198	57	500	—	—	—	—	698	57
11	Darków	19	74	—	—	19	74	85	26	—	—	—	105	—
12	Datynie Dolne	103	23	—	—	103	23	—	—	30	—	—	73	23
13	Dąbrowa	692	42	443	09	249	33	166	—	—	—	—	415	33
14	Dziećmorowice	145	04	20	—	125	04	25	—	—	—	—	150	04
15	Frysztat	426	90	354	33	72	57	2646	—	—	—	—	2718	57
16	Gnojnik	47	70	43	12	4	58	250	—	—	—	—	254	58
17	Gruszów	687	32	639	08	48	24	120	—	—	—	—	168	24
18	Istebna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Jasienica	16	80	—	—	16	80	80	—	20	—	—	76	80
20	Kaczyce	53	57	—	—	53	57	—	—	—	—	—	53	57
21	Karwina-Solca	328	67	201	80	126	87	100	—	—	—	—	226	87
22	Karwina-Sowiniec	61	39	—	—	61	39	216	—	60	—	—	217	39
23	Kończyce Małe (przy Ostrawle)	971	07	838	20	132	87	232	80	—	—	—	365	67
24	Końska	216	53	—	—	216	53	87	—	—	—	—	303	53
25	Ligota	196	56	183	15	13	41	5	—	—	—	—	18	41
26	Lutynia Niemiecka I.	17	22	—	—	17	22	340	—	—	—	—	357	22
27	Lutynia Niemiecka II.	664	15	464	37	199	78	200	—	338	—	—	61	78
28	Lutynia Polska	27	66	—	—	27	66	30	—	—	—	—	57	66
29	Łazy I.	791	11	791	11	—	—	997	—	—	—	—	997	—
30	Łazy II.	876	97	829	77	47	20	270	—	300	—	—	17	20
31	Łąki	60	64	—	—	60	64	161	20	—	—	—	221	84
32	Marklowice	427	61	—	—	427	61	55	—	—	—	—	482	61
33	Michałkowice	106	78	—	—	106	78	446	—	—	—	—	552	78
34	Milików	80	91	—	—	80	91	54	20	—	—	—	135	11
35	Mosty	31	48	—	—	31	48	200	—	—	—	—	231	48
36	Nawście	46	20	—	—	46	20	20	03	—	—	—	66	23
37	Ochaby	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
38	Olbrachcice	109	75	109	61	—	14	75	50	—	—	—	75	64
39	Orłowa I.	3936	82	2389	59	1547	23	800	—	—	—	—	2347	23
40	Orłowa II.	139	04	—	—	139	04	69	—	—	—	—	208	04
41	Ostrawa Polska	1748	47	1661	86	86	61	350	—	—	—	—	436	61
42	Pietwałd	824	45	570	64	253	81	346	—	76	23	—	523	58
43	Pogwizdów	35	67	—	—	35	67	105	—	—	—	—	140	67
44	Poręba	698	96	232	99	465	97	779	—	—	—	—	1244	97
45	Pudłów	127	61	—	—	127	61	60	—	—	—	—	187	61
46	Radwanice	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
47	Ropca	—	—	—	—	—	—	250	—	3	24	—	246	76
48	Rychwałd I.	619	76	552	20	67	56	650	90	—	—	—	718	46
49	Rychwałd II.	420	26	268	98	151	28	200	—	—	—	—	351	28
50	Sibica	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
51	Skrzeczoń	1311	27	1232	25	79	02	338	04	—	—	—	417	06
52	Smiłowice	79	79	5	—	74	79	—	—	—	—	—	74	79
53	Stare Miasto	828	97	718	57	110	40	133	60	120	—	—	124	—
54	Stonawa	50	95	—	—	50	95	395	—	—	—	—	445	95

L. p.	Siedziba Koła	Obrót kasowy				B i l a n s								
						Stan czynny				Stan hier.		Majątek czysty		
		Przychód		Rozchód		Saldo Kasy		Ruchom. i dłuż.		Wierzy- ciele				
		K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	
55	Sucha Dolna	732	31	715	35	16	96	88	—	—	—	104	96	
56	Sucha Górna I.	2109	58	2016	48	93	10	600	—	—	—	693	10	
57	Sucha Górna II.	196	64	136	73	59	91	247	—	—	—	306	91	
58	Sucha Średnia I.	129	45	81	18	48	27	89	—	—	—	137	27	
59	Sucha Średnia II.	479	14	394	07	85	07	90	—	—	—	175	07	
60	Sucha Średnia III.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
61	Szonów	30	33	—	—	30	33	128	—	—	—	158	33	
62	Szumbark	466	39	368	25	98	14	175	—	—	—	273	14	
63	Toszonowice Górne	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
64	Wędrynia	58	—	—	—	58	—	80	—	—	—	138	—	
65	Wierzbica	533	93	533	93	—	—	135	11	79	21	55	90	
66	Wierzniowice	15	30	—	—	15	30	195	70	50	—	161	—	
67	Wisła	12982	—	1363	87	11618	13	1930	—	—	—	13548	13	
68	Zabłocie	230	58	—	—	230	58	10	—	—	—	240	58	
69	Zabrzeg	40	42	—	—	40	42	110	—	—	—	150	42	
70	Zębrzydowice	470	72	337	33	133	39	233	—	—	—	366	39	
71	Żuków Dolny	21	71	—	—	21	71	371	31	—	—	393	02	
72	Żywocice	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
		432	82	234	52	35	19829	65	19208	77	1076	68	37961	74
	Po zamknięciu rków. nast. Koła przysłały sprawozdania:													
	Bogumin I. (poprawka błędnego sprawozdania wyżej podanego)	216	11	115	61	100	50	—	—	—	—	100	50	
	Michałkowice (uzupełnienie do powyż. zest.)	718	93	735	43	—	—	—	—	16	50	—	—	
	Zabłocie (uzupełnienie do powyż. zest.)	34	95	160	—	—	—	—	—	125	05	—	—	

A) Zestawienie dochodów i wydatków (ogółem) Macierzy Szkolnej za rok 1914

L. p.	Dochody	K	h	L. p.	Wydatki	K	h
1	Wkładki członków zwyczaj. i wspierających	1.991	64	1	Utrzymanie szkół wydziałowych i ludowych	91.152	60
2	Dary i składki	80.618	48	2	Utrzymanie szkół uzupełniających	6.706	80
3	Subwencje otrzymane i czesne	72.342	07	3	Utrzymanie ochronek	19.161	29
4	Dar 3. Maja	3.450	46	4	Świadczenia M. Szkolnej i różne wydatki	23.356	34
5	Dnie Macierzy	6.957	12	5	Koszta uzyskiwania dochodów	3.828	54
6	Należitości stat. Kół M. Szk. (obl. za r. 1914)	3.497	56	6	Administracja Nieruch. (wydatki poniesione)	4.323	62
7	Dary deklarowane i okolicznościowe	2.670	58	7	Odsetki od pożyczek na hipoteki	10.709	54
8	Przedsiębiorstwa, Śląsk	372	45	8	Odsetki od pożyczek na fundusze	7.876	25
9	" Galicya	2 129	50	9	Personal M. Szk. (ubezp. emer., emeryt., zaliczki, podatki i t. d.)	14.092	04
10	Odsetki Hipoteczne za rok 1915 (do rku przenośnego)	457	40	10	Amortyzacja ruchomości za r. 1914	7.129	80
11	Odsetki od Funduszków	11.289	90	11	Dary i składki (przeniesiono na fundusze)	2.780	01
12	Odsetki zwłoki (zarachowano)	1.034	48	12	Z subwencji otrzymanych (wypł. zwrot)	100	—
13	Skonto	50	61	13	Z daru 3. Maja (przeniesiono wpłaty pod mylnym tytułem)	75	—
14	Administracja Nieruchomości (preliminowane czynsze)	17.007	42	14	Przedsiębiorstwa Śląsk (niedobór z od-czytów)	53	70
15	Administracja M. Szkol. (zwroty i przenies.	1.218	70	15	Odsetki zwłoki (zapłacone)	402	01
16	Personal M. Szkolnej (potrącenia z płac podatk. ubezpiec. i inne)	6.625	37	16	Administracja Macierzy Szkolnej	11.555	65
17	Personal M. Szk. przen. tyt. zaliczek do bilan.	4.055	05	17	Zarząd Główny M. Szk. (druk sprawozd., wyjazdy i inne)	2.028	93
18	Z świadczeń M. Szk. i różnych wyd. zwroty	114	83		Razem	205.332	12
19	Z kosztów uzyskiwania dochodów zwroty	610	03		Nadwyżka dochodów przenies. do bilansu	11.273	—
20	Szkoła, Lutynia Niem. zwrot za sprzed. książ.	111	47			216.605	12
		216 605	12				

B) Zestawienie dochodów i wydatków (netto) M. Szk. za r. 1914.

Dochody		K	h	K	h	Wydatki		K	h	K	h
1	Wkładki członków zwycz. i wspier.			1 991	64	1	Urzym. szkół wydz. i lud. (zest. 1)			91.152	60
2	Dary i składki	80.618	48			2	" " uzupełniając. (zest. 1.)			6.706	80
	" " " (przenies. na fundusze)	2.780	01	77.838	47	3	" ochronek (dla dzieci przed-			19.161	29
3	Subwencje otrzym. i czesne	72 342	07				szkolnych) (zest. 1.)				
	" " " (Zwrot mylnej opł.)	100	—	72 242	07	4	Świadczenia M. S. i różne wyd. (zest. 2.)	23.356	34		
4	Dar 3 Maja	3.450	46			5	" " " " " " (zwroty)	114	83	23.241	51
	" " " (Zwroty i przen. myln. wypł.)	75	—	3.375	46	6	Koszta uzyskiwania doch. (zest. 3.)	3.828	54		
5	Dnie Macierzy			6.957	12	7	" " " " " (zwroty)	610	03	3.218	51
6	Należ. stat. Kół M. Szk. za r. 1914 (obl.)			3.497	56	8	Odsetki od poż. na hip.	10.709	54		
7	Dary deklarowane i okolicznościowe			2.670	58		" " " " " (do rku. przen.)	457	40	10 252	14
8	Przedsiębiorstwa, Śląsk	372	45			9	" " " " " fundusze			17.876	25
	Przedsięb., Śląsk (niedobór z odczyt.)	53	70	318	75	10	Personal M. S. (ubezp. emer., eme- ryt., zaliczki pod.) (zest. 4.)	14.092	04		
9	Przedsiębiorstwa, Galicya			2.129	50		Personal M. S. (potrącania na po- wyższe) K 6,625'37				
10	Odsetki od funduszów			11.289	90		Personal M. S. (przenośn. tyt. zali- czek do bilansu . . . K 4,055'05	10 680	42	3.411	62
11	Odsetki zwłoki (zarachowane)	1.034	48			11	Amortyzacja ruchomości za r. 1914.			7.129	80
	" " (wypłacone)	402	01	632	47		Administracja M. S.	11.555	65		
12	Skonto			50	61		" " " " (zwroty i przen.)	1.218	70	10.336	95
13	Admin. nieruchom. (prelim. czynsze)	17.007	42				Zarząd Główny M. S. (druk sprawo- zdania, wyjazdu i inne) (zest. 4.)			2.028	93
	" " (poniesione wyd.)	4.323	62	12 683	80		Razem			184.516	40
14	Szkola, Lutynia Niemiecka (zwrot ze sprzedanych książek			111	47		Nadwyżka doch. (przenieś. do bil.)			11.273	—
				195.789	40					195.789	40

Zestawienie 1. Rków. Utrzymania Zakładów Wychowawczych.

		Płace		Wynagro- dzenia		Czynsz		Przybory szkolne i inne		Opał i światło		Usługa		Admini- stracyj.		Razem	
		K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h
Szkoły:																	
1	Bogumiń-Dworzec	7.256	95	400	—	1.720	—	218	90	332	50	480	—	26	12	10.434	47
2	Cieszyn (i wydział.)	30.951	61	372	—	3.200	—	285	60	766	92	1.255	16	272	64	37.103	93
3	Dziećmorowice			283	36	1.480	—	26	62	456	65	86	20	15	11	2.347	94
4	Kończyce Małe	5.646	39	185	—	760	—	23	10	260	—	140	—	113	30	7.127	79
5	Lutynia Niemiecka (tylko wydziałowa.)	311	42	—	—	881	16	36	12	42	22	37	50	115	37	1.423	79
6	Ostrawa Polska	2.924	97	664	50	516	—	76	60	50	—	185	86	16	40	4.434	33
7	Toszonowice Górne	2.355	11	825	02	446	82	20	72	120	02	60	—	6	15	3.833	84
8	Gimnazjum real. Orłowa	21.288	66	—	—	500	—	23	64	698	69	1.042	43	893	09	24.446	51
Razem		70.735	11	2.729	88	9.503	98	711	30	2.727	—	3.287	15	1.458	18	91.152	60
Szkoły uzupełniające:																	
9	Kursa uzup. dziew., Cieszyn	2.481	—	—	—	—	—	38	60	—	—	20	—	9	20	2.548	80
10	Szkoła przem. uzup., Cieszyn*)			—	—	—	—	17	—	—	—	—	—	*) 900	—	917	—
11	" " " Orłowa			1.995	40	—	—	1.092	82	—	—	40	—	112	78	3.241	—
Razem		2.481	—	1.995	40	—	—	1.148	42	—	—	60	—	1.021	98	6.706	80
Ochronki:																	
1	Bogumiń-Dworzec	999	96	—	—	350	—	30	—	150	—	170	—	11	68	1.711	64
2	Cieszyn	1.299	96	—	—	624	—	3	24	53	60	330	—	37	02	2.347	82
3	Gruszów	1.058	27	—	—	1.032	—	9	15	86	12	301	34	61	05	2.547	93
4	Kończyce Małe	1.099	92	—	—	400	—	20	—	80	—	100	—	10	—	1.709	92
5	Lutynia Niemiecka	1.144	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.144	40
6	Michałkowice	1.833	26	185	23	760	—	28	65	141	—	214	—	5	—	3.167	14
7	Ostrawa Polska, Zarubek	1.245	79	—	—	1.050	—	—	—	80	—	216	—	—	—	2.591	79
8	" " Głodniów	1.229	95	—	—	480	—	19	44	22	96	180	—	—	—	1.932	35
9	Poręba	1.179	96	—	—	—	—	—	—	—	—	240	—	48	34	1.468	30
10	Skrzeczoń	540	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	540	—
Razem		11.631	47	185	23	4.696	—	110	48	613	68	1.751	34	173	09	19.161	29
Zestawienie:																	
I.	Szkoły lud. i wydz.	70.735	11	2.729	88	9.503	98	711	30	2.727	—	3.287	15	1.458	18	91.152	60
II.	" uzupełniające	2.481	—	1.995	40	—	—	1.148	42	—	—	60	—	1.021	98	6.706	80
III.	Ochronki	11.631	47	185	23	4.696	—	110	48	613	68	1.751	34	173	09	19.161	29
Razem		84.847	58	4.910	51	14.199	98	1.970	20	3.340	68	5.098	49	2.653	25	117.020	69

*) przed zamknięciem rków. nie nadeszło rozliczenie z kierownictwa szkoły.

Zestaw. 2. Zestaw. świadczeń (subw. wypł.) i różnych wyd.

		Btto.		Ntto.	
1	Na szkoły przemysłowe uzup. i kursa			2944	92
2	Na ochronki			2705	81
3	Na Bursę dla uczniów szk. śr. w Cieszynie			7024	10
4	Na Bursę dla uczniów szk. śr. w Orłowej			4000	—
5	Na Bibliotekę im. J. I. Kraszewskiego			411	01
6	Na asekurację ruchom. (szk. Pietwałd)			1	38
7	Na Towarzystwa społeczne			380	93
8	Na subwencje dla gmin i towarzystw ośw. zwrot książek bibl.	2144	30		
		9	23	2135	07
9	Na stypendya dla uczniów i studentów un.			192	43
10	Na koszty wizytacji szkół i ochronek			350	—
11	Na koszty prawne i inne			783	23
12	Na wymiary należności (ekwiwalent) i stemple zwroty za stemple	1585	23	1579	63
		5	60		
13	Na resztę zaległej renum. za szkołę ćwiczeń			133	—
Razem				23241	51

Zestawienie 3. Koszta uzyskania dochodów.

		Btto		Ntto	
1	Z wkładek Członków zwyczajnych i wspierających			8	38
2	„ darów i składek	837	75	237	75
	zwrot (wstrzymany wyjazd)	600	—		
3	„ darów deklarowanych i okolicznościowych			29	02
4	„ subwencji otrzymanych i czesnego	82	02	71	99
	zwrot	10	03		
5	„ daru 3. maja (rozsyłka druków)			113	10
6	„ dni Macierzy (koszta wyjazdów i inne			812	30
7	„ przedsiębiorstw, Śląsk (nowe druki			252	71
8	„ „ Galicya (wynagrodzenia i druki)			1.104	12
9	„ lokacyi Funduszów (nabywanie walorów i i.)			144	74
10	„ składek (Komitetu Pomocy dla M. z Ga'icyl)			444	16
11	„ należności statut. Kół M. Szkolnej			—	24
Razem				3.218	51

Zest. 4. **Administracja Macierzy Szkolnej.**

	Btto	Ntto
Płace urzędników	9.550 20	8.400 20
przeniesienie i zwroty	1.150 —	
Czynsz za rok 1914.	500 —	490 —
zwrot od komisaryat. Leg. polskich	10 —	
Opłaty pocztowe i ekspedycja	734 47	730 91
zwroty	3 56	
Druki i przybory kancelaryjne	541 81	486 67
zwroty za odsprzedaż	55 14	
Opał i światło		90 51
Usługa		138 66
Razem		10.336 95
<i>Wydatki Zarządu Głównego:</i>		
a) druk sprawozdania i inne	1.428 —	
b) wyjazdy (komisye rząd., posiedz. i in.)	600 93	2.028 93
Razem		12.365 88
<i>Personal M. Szkolnej:</i>		3.411 62
Ubezpieczenia emer.	2.256 15	
Gminne dodatki do podatków osob.-doch.	125 09	
Emerytury	1.000 18	
Należytość od dekretów	30 20	

Porównawcze Zestawienie datków na Macierz Szkolną z poszczególnych krajów za r. 1914.

TYTUŁ DOCHODU	Śląsk				Galicya				Królestwo Polskie				Kraje Zabrane				Księstwo Pozn. i Górny Śląsk				Inne Kraje			
	1913		1914		1913		1914		1913		1914		1913		1914		1913		1914		1913		1914	
	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h
Wkładki członk. zwycz. i wspier.	585	—	420	50	2283	64	424	08	100	—	1072	—	110	—	—	—	—	—	—	—	87	—	75	06
Należytości statut. Kół. M. Szk.	4015	64	3497	56	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Subwencye i opłaty szkolne . .	24151	—	19684	96	61121	98	52557	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dary, składki, dekl. i składki okolicznościowe	27610	84	6298	93	69500	16	38503	90	108816	95	26495	89	17252	93	14165	88	86	27	680	42	1916	44	1321	15
Dar 3. Maja	4050	96	2894	31	321	26	373	15	149	28	84	50	—	—	—	—	—	—	—	—	232	83	23	50
Przedsiębiorstwa	8978	15	694	61	1715	26	2129	50	650	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Datki na fundusze	5262	98	962	32	1290	20	908	—	1900	—	352	25	300	—	400	—	100	—	1200	—	300	—	200	—
Suma	74654	57	34453	19	136232	50	94895	74	111616	23	28004	64	17662	93	14565	88	186	27	1880	42	2536	27	1619	71
Dochody Kół M. Szk. mniej saldo kas. z r. poprz. i mniej kwoty wpłacone, do Zarz. Gł. M. Szk.	43016	49	20843	31	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	117671	06	55296	50	136232	50	94895	74	111616	23	28004	64	17662	93	14565	88	186	27	1880	42	2536	27	1619	71

Lista członków honorowych, założycieli, wieczystych i wspierających Macierzy Szkolnej.

I. Członkowie honorowi.

Bielecki Leon (1899).
Bucewicz Nestor dr. (1898). †
Hassewicz Stanisław dr. (1898). †
Jordan Henryk dr. (1898). †
Osuchowski Antoni (1898).
Pittas Jan ks. (1898).
Późniak de Krzywkowicz Władysław (1899).
Siedlecka Marya (1898).
Sienkiewicz Henryk (1903).
Sikora Adam (1909). †
Świeży Ignacy ks. monsg. (1896). †
Vetulani Roman (1898). †
Witort Jan (1898). †

Mianowani w roku 1914:

J. E. Ks. Bilczewski Józef, arcybiskup we Lwowie.
J. E. Dr. Głębiński Stanisław, prof. Uniw. we Lwowie.
Kiedroniowa z Grabskich Zofia, żona inżyniera
w Dąbrowie.
J. E. Dr. Leo Juliusz, prezydent miasta Krakowa.

II. Członkowie założyciele.

Adamski Roman dr., adwokat w Jasle. †
Anczyc Władysław, właściciel drukarni w Krakowie.
Angermann Klaudyusz, obywatel ziemski w Boguchwale.
Bagieński Ignacy, obywatel w Odessie. †
Balasits August dr., profesor Uniwersytetu we Lwowie.
Bank rolniczy we Frysztacie.
Barabasz Jan ks., proboszcz w Czechowicach.
Baranowski Ignacy dr., dyrektor Biblioteki Krasińskich w Warszawie.
Barberski Jakób w Wiedniu.
Bartkowski Jan, profesor em. w Paryżu. †
Barylski Henryk w Warszawie.

Baworowski Jerzy hr., poseł sejmowy w Galicyi.
 Bączkiewicz Jan dr. w Warszawie.
 Beksiński Władysław, inżynier w Sanoku.
 Bełza Stanisław, adwokat przysięgły w Warszawie.
 Białas Jakób ks., proboszcz w Binarowej.
 Biesiekierski Włodzimierz w Warszawie.
 Bilczewski Józef, J. E. ks. dr., arcybiskup we Lwowie.
 Biłko Jan ks., proboszcz w Zebrzydowicach.
 Biskupski Wincenty w Warszawie.
 Bociarski Dominik, adwokat przysięgły w Kownie.
 Bończak Franciszek ks. w Scranton (Ameryka).
 Borkowska Elżbieta w Chlewskiej Woli.
 Borkowski Dunin hr., marszałek powiatu trembowelskiego. †
 Borkowski Jan, obywatel ziemski w Chlewskiej Woli.
 Borkowski Ł. J. (firma) w Warszawie.
 Bortkiewicz Adam dr. w Gajdacz, w gub. Połtawskiej.
 Branicka Aleksandra hr.
 Bratnia Pomoc słuch. akad. roln. w Dublanach.
 Bronikowski Mieczysław w Kamieńskoje.
 Brunnow Szymon bar., właściciel dóbr w Powermeniu na Żmudzi.
 Brzezowski Franciszek, nadinżynier w Ostrawie Morawskiej. †
 Bucewicz Maryan, obywatel ziemski w Królestwie Polskiem.
 Bucewicz Nestor, dr. w Warszawie. †
 Budny Jan ks., proboszcz w Międzyrzeczu.
 Buszczyński Konstanty, rejent w Warszawie.
 Buzek Józef dr., profesor Uniwersytetu we Lwowie.
 Chodecki Kajetan, rejent w Warszawie.
 Chrapczyński Ludwik, budowniczy w Libercu.
 Chrapowiecki Teofil w Kamieńskoje.
 Cichocki Marcin w Mikulicach.
 Ciecierski Henryk na Litwie.
 Cielecki — Zaremba Artur, właściciel dóbr w Hadyńkowcach.
 Cielecki Józef, rolnik, w Więclowicach.
 Cieńciała Andrzej dr., notaryusz w Cieszynie. †
 Cieńciała Jerzy, prezes Towarzystwa Rolniczego w Cieszynie. †
 Ciszewski Józef w Warszawie.
 Cywińska Antonina w Moskwie. †
 Czaplińska Marya w Wodzianie, gub. Kijowska.
 Czaputa Michał w Skoczowie.
 Czartoryski Władysław ks. w Paryżu. †
 Czauderna Karol we Lwowie.
 Czechowiczowa Sabina bar. w Krakowie.
 Czerwenka Franciszek, nauczyciel w Pogwizdowie. †
 Czynciel Józef, obywatel w Krakowie.
 Czytelnia Ludowa w Cieszynie.
 Czytelnia Ludowa Kółka rolniczego w Lutyni Niemieckiej.
 Czytelnia Polska w Białej.
 Czytelnia Towarzystwa Szkoły Ludowej w Karwinej.
 Czytelnia w Zabrzegu.
 Czyż Józef ks., proboszcz w Błędowicach Dolnych.

Dąbrowski Paulin w Warszawie.
 Deike Karol ks. w Warszawie. †
 Dębowski Kazimierz w Petersburgu.
 Długosz Władysław J. E., b. minister w Wiedniu.
 Dłużewski Józef w Warszawie.
 Dobrowolski Aleksander, obywatel z nad Dolnego Dniepru.
 Dobrzański Feliks w Krakowie. †
 Dolański J. Ludwik, właściciel dóbr w Rakowej pod Wojutyczami.
 Domagalski Ignacy, dyrektor Tow. oszcz. i zal. w Cieszynie.
 Domański Jan, obywatel ziemski w Królestwie Polskiem. †
 Drobniaś Franciszek, właściciel fabryki w Krakowie.
 Dubiecki Tadeusz w Krakowie.
 Dudek Tomasz ks., proboszcz w Boguminie.
 Dunin Józef, adwokat przysięgły w Kielcach.
 Dura Michał w Tarnopolu. †
 Dwernicki Tadeusz dr., mecenas i radca miasta Lwowa.
 Dyboski Antoni dr., c. k. notaryusz w Cieszynie.
 Działyńska hr. w Paryżu.
 Dziekan Henryk ks., proboszcz w Lutyni Niemieckiej.
 Eisenberg Wiktor ks., profesor szkoły realnej w Cieszynie.
 Eismont Fr. K. w Wielkiej Czerniówce, gub. Wołyńska.
 Emeryk Gustaw w Warszawie.
 Faleńska Józefa w Warszawie.
 Ferfecki Józef ks., em. proboszcz w Cieszynie. †
 Fiedorowicz Ignacy w Kamieńskoje.
 Filasiewicz Hilary, dyrektor Tow. oszcz. i zal. w Cieszynie.
 Filasiewiczowa Bronisława, żona dyrektora w Cieszynie.
 Firla Józef ks., b. wikary w Lutyni Niemieckiej. †
 Galocz Dyźmas, górnik w Karwinej.
 Gamski Franciszek w Przemyślu.
 Garliński Józef, lekarz z nad Dolnego Dniepru.
 Gawlas Andrzej, nauczyciel w Suchej Górnej. †
 Gąsiorowski Juliusz, lekarz kolejowy we Lwowie. †
 Geisler Edward w Warszawie.
 Geniusz Mieczysław, inżynier w Port-Said (Afryka).
 Genserek Ignacy, ks., em. proboszcz w Przyborze. †
 Głajcar Jan, właściciel gruntu w Sibicy. †
 Głajcarowa Marya w Sibicy. †
 Glass Jakób, sędzia w Warszawie.
 Głabiński Stanisław J. E. dr., profesor Uniwers. we Lwowie.
 Gmina Boconowice.
 Gmina Boguszowice-Kalembice-Pastwiska.
 Gmina miasta Bochni.
 Gmina Bronów.
 Gmina Darków.
 Gmina Dąbrowa na Śląsku.
 Gmina Kaczyce.
 Gmina Kończyce Małe (koło Frysztata).
 Gmina Kończyce Wielkie (koło Frysztata.)

Gmina Koszarzyska.
 Gmina miasta Lwowa.
 Gmina Łazy (koło Frysztata).
 Gmina Marklowice (koło Frysztata).
 Gmina Mistrzowice-Koniaków.
 Gmina Olbrachcice.
 Gmina Piasek.
 Gmina miasta Przemyśla
 Gmina Rajsko (powiat Biała).
 Gmina Ropica.
 Gmina Sucha Górna.
 Gmina miasta Tarnowa.
 Gmina miasta Wadowic.
 Gmina Zarzecze.
 Gmina Zawada.
 Gmina Zebrzydowice.
 Godek Aleksander, em. nadinżynier w Krakowie.
 Godłowski Jan, b. kierownik polskiej szkoły w Cieszynie.
 Górniak Franciszek, właściciel cegielni w Sibicy. †
 Górski Antoni, ks., proboszcz w Dolinie. †
 Grabski Władysław, obywatel ziemski w Borowie.
 Grodzki Antoni w Kielcach.
 Grzędziński Edmund, komisarz sądowy w Warszawie.
 Grzybowski Adam z Chersonie.
 Grzybowski Karol, właściciel ziemski w Skrzyszewach.
 Guthertz Herman, kupiec w Ustroniu.
 Habura Franciszek, dyrektor seminarium nauczycielskiego w Tarnowie.
 Haładej Jan, nadinżynier w Mielcu.
 Hassewicz Stanisław dr., lekarz w Warszawie. †
 Hawlas Franciszek ks., proboszcz w Trzyńcu.
 Heczko Jan, kierownik szkoły w Koszarzyskach.
 Heczko Jerzy ks., pastor w Ligotce Kameralnej. †
 Heczko Józef, inżynier w Pradze.
 Henise Paweł w Kamieńskoje.
 Hoch August w Warszawie.
 Ilnicka Marya w Warszawie. †
 Iskierka Franciszek w Cieszynie. †
 Iwański Władysław na Ukrainie.
 Jachelski Władysław, inżynier w Łodzi.
 Jachymiak Franciszek ks., proboszcz w Karnes w Texas (Ameryka). †
 Janiszewski Józef ks., ekspozyt Illiboce.
 Jankiewicz Kazimierz w Kokarcach.
 Jankowski Adolf, kupiec w Warszawie.
 Jarocki Feliks dr., adwokat w Tarnowie.
 Jaroński Wiktor, adwokat przysięgły w Kielcach.
 Jasinkowicz Ignacy w Kamienskoje.
 Jaskłowski Karol we Lwowie. †
 Jaworski Franciszek ks., proboszcz w Grybowie.
 „Jedność“, oddział w Puławie.
 Jerzmanowski Erazm w Nowym Jorku (Ameryka). †

Joniec Józef, kierownik szkoły w Rzece.
 Jundziłł Zymunt, adwokat przysięgły w Wilnie.
 Jung Seweryn w Warszawie.
 Jurgowski Ludwik ks. dr., kanonik w Krakowie.
 Jurski w Warszawie.
 Juszyński Kazimierz Karol w Petersburgu.
 Kamiński Jan Maurycy, adwokat przysięgły w Warszawie.
 Karłowicz Jan dr. w Warszawie. †
 Karowski Józef ks., dziekan i proboszcz w Rudzicy.
 Karowski Karol dr., lekarz w Łobzowie.
 Karpiński Franciszek w Warszawie.
 Kasa oszczędności miasta Bochni.
 Kasa oszczędności w Tarnopolu.
 Kasa powiatowa w Białej.
 Kasa zaliczkowa w Nadwórnem.
 Kasa zaliczkowa w Nowym Sączu.
 Kasperek Józef w Paryżu.
 Kasperlik Wilhelm ks., proboszcz w Dziedzicach.
 Kasprzak Antoni, c. k. notaryusz w Cieszynie.
 Kasprzakowa Anna, żona notaryusza w Cieszynie.
 Kastrowicki Stanisław, adwokat przysięgły w Petersburgu.
 Kasyno miejskie we Lwowie.
 Katyński Stanisław, obywatel w Gródowicach pod Felsztynem.
 Kauczyński Adam, kupiec we Lwowie.
 Kielar Jan ks., proboszcz w Sękowej.
 Kierbedź Waleryan w Nowym Dworze na Żmudzi.
 Kiernik Władysław dr., adwokat krajowy w Bochni.
 Kleniewski Jan, właściciel dóbr w Kluczkowicach w Lubelskiem.
 Klusek Wiktor ks., proboszcz w Łakach.
 Kmita Konstanty, obywatel w gub. Kowieńskiej. †
 Knapczyk Andrzej dr., lekarz w Boguminie.
 Knapczykowa Karolina, żona lekarza w Boguminie.
 Knyps Józef ks., proboszcz w Zabrzegu. †
 Koczy Józef ks., proboszcz w Zabrzegu.
 Kolbe Wacław w Krakowie.
 Kołodziejczyk Adam, kupiec w Cieszynie.
 Koło przemysko-jarosławskie nauczycieli szkół wyższych.
 Koło TSL. w Dąbrowie.
 Koło TSL. w Tarnowie.
 Kółko Rolnicze w Cierlicku.
 Kółko Rolnicze w Koszarzyskach.
 Kółko Rolnicze w Nawsiu.
 Kółko Rolnicze w Piasku.
 Kółko Rolnicze wraz z Czytelnią w Boguminie.
 Kosikiewicz Józef, artysta-malarz w Warszawie.
 Koskowski Bronisław w Warszawie.
 Kossakowski Stanisław hr. w Wilkomierzu.
 Kossecki Cypryan w Petersburgu.
 Kosiłowski Ildefons w Paryżu. †
 Kowarski Ferdynand, inżynier w Pekinie (Azja). †
 Kowarski Otton w Cannes. †

Koziar Franciszek ks., proboszcz w Trzyńcu. †
 Kozielec Aniela w Bykowszczyźnie, gub. Wileńska. †
 Kozierowski Antoni w Kamieńskoje.
 Kozłowski Aleksander w Petersburgu. †
 Kozłowski Konstanty w Petersburgu. †
 Krahelski Jan w Warszawie. †
 Krajewski Henryk, mecenas w Warszawie. †
 Krakowskie Towarzystwo techniczne.
 Krasicki hr. w Baku. †
 Krasnodębski Kazimierz w Warszawie.
 Kretkowski Mieczysław w Pokrzywnicy.
 Krężolek Jan, dozorca cegielni w Sibicy.
 Krótki Henryk, inżynier w Ostrawie Morawskiej. †
 Krupiński Jan w Samborze.
 Krzeziński Adryan. †
 Krzystek Franciszek ks., proboszcz w Stonawie.
 Krzyżanowski Kazimierz Dr. w Krakowie.
 Krzyżanowski Leopold, kollektant loteryi w Jarosławiu. †
 Kuczyński Leon Jan Kanty we Lwowie. †
 Kufel Józef ks., proboszcz w Bierzanowie. †
 „Kurier Rzeszowski“ (Redakcja) w Rzeszowie.
 Kusionowicz Michał, profesor gimnazjalny w Kołomyi.
 Kwasiebski Władysław, inżynier w Warszawie.
 Kwiatkowski Aleksander, adwokat w Charkowie.
 Lacheta Wincenty majster kamieniarski w Ligotce Kameralnej.
 Lange Antoni ks., dziekan i proboszcz w Pierścu. †
 Langer w Warszawie.
 Langner Mikołaj we Lwowie.
 Lewenfeld Brunon, właściciel dóbr w Krakowie.
 Lisowski Leon w Kijowie.
 Londzin August, oficyał pocztowy w Wiedniu.
 Londzin Józef, ks. prof. gimn. pol., poseł do Rady państwa, w Cieszynie.
 Lubomirska Marya ks., właścicielka dóbr w Myżyńcu.
 Lubomirski Andrzej ks., ordynat przeworski we Lwowie.
 Łaniewski Mikołaj, obywatel gub. Chersońskiej.
 Łazarski Otmar w Oświęcimiu.
 Łebkowski Maksymilian, dyrektor cukrowni w Warszawie.
 Łętowski Eustachy w Warszawie.
 Łokietek Józef, em. profesor gimnazjalny w Krakowie. †
 Łopaciński Henryk, właściciel dóbr w Wilnie. †
 Łopuszański Tadeusz we Lwowie. †
 Łowicki-Bocki Władysław w Majkalejszycach.
 Łukasiewicz Konstanty w Hopczykach.
 Łychowski Ignacy adwokat przysięgły w Kijowie.
 Macoszek Antoni ks., proboszcz w Dziedzicach. †
 Madaliński Maksymilian w Paryżu.
 Majchrowski Jakób w Tarnowie. †
 Majewski Feliks dr. w Warszawie.
 Malhomme Henryk w Warszawie.
 Małecki Antoni, kancelista Wydziału powiatowego w Białej.

Marconi Władysław w Warszawie.
 Marszałkiewicz Wiktor we Lwowie. †
 Matuszyński Jan w Cierlicku.
 Matzke Henryk ks., prałat w Krakowie. †
 Meyet Leopold, adwokat przysięgły w Warszawie.
 Miączyński Józef w Jaśliczach koło Brodów.
 Michejda Jan dr., adw., poseł do Rady państwa i na Sejm kr. w Cieszynie.
 Michejda Karol ks., pastor w Bystrzycy.
 Mieroszewski Stanisław hr., radca rządowy w Preszburgu.
 Mierzwiński Zdzisław, obywatel ziemski w Hreczyńcach.
 Mierzyński Antoni dr., b. dziekan szkoły głównej w Warszawie.
 Milewski-Korwii Ignacy Karol hr. w Wilnie.
 Mirosławski Zygmunt w Warszawie.
 Modrzejewska Helena, artystka dramatyczna w Ameryce. †
 Montwiłł Józef, poseł gubernii wileńskiej do Dumy rosyjskiej. †
 Morawski Seweryn, ks. arcybiskup we Lwowie. †
 Morgulec J. w Kijowie.
 Moroń Piotr ks., kanonik, ks. bisk. komisarz, dziekan i prob. w Istebnej.
 Mroczkowski Rodryk, obywatel w Warszawie.
 Muzyczka Franciszek ks., proboszcz w Czechowicach. †
 Niezgoda Franciszek, górnik w Karwinej.
 Nogol Antoni ks., em. proboszcz we Frydku.
 Nogol Franciszek ks., proboszcz w Siedliszczach.
 Nowakowski Julian, em. inspektor szkolny w Stryju.
 Obmiński Stanisław dr., adwokat krajowy we Lwowie.
 Obrąpalski Stanisław w Witebsku.
 „Ognisko Polskie“ akad. stow. w Wiedniu.
 Olszak Antoni ks., dziekan i proboszcz w Strumieniu.
 Olszak Karol ks., aktuaryusz dziekanaństwa i prob. w Kończycach W.
 Olszak Wacław dr., lekarz w Karwinej.
 Olszewski T., inżynier w Petersburgu. †
 Orzechowicz Bolesław, obywatel ziemski w Kalnikowie.
 Osirowski Julian hr. w Warszawie.
 Osuchowski Antoni, adwokat przysięgły w Warszawie.
 Palasek Jan, radca sądu krajowego wyższ. w Cieszynie. †
 Papara Julian we Lwowie.
 Paszkowski Fr. dr., dyrektor Twa wzaj. ubez. w Krakowie.
 Paszkudzki-Zadora Mieczysław, właściciel dóbr we Lwowie.
 Pawulski Michał, em. radca rachunkowy we Lwowie.
 Pelar Jan, księgarz w Rzeszowie. †
 Pełczyński J. w Warszawie.
 Peplowski Adolf w Warszawie.
 Phull Eugeniusz w Warszawie.
 Piechowski Teodor, mecenas z nad Dolnego Dniepru.
 Piętkowski Kazimierz w Petersburgu.
 Piepes-Poratyński Jan dr., właściciel apteki we Lwowie.
 Pilecki Zdzisław, adwokat przysięgły w Warszawie.
 Piotrowski-Korwin Wincenty, marszałek Łucki. †
 Pittas Jan ks., dziekan w Buffalo (Północna Ameryka).

Plewkiewicz Roman, obywatel ziemski w Królestwie Polskiem. †
 Poliszewski W. w Warszawie.
 Polityczne Towarzystwo Ludowe w Cieszynie.
 Polczyński Józef, adwokat przysięgły w Warszawie.
 Potocka Krystyna hr., w Krzeszowicach.
 Potocki Andrzej hr. w Krzeszowicach. †
 Potocki Bronisław dr., adwokat krajowy w Samborze.
 Powiatowa Kasa Oszczędności w Bochni.
 Puzyna Józef Kniaz dr. w Fryburgu.
 Radziwiłł Konstanty ks. w Paryżu.
 Radziwiłłowa Anna ks., w Nieborowie.
 Rejchman Mikołaj dr. w Warszawie.
 Rembierz J. w Warszawie.
 Rodkiewicz Filip w Warszawie.
 Rogowski Maciej, inżynier w Krzywym Rogu.
 „Rolnik Śląski“ i „Przyjaciel Ludu“ (Redakcja) w Nawsiu.
 Roniker Marya hr. w Lublinie.
 Rościszewski Fr., właściciel dóbr w Smykowcach pod Tarnopolem. †
 Rothert G., dyrektor banku w Rydze.
 Rothert Władysław, profesor w Krakowie.
 Rutkowsy Józef i Adela w Czartoryi (Bukowina).
 Rustejko Józef w Paryżu. †
 Rybicki Stanisław, radca dworu i dyrektor kolci we Lwowie.
 Ryczek Jan ks., administrator parafii w Ustroniu.
 Rypel Wojciech, obywatel ziemski w Olszówce. †
 Rypel Wojciech, profesor w Krakowie. †
 Rząd Antoni w Łodzi.
 Rządowa Zofia w Łodzi.
 Rzeczkowski Bronisław w Ostrowcu, gub. Radomska.
 Sandecki Mieczysław w Warszawie.
 Sanguszko Roman ks., obywatel ziemski w Sławucie.
 Sapieha Adam ks. w Krasieczynie. †
 Sawicki W. w Warszawie.
 Schiller Marek, fabrykant w Kołomyi.
 Schmidt A., właściciel fabryki w Warszawie.
 Schoen-Buzara Henryk dr., adwokat w Krakowie. †
 Schwanitz-Szwantowski Bronisław w Krakowie.
 Seidler Franciszek, em. profesor gimnazyalny w Krakowie.
 Serkowski Roman dr., lekarz powiatowy w Żywcu.
 Sieragowski Paweł dr. w Warszawie.
 Sikora Adam, członek dyrekcji Tow. oszcz. i zal. w Cieszynie. †
 Sikora Adam, właściciel gruntu w Puńcowie.
 Sikora Jan, ks., monsg., dziekan i proboszcz w Cieszynie.
 Sikora Józef dr., lekarz miejski w Jabłonkowie. †
 Sikorska Jadwiga w Warszawie.
 Skowroński Leopold w Bytomiu.
 Skowroński L. w Bytomiu.
 Skrla Fr., nauczyciel w Karwinej. †
 Skrzyński Henryk ks. w Krakowie. †

Sliwicki Daniel, redaktor w Lublinie.
 Smoleński Maciej ks., proboszcz w Domasłowicach. †
 Smolikowski Seweryn w Warszawie.
 Sokołowski Alfred dr., ordynator szpitala św. Ducha w Warszawie.
 Sozański Feliks w Samborze.
 Stabrowski Leon w Moskwie.
 Stadtmüller Ludwik, przemysłowiec we Lwowie.
 Staliński Antoni, budowniczy w Warszawie.
 Starczewski Eugeniusz w Kijowie.
 Starzeński Edmund hr. w Kołomyi. †
 Stebelski A. W. w Moskwie.
 Stowarzyszenie Oszczędności i Pożyczek „Opatrzność“ w Milówce.
 Stowarzyszenie Polskich Teologów austriackiej części dycezyi wrocławskiej „Ognisko“ w Ołomuńcu.
 Stowarzyszenie pożyczkowe „Wzajemna Pomoc“ w Makowie.
 Stowarzyszenie Zaliczkowe „Praca i oszczędność“ w Jordanowie.
 Straszewicz Aleksander, właściciel przedzalni w Guebriller (Alzacya).
 Strumiłło Maryan, adwokat przysięgły w Warszawie.
 Strzelbicki Stanisław dr., notaryusz w Ropczycach.
 Strzelbicki Dyonizy w Żytomierzu. †
 Studencki Józef w Żywcu.
 Suchomel Wacław w Petersburgu.
 Suligowski Adolf, adwokat przysięgły w Warszawie.
 Sykała Julian, nadinżynier w Łazach.
 Sykałowa Władysława, żona nadinżyniera w Łazach.
 Syroczyński Leon, profesor politechniki we Lwowie.
 Szajkiewicz Adam w Warszawie.
 Szczepiłło Platon z nad Dolnego Dniepru.
 Szczerbowicz — Wieczór Ludomił w Warszawie. †
 Szelong Karol, nauczyciel w Cierlicku. †
 Szewczyk Józef, rolnik w Skrzeczoniu.
 Szlachta Jan, właściciel gruntu w Karwinie.
 Szlenker Karol w Warszawie. †
 Szlenkerowa Marya w Warszawie. †
 Szołajska Wł. w Krakowie.
 Szołayski Aam w Krakowie. †
 Szpak Stanisław w Warszawie.
 Szymborski Apolinary w Warszawie.
 Szwarz Justyn w Petersburgu. †
 Ścisłała Antoni ks., b. proboszcz w Ropicy. †
 Śnieżek Jan, dyrektor gimnazjalny w Krakowie.
 Świda Wiktor, obywatel ziemski w Hraniczu.
 Świdorski — Wągl Jan, inżynier w Wilnie. †
 Świerczewski Erazm, konsul francuski we Lwowie.
 Świeży Ignacy, ks. monsg. w Cieszynie. †
 Tagliafero Jan ks., proboszcz w Michałkowicach.
 Tarnowska M. hr. w Dzikowie.
 Tarnowski Zdzisław hr., obywatel ziemski w Dzikowie.
 Teleżyńska Kamila z Wołynia. †
 Teolodzy Polacy z r. szk. 1901-2 w Widnawie.

Tertil Tadeusz dr., adwokat w Tarnowie.
 Tomanek Rudolf ks., profesor seminaryum naucz. w Bobrku.
 Towarzystwo Biblioteki Polskiej w Rumunii.
 Towarzystwo Nauczycieli Szkół Wyższych we Lwowie.
 Towarzystwo Oszczędności i Zaliczek w Cieszyńie.
 Towarzystwo Pedagogiczne w Samborze.
 Towarzystwo Wzajemnych Ubezpieczeń w Krakowie.
 Towarzystwo Zaliczkowe w Białej.
 Towarzystwo Zaliczkowe w Gorlicach.
 Towarzystwo Zaliczkowe w Jarosławiu.
 Towarzystwo Zaliczkowe w Zbarażu.
 Twardzik Jan, kierownik szkoły w Suchej Średniej.
 Twarowski Zygmunt w Warszawie.
 Vayhinger Adolf, notaryusz w Tarnowie. †
 Waniorski Stanisław w Petersburgu.
 Wasiutyński Zygmunt w Warszawie.
 Wężykowa — Rudzka W., obywatelka ziemska w Bieliczynie.
 Wężyk — Rudzki W., obywatel ziemski w Bieliczynie.
 Wicherkiewicz Aleksander, właściciel domu w Częstochowie.
 Wicherkiewicz Bolesław dr., profesor Uniwersytetu w Krakowie.
 Wieman Julia w Warszawie. †
 Wieniawski Julian, dyrektor Towarzystwa Wzajemnego Kredytu w Warszawie. †
 Wilga Jan w Charkowie.
 Wilusz Kazimierz, notaryusz w Dębicy.
 Winkowska Klementyna, żona dyrektora gimnazjum w Krakowie.
 Winkowski Józef dr., dyrektor gimnazjum w Krakowie.
 Wiśniewski — Prus Adam, radca sądu krajowego w Krakowie.
 Witort Jan w Niewieźnikach na Żmudzi. †
 Włodarkiewicz Eustachy, inżynier w Warszawie.
 Wolański Rajnold, sędzia w Nowomoskowsku.
 Wolniewicz Emil dr., adwokat w Gorlicach. †
 Worowska Augustyna w Petersburgu. †
 Wróblewski Tadeusz w Warszawie.
 Wydrychiewicz Kazimierz w Krakowie. †
 Wydział Rady Powiatowej w Bochni.
 Wydział Rady Powiatowej w Brzeżanach.
 Wydział Rady Powiatowej w Dąbrowie.
 Wydział Rady Powiatowej w Jarosławiu.
 Wydział Rady Powiatowej w Kołomyi.
 Wydział Rady Powiatowej w Mielcu.
 Wydział Rady Powiatowej w Mościskach.
 Wydział Rady Powiatowej w Nadwórnio.
 Wydział Rady Powiatowej w Stryju.
 Wydział Rady Powiatowej w Tarnopolu.
 Wydział Rady Powiatowej w Wadowicach.
 Wydział Rady Powiatowej w Żywcu.
 Zadorowska Stanisława z nad Dolnego Dniepru.
 Zahradnik Jan ks., proboszcz w Grojcu. †

Zaleski Józef dr., właściciel realności w Cieszynie. †
 Zambrzycka z Jackowskich Jadwiga.
 Zamoyski Władysław hr., właściciel dóbr w Zakopanem.
 Zaremba Bolesław, inżynier w Witkowicach.
 Żędzian Stanisław w Kamienskoje.
 Zieliński Bolesław w Krakowie.
 Ziemiński Adam w Warszawie.
 Ziemiński Teodor w Warszawie.
 Ziemiałkowski Floryan dr. w Wiedniu. †
 Ziemiński Zygmunt w Stepankach w gub. Kijowskiej.
 Zima Franciszek we Lwowie. †
 „Znicz“, Stowarzyszenie akademickie w Cieszynie.
 Związek okręgowy T. S. L. w Tarnowie.
 Żebrok Marya w Bobrku.
 Żelichowski Paweł, profesor z nad Dolnego Dniepru.
 Żółtowski Ignacy, obywatel w Krakowie. †
 Żółtowski Stanisław hr. w Niechanowie.

W 1914 roku przystąpili:

Arct M., właściciel księgarni w Warszawie.
 Bernhard J. ks., proboszcz w Starogrodzie.
 Heiman Edward z Łodzi.
 Kapłańska Feliksa w Dzikowie.
 Krassowski Tadeusz w Niemiji.
 Lentz Stanisław, artysta—malarz w Warszawie.
 N. N. w Opawie.
 Pantoczek Helena na Litwie.
 Radziwiłł Ferdynand ks. w Berlinie.
 Radziwiłłowa Ferdynandowa ks. w Berlinie.
 Rothenbergowa P.
 Tyszkiewiczowie Edwardowie hr. w Krakowie.
 Wadowski Ignacy w Warszawie.
 Zacharzewski Mikołaj dr., lekarz w Charkowie.
 Zamoyski Franciszek hr. we Lwowie.

III. Członkowie wieczyści.

Baraniecki M., obywatel ziemski w Baranówce.
 Bazar Ludowy we Frysztacie.
 Brunicki Julian bar., obywatel ziemski w Podhorcach.
 Brunnów Stanisław bar., obywatel ziemski w Królestwie Polskiem.
 Bukowska Karolina w Krakowie.
 Buzek Jerzy, dyrektor hut w Górze Węgierskiej.
 Charzyński Wincenty w Strzembowie.
 Chodyński Stanisław ks., prałat w Włocławku.
 Chojecki Wincenty, obywatel ziemski w Tatarynówce.
 Czarkowski — Golejewski Tadeusz w Strzałkowicach.
 „Głos Narodu“ (Wydawnictwo) w Krakowie.
 Gmina Rychwałd,

Godlewski M. w Krakowie.
 Goldberg Maryan w Krakowie.
 Heller Józef, dyrektor teatru miejskiego we Lwowie.
 Holczakowa Marya w Cieszynie. †
 Januszewski Ignacy, kierownik Filii T. O. i Z. w Boguminie.
 Koch Fr. Leon, radca sądu krajowego w Krakowie.
 Kolat P. w Gdańsku.
 Kukucz Jan, profesor gimnazjalny w Krakowie.
 Krygiel Jan, kierownik szkoły w Cierlicku Dolnem.
 Krzyczkowski Dyonizy, profesor architekt. we Lwowie.
 Mamica Jan w Trzyńcu.
 Michejda Franciszek ks., pastor w Nawsiu.
 Michejda Oskar ks., pastor w Bystrzycy.
 Modzelewski Jan dr. we Fryburgu.
 Mokrosz Alojzy w Karwinej.
 Müller Władysław w Wiedniu.
 Mycielski Edward hr., właściciel dóbr w Górcie.
 Natanson Stefan, inżynier w Krakowie.
 Niemierowski J. dr. w Tarnowie.
 N. N. w Opawie.
 Onyszkiewicz Adam, obywatel ziemski w Niezuchowie.
 Skowroński Leopold dr. w Bytomiu.
 Smoliński Adam, kupiec w Petersburgu.
 „Straż Polska“ w Krakowie.
 Świdorska Alina w Krakowie.
 Świdorska Marya w Krakowie.
 Towarzystwo Zaliczkowe w Drohobyczu.
 Towarzystwo Zaliczkowe w Jaśle.
 Tyblewski Andrzej w Chicago.
 Wojnar Jerzy, inżynier w Łazach.
 Zawiszyna Marya, właścicielka dóbr w Goszycach.
 Zielina Józef, kierownik szkoły w Żukowie Dolnym.
 Zientek Andrzej, nauczyciel w Karwinej.

W roku 1914 przystąpili:

Gmina Lutynia Niemiecka.
 Huszczo dr. w Białymstoku.
 Jasiński Michał we Lwowie.
 Kiernicka Zofia we Lwowie.
 Kossowska Alina w Charkowie.
 Kossowski Wandalin dr. w Charkowie.
 Ledóchowski Wincenty Józef, c. k. sędzie w Krościenku.
 Ździechowski Kazimierz w Krakowie.

IV. Członkowie wspierający.

B. A. F.
 Bogocz Franciszek, profesor gimnazjalny w Cieszynie.
 Bujnowski Tytus, notaryusz w Tarnowie.

Bukowska Karolina w Cieszynie.
 Chelchowski Kazimierz w Warszawie.
 Ciemała Jan, burmistrz w Wędryni.
 Cieński Tadeusz, właściciel dóbr w Strzałkowicach.
 Cyga Leszek dr., adwokat w Stanisławowie.
 Czaczka—Ruciński Wacław, kierownik drukarni w Cieszynie.
 Diehl Józef dr., kand. adwokacki we Lwowie.
 Dobrowolski Józef dr., adwokat w Dolinie.
 Drewnowski Ignacy, inżynier we Lwowie.
 Durasewicz Maryan, właściciel dóbr w Otolianie.
 Dynowska Marya w Warszawie.
 Dyrna Ferdynand, urzędnik T. O. i Z. w Cieszynie.
 Dziekoński Stanisław, koncepista kolejowy w Stanisławowie.
 Eisenbachowa Henryka we Lwowie.
 Feliks Piotr, profesor polskiego gimnazjum realnego w Orłowej.
 Finkel Ludwik dr., rektor Uniwersytetu we Lwowie.
 Galicz Jan dr., profesor gimnazjum polskiego w Cieszynie.
 Godek Aleksander, em. inspektor górniczy w Krakowie.
 Górniak Jan, właściciel cegielni w Sibicy.
 Górniakowa Helena w Sibicy.
 Grodyński Andrzej dr., c. k. radca sądu krajowego w Cieszynie.
 Haydukiewicz Józef, profesor polskiego gimnazjum realnego w Orłowej.
 Heczko Bogusław, profesor polskiego seminarium naucz. w Bobrku.
 H. T. w Cieszynie.
 Höflinger Tadeusz, właściciel fabryki we Lwowie.
 Holczak Wiktor, em. geometra górniczy w Cieszynie.
 Idziński Józef dr. w Tyczynie.
 Jędrkiewicz Zenon, inżynier, em. dyrektor hut w Cieszynie.
 Jonczy Władysław w Dąbrowie koło Tarnowa.
 Kiedroniowa Zofia, żona inżyniera w Dąbrowie.
 Komar Władysław, właściciel dóbr w Bejsagole.
 Kretschmann Fryderyk, dyrektor szkoły polskiej w Dąbrowie.
 Królikowska Kazimiera we Lwowie.
 Królikowski Stanisław, rektor Akademii weterynaryjnej we Lwowie.
 Krzymuski Edmund dr., profesor Uniwersytetu w Krakowie.
 Lubomirska Janowa ks. w Przeworsku.
 Lubomirski Kazimierz ks.
 Lubomirski M., ks., obywatel ziemski w Międzyńcu.
 Lubomirski Stefan ks., obywatel ziemski w Kruszynie.
 Lubomirski Władysław ks., obywatel ziemski w Rajczy.
 Lubomirski Zdzisław ks., obywatel ziemski w Krakowie.
 Maluty Stanisław, profesor gimnazjum polskiego realn. w Orłowej. †
 Masztalerzówna Marya, mistrzyni ochronki polskiej w Michałkowicach.
 Maurer Henryk, profesor gimnazjalny w Krakowie.
 Meissner Karol we Lwowie.
 Michejda Jan dr., adwokat, poseł do Rady państwa i na Sejm krajowy
 w Cieszynie.
 Mitrega Paweł, właściciel drukarni w Cieszynie.
 Młodzianowski Stanisław w Warszawie.

Münnichowa Maryla we Lwowie.
 Münnichowa Modesta we Lwowie.
 Odrowąż-Pieniążek Bronisława w Zurychu.
 Pawlikowska Wanda we Lwowie.
 Pawlikowski Jan dr. we Lwowie.
 Piątkowski Kazimierz, dyrektor gimnazjum realn. polsk. w Orłowej.
 Pieluszcak Władysław, nauczyciel we Leszczynach.
 Pinkus Juliusz, inżynier w Pradze.
 Podsoński Władysław dr. w Gródku Jagiellońskim.
 Popiołek Franciszek, profesor gimnazjum polskiego w Cieszynie.
 Raczkowski Feliks, właściciel dóbr w Werdulach.
 Rieger Roman, nadinżynier w Witkowicach.
 Romer Eugeniusz dr., profesor Uniwersytetu we Lwowie.
 Romer Eugeniusz, właściciel dóbr w Cytowianach.
 Rothert Władysław, profesor w Krakowie.
 Sawicki Franciszek, em. inspektor kolejowy w Cewkowie.
 Schenker Maryan dr., lekarz w Skoczowie.
 Schmidt Wiktor, dyrektor gimnazjum polskiego w Cieszynie.
 Smałek Ignacy, nauczyciel wydziałowy w Tarnowie.
 Sokołowski Maryan, właściciel dóbr w Wiszenkach.
 Staniewicz Miłosław, inżynier w Przeworsku.
 Stein Ignacy, dyrektor gimnazjum w Białej.
 Stroński Ferdynand, inżynier we Lwowie.
 Szefer Leopold, inżynier, dyrektor szkoły górń. w Dąbrowie.
 Szturc Jan, dyrektor zakładu wodoleczniczego w Wiśle.
 Szulc Władysław, nauczyciel wydziałowy w Dąbrowie.
 Świba Leonard, kierownik szkoły w Brennej.
 Tarłowski Wincenty dr., em. prez. senatu Trybunału najw. w Krakowie.
 Tichy Franciszek, prokurator w Rzeszowie.
 Tomala Jan Ew., urzędnik Macierzy Szkolnej w Cieszynie.
 Towarzystwo Zaliczkowe w Limanowej.
 Töpfer Szymon Michał we Lwowie.
 Wałach Andrzej, rolnik i kierownik spółki spoż. w Bystrzycy.
 Wałach Józef, kupiec w Ligotce Kameralnej.
 Warchałowska Helena w Wiśle.
 Warcholik Stanisław w Krakowie.
 Węclawowicz Zygmunt, właściciel dóbr w Narunach.
 Węgrzynek Alojzy, płatniczy w Cieszynie.
 Wojciechowski Stanisław w Warszawie.
 Zabawska Anna w Cieszynie.
 Zabawska Jadzia w Cieszynie.
 Zabawski Władysław, redaktor w Cieszynie.
 Zaykowska Helena w Stróżach Niżnych.
 „Znicz“, Stowarzyszenie akademików w Cieszynie.
 Żabka Rudolf, urzędnik T. O. i Z. w Cieszynie.
 Żerański Tadeusz, inżynier we Lwowie.

W 1914 roku przystąpili:

Antoniewicz Czesław w Brzezinach.

Biechoński Wojciech, prezes Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych we Lwowie.

Domaszewska A. w Warszawie.

Łoziński August dr., adwokat we Lwowie.

Załęski Edmund, inżynier w Górcie Narodowej.

Zawadzka A. w Warszawie.

Zawadzka I. w Grzybowie.

Żurowski Stefan, radca cesarski, inspektor c. k. kolei państwowych w Krakowie.

Lista Delegatów Macierzy Szkolnej.

Biechoński Wojciech, dyrektor Banku we Lwowie.
Bischofowa Władysława, dyrektorka szkoły wydz. w Stryju.
Bromilski Henryk, inspektor szkolny w Gródku Jagiellońskim.
Chambers Edmund ks. w Winnipeg w Kanadzie (Ameryka).
Ciemniewski Jan ks. dr., profesor gimnazjalny we Lwowie.
Cyankiewicz Paweł, kierownik szkoły w Zembrzycach.
Diehl Józef dr., kandydat adwokacki w Nowym Targu.
Dmochowska Ema, literatka w Wilnie.
Dobrzański Stefan, st. geometra ewidencyjny w Rzeszowie.
Drozd Bolesław, urzędnik kasy oszczędności miasta Przemyśla.
Durasewicz Maryan, właściciel dóbr w Otolianie.
Faust Z. w Białymstoku.
Ferens Jerzy, kierownik szkoły w Rozstropicach.
Filasiewicz Stanisław, architekt we Lwowie.
Friedrichowa Ludwika w Lwowie.
Grabska Ludwika we Lwowie.
Grzyb Wincenty ks., katecheta w Rymanowie.
Habura Franciszek, radca szkolny w Tarnowie.
Haydukiewicz Władysław w Radymnie.
Hącia Kazimierz dr., dyrektor Banku w Poznaniu.
Janicki Bronisław w Krzeszowicach.
Jankowski F. dr. w Poznaniu.
Jermołowicz Wincenty w Siedlcach.
J. L. w Kownie.
Kiernik Władysław dr., adwokat w Bochni.
Klabecki Józef, aptekarz w Bad-Nauheim.
Komar Antoni, właściciel dóbr w Świętorzeczcu.
Komar Władysław, właściciel dóbr w Bejsagole.
Korwin-Kossakowski Michał Stanisław hr., właściciel dóbr w Nidokach.
Koskowski Bronisław w Warszawie.
Kukucz Jan, profesor gimnazjalny w Krakowie.
Mallik Włodzimierz dr., adwokat w Winnikach.
Mazowitówna Marya w Brzezinach.
Mika Stanisław, sekretarz Skarbu w Starym Sączu.
Milski Bernard, redaktor w Poznaniu.
Mohr Antoni, profesor seminarium naucz. w Samborze.
Mondalski Wiktor w Przemyśle.
Niemierkiewicz Maryan, właściciel księgarni w Poznaniu.
Papara Adam w Podliskach Małych.

Piątek Adam we Lwowie.
Pollak Stanisław we Lwowie.
Potocki Bronisław dr., adwokat w Samborze.
Rafa Józef, ks., katecheta w Iwoniczu.
Rozwadowski Jan dr., profesor w Poznaniu.
Ruczyński Bronisław, redaktor w Poznaniu.
Severin Ludwik, inżynier kolejowy w Krakowie.
Seyda Maryan, redaktor w Poznaniu.
Silbermann Leon, profesor szkoły przemysłowej w Krakowie.
Smalec Ignacy, nauczyciel wydziałowy w Tarnowie.
Smoliński Adam, kupiec w Petersburgu.
Sokołowski Maryan, obywatel ziemski w Wiszenkach.
Staniewicz Mirosław, inżynier w Przeworsku.
Steczowski Jan dr., dyrektor Banku krajowego we Lwowie.
Stopowy Józef, komisarz skarbowy w Skolem.
Stroński Stanisław dr., profesor Uniwersytetu w Krakowie.
Strzembosz Tadeusz, adwokat przysięgły w Warszawie.
Sykała Władysław, profesor gimnazjalny w Przemyśle.
Szajnowa Antonina w Brzozowie.
Szostkiewicz J. dr., lekarz w Muszynie.
Tokarz Antoni, urzędnik Banku ziemskiego w Łańcucie.
Troszok Rudolf, inżynier w Żywcu.
Uher Narcyz, dyrektor banku we Lwowie.
Warcholik Stanisław w Krakowie.
Witkowski Robert, urzędnik asekuracyjny we Lwowie.
Wolska Kazimiera w Kaliszu.
Wyrobek Józef, profesor gimnazjalny w Dębicy.
Zalewski Teofil dr., lekarz we Lwowie.
Zarzecki Mieczysław, koncepista Namiestnictwa w Łańcucie.
Zatheyowa Julia w Brodach.
Żmudziński Adam, naczelnik sądu w Rymanowie.
